

BUDGET 2021

Ett rättvisare Skåne

**Region Skånes budget och verksamhetsplan
för 2021 med plan för 2022-2023**

Socialdemokraterna
I REGION SKÅNE

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Förord	4
Att leda Skåne ur vårdkrisen	5
<i>Längre vårdköer än någonsin kräver åtgärder (1 miljard kronor)</i>	<i>5</i>
<i>Stopp för alla nedskärningar (1411 miljoner kronor)</i>	<i>6</i>
<i>Stoppa smittspridningen – bygg ut kollektivtrafiken (767 miljoner kronor)</i>	<i>6</i>
<i>Investera klokt och skjut inte kostnader på framtiden (315 miljoner kronor)</i>	<i>7</i>
<i>Sänk tandvårdstaxorna! (70 miljoner kronor)</i>	<i>7</i>
Planeringsförutsättningar	9
Hälsa- och sjukvård	12
<i>Skånsk sjukvård behöver fortsatta satsningar</i>	<i>12</i>
<i>Omställning för framtidens hälsa- och sjukvård</i>	<i>13</i>
<i>Tillgänglig hälsa- och sjukvård</i>	<i>15</i>
<i>Personcentrerad, jämlik och hälsoinriktad sjukvård</i>	<i>17</i>
<i>Säker hälsa- och sjukvård</i>	<i>20</i>
<i>Kunskapsbaserad vård</i>	<i>21</i>
<i>Effektiv hälsa- och sjukvård</i>	<i>22</i>
<i>Tandvård</i>	<i>23</i>
<i>Inriktning och uppföljning</i>	<i>23</i>
<i>Särskilt prioriterade områden för planperioden</i>	<i>24</i>
<i>En drivande utvecklingsaktör</i>	<i>32</i>
Medarbetare	35
<i>Stor utbildningssatsning för att säkra kompetensförsörjningen</i>	<i>35</i>
<i>Andra åtgärder för att förbättra kompetensförsörjningen</i>	<i>36</i>
<i>Stärkt attraktionskraft</i>	<i>37</i>
<i>En god och hälsofrämjande arbetsmiljö</i>	<i>38</i>
<i>Upphandling</i>	<i>38</i>
Verksamhetsstöd	39
<i>Strategisk och effektiv administration stödjer verksamheten</i>	<i>39</i>
<i>Kontinuitetsplanering och krisberedskap</i>	<i>39</i>
<i>Service och IT-stöd till vårdprocessen</i>	<i>40</i>
<i>Upphandlingar</i>	<i>41</i>
<i>Region Skånes miljöprogram för det interna arbetet</i>	<i>41</i>
<i>Tillgänglighet och dialog bygger förtroende för Region Skåne</i>	<i>42</i>
<i>Patientnämnden stödjer patienterna och verksamheten</i>	<i>43</i>
Kollektivtrafik	44
<i>Region Skånes uppdrag inom kollektivtrafik</i>	<i>44</i>
<i>En säker kollektivtrafik med hög kvalitet</i>	<i>44</i>
<i>En trygg kollektivtrafik</i>	<i>46</i>
<i>Utökad dialog och samarbete med kommunerna</i>	<i>46</i>
<i>En drivande utvecklingsaktör</i>	<i>46</i>
<i>Servicersor</i>	<i>46</i>

Allmän regional utveckling.....	48
<i>Hållbar utveckling i Skåne.....</i>	<i>48</i>
<i>En drivande utvecklingsaktör.....</i>	<i>48</i>
<i>En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet</i>	<i>49</i>
<i>Internationellt samarbete.....</i>	<i>49</i>
<i>Fler i arbete – kompetensförsörjning och omställning</i>	<i>50</i>
<i>Digitalisering.....</i>	<i>51</i>
<i>Innovation och forskning – centralt för Skånes utveckling</i>	<i>52</i>
<i>Life Science – läkemedelsindustrin.....</i>	<i>52</i>
<i>Samverkan med idéburen sektor</i>	<i>52</i>
<i>Miljön och arbetet för att klimatsäkra Skåne.....</i>	<i>53</i>
<i>Infrastruktur och boende</i>	<i>55</i>
Kulturverksamhet	57
<i>Konst och kultur i Skåne.....</i>	<i>57</i>
<i>En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet</i>	<i>58</i>
<i>En drivande utvecklingsaktör.....</i>	<i>59</i>
Ekonomi.....	61
<i>Finansiella mål.....</i>	<i>61</i>
<i>Ekonomiska förutsättningar 2020-2023</i>	<i>62</i>
<i>Ekonomiskt utgångsläge.....</i>	<i>63</i>
<i>Intäktsutveckling.....</i>	<i>64</i>
<i>Kostnadsutveckling</i>	<i>65</i>
<i>Övriga beräkningsförutsättningar</i>	<i>67</i>
<i>Resultatbudget</i>	<i>67</i>
<i>Finansiering</i>	<i>68</i>
<i>Investeringar.....</i>	<i>73</i>
Regionfullmäktiges beslut	80

Förord

Coronapandemin har fört med sig många tragedier och mycket lidande. Samtidigt har den, när vi jämför med andra länder, visat på styrkan i vår generella välfärd. Vi löser problem gemensamt och betalar tillsammans via skattsedeln.

Skåne har drabbats relativt lindrigt jämfört med övriga landet, men andra förutsättningar har varit sämre. Den skånska sjukvården var redan innan coronapandemin underfinansierad och arbetade under stora sparkrav. Köerna var långa och vårdplatserna färre än någonsin tidigare. Alliansen har inte hävt sparkraven, trots att regering och riksdag totalt skjuter till 2,6 miljarder till Region Skåne under 2020. Sjukvårdens alla medarbetare har gjort ett fantastiskt arbete, trots de förutsättningar som alliansstyret ger verksamheterna.

Ett annat orosmoln är situationen i kollektivtrafiken. De nedskärningar av antalet turer som gjorts förvärrar trängseln och ökar risken för smittspridning.

Denna budget präglas av de utmaningar som coronapandemin skapar. Vi tillför över en miljard i tillgänglighets- och kösatsningar. Vi ökar anslagen till kollektivtrafiken så att trafik kan återställas och trängseln kan minska. Därtill gör vi vissa riktade angelägna satsningar, bland annat sänker vi tandvårdspriserna som alliansstyret chockhöjt och investerar i akuten och barnintensiven i Lund och akuten i Kristianstad.

Vi finansierar detta med en höjd skatt om 25 öre.

En del kommer att hävda att vi inte behöver högre skatt. Till dem säger jag så här. Om det är så, varför skär styret ner i kollektivtrafiken och riskerar ökad smitta? Varför skär styret ner i sjukhusinvesteringarna? Varför höjer styret tandvårdstaxorna och riskerar sämre tandhälsa hos den skånska befolkningen? Varför har styret haft sparkrav på 912 miljoner kronor hängande över sjukvården mitt under coronapandemin?

Det är uppenbart att Skåne inte kan fortsätta sträva efter att ha Sveriges lägsta skatt. Vi tycker att det är fel att Alliansen väljer att skjuta kostnader genom ökad skuldsättning på framtida generationer. Vi tycker att det är oansvarigt att skära ner i kollektivtrafiken och riskera ökad smittspridning och vi tycker att vårdköerna måste åtgärdas mycket snabbare.

Henrik Fritzon

Gruppledare för Socialdemokraterna i Region Skåne

Prioriteringar

Att leda Skåne ur vårdkrisen

Under 2019 sparades över hundra vårdplatser bort. Inför 2020 väntade nya nedskärningar på över 900 miljoner kronor. Särskilt bekymmersamt var att det helt saknades anslag för att kompensera för att befolkningen blir äldre, bidragen för att köpa in och utveckla ny teknik hade halverats och ett orealistiskt, generellt sparkrav på två procent hade lagts på all verksamhet.

Det var i detta läge – då vårdplatserna aldrig varit färre, köerna aldrig längre och sparkraven aldrig större – som coronapandemin slog till.

Skåne har haft lyckan att klara sig relativt väl vad gäller smittspridning. Det stod dock tidigt klart att den av besparingar präglade skånska vården hade getts dåliga förutsättningarna att klara en kris.

Stora delar av organisationen fick ställas om för att ta hand om coronapatienter. Bristerna i beredskapen blev snabbt tydliga när icke-akuta operationer fick skjutas på framtiden. Operationsköerna fördubblades under loppet av några månader. Likaså blev det omgående brist på skyddsutrustning. En annan effekt blev att Folk tandvårdens verksamhet i stort ställdes in efter att dess skyddsmaterial rekvirerats av sjukvården.

Under hela den stora omställningen fortsatte nedskärningarna. Sparpaketen summerade till 912 miljoner kronor, och är i skrivande stund alltså aktiva. Detta trots att regering och riksdag skjutit till 2,6 miljarder till Region Skåne i olika typer av förstärkningar och coronastöd.

Samtidigt som den skånska vården har hanterat coronapandemins utmaningar har planeringen för framtidens sjukvård fortgått. Region Skåne investerar över 19 miljarder under de kommande tre åren. För att skuldsättningen inte ska bli orimlig krävs att resurser avsätts till investeringar.

Den stora utmaningen för planperioden är fyrdelad: få bukt med vårdköerna, bygga ut den skånska vårdkapaciteten, skapa god beredskap inför framtida kriser och inte skuldsätta framtida generationer.

Det går inte att förena alla dessa mål och samtidigt ha en väsentligt lägre skattesats än övriga landet. Därför höjs skattesatsen till 11,43. Det är en höjning med 25 öre. Region Skåne kommer alltså att ha en lägre skattesats än riket.

Längre vårdköer än någonsin kräver åtgärder (1 miljard kronor)

Coronakrisen gjorde att de redan långa operationsköerna ökade kraftigt och fördubblades mellan årsskiftet och sommaren. Totalt hade då 27 000 personer stått i kö till operation eller åtgärd och förstasbesök i specialistvården längre än vad vårdgarantin föreskriver. De växande vårdköerna speglar sannolikt endast en del av den vårdskuld som byggts upp under coronapandemin. Det finns anledning att befara att många som borde ha uppsökt läkare för olika symptom har avstått från att göra det av rädsla för att smittas av corona.

De redan innan coronakrisen långa vårdköerna visar att den skånska sjukvården är underdimensionerad. Den är inte anpassad att klara skåningarnas vårdbehov ens under normala omständigheter.

När sjukvården nu ska ta sig an att lösa de längsta vårdköerna någonsin, måste alla tillgängliga resurser gå dit de gör bäst nytta och alla nedskärningar på de skånska sjukhusen upphöra.

I denna budget ges Hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att skyndsamt ta fram en handlingsplan för hur den skånska vården ska arbeta bort vårdskulden och kartlägga vilka åtgärder som maximerar effekterna av satsningarna. Det mobila operationsteamet ska byggas ut, vid behov ska operationskapacitet upphandlas och nämnden ges i uppdrag att skapa en bättre samordning av regionens samlade operationskapacitet.

I budgeten avsätts en särskild vårdskuldpeng som totalt uppgår till 803,9 miljoner kronor. Tillsammans med andra tillgänglighetssatsningar i primärvård och psykiatri summerar kösatsningarna till drygt en miljard kronor.

Stopp för alla nedskärningar (1411 miljoner kronor)

I dagsläget har den skånska sjukvården för låg kapacitet även i normallägen. Det är därför vårdköerna växte även innan coronapandemin. Den skånska sjukvården måste därför byggas ut så att den i normallägen har viss överkapacitet. Det är förutsättningen för en köfri vård.

Skånes befolkning växer och blir i genomsnitt äldre. Den medicinska och tekniska utvecklingen går snabbt framåt med nya mediciner och behandlingsmetoder. Redan i vårt budgetförslag för 2020 varnade vi för ansatsen att spara på grundanslagen till sjukvården genom att, som då skedde, ta bort anslaget som går till att täcka för att en växande befolkning och allt fler äldre ger större efterfrågan på sjukvård.

Det är denna ekvation av växande vårdbehov och otillräckliga grundanslag som skapat den skånska vårdkrisen och tar sig uttryck i långa vårdköer och strukturella underskott i sjukvården. Situationen har förvärrats under 2020 av att de statliga anslagen för att täcka coronakostnaderna hållits inne av majoriteten i regionstyrelsen.

I denna budget ges fulla anslag för att möta behoven från en växande och åldrande befolkning och full ersättning för medicinsk och teknisk utveckling. Den särskilda straffskatt på sjukvården med fördubblat effektiviseringskrav som infördes efter valet avskaffas. Målet är att bygga ut den skånska vården så att den har viss överkapacitet.

De totala uppräkningsarna för att täcka för löner och priser, demografi och medicinsk och teknisk utveckling uppgår till 1411 miljoner kronor. Det är 190 miljoner kronor mer än alliansstyrets budget.

Stoppa smittspridningen – bygg ut kollektivtrafiken (767 miljoner kronor)

Resandet i den skånska kollektivtrafiken minskade kraftigt under 2020 som en följd av Coronapandemin. Bedömningen är att pandemin kommer påverka resandet även under 2021 varför det krävs insatser för att människor ska kunna åka med skånsk kollektivtrafik utan att

riskera utsätta sig för smitta. De nerdragningar som skett är dock inte endast problematiska ur ett smittspridningsperspektiv i nuläget, utan riskerar även förändra resvanorna.

Med denna budget sker en återställning av de nedskärningar som gjordes under 2020. Detta för att minska risken för smittspridning av covid-19. Kollektivtrafiken måste fortsätta utvecklas för att möta den efterfrågan och de resandebehov som kommer att finnas i framtiden.

Kollektivtrafiknämnden erhåller utöver det särskilda statsbidraget om 300 miljoner kronor ett ökat regionbidrag om 400 miljoner kronor för 2021 för att kunna återstarta sådana avgångar som sparats bort under 2020. Anslaget inkluderar även en buffert för det fallet att resandeutvecklingen skulle bli sämre än prognostiserat. Därutöver erhåller kollektivtrafiknämnden ordinarie uppräknings.

Investera klokt och skjut inte kostnader på framtiden (315 miljoner kronor)

Region Skånes skuldsättning är på väg att bli för hög. Samtidigt ska inom två år beslut fattas om placering av och utveckling av Lunds universitetssjukhus och en investeringsram ska tilldelas för projektet som kommer att bli det största i Region Skånes historia. Det är naturligt att de generationer som kommer nyttja de nya skånska sjukhusen är med och betalar för dem, varför Region Skåne tillåter lånefinansiering av de stora strategiska sjukhusinvesteringarna. Men samtidigt får den löpande skuldsättningen inte bli för stor, eftersom lånevillkoren då kan komma att försämrats. Vår generation måste därför ta ansvar nu och inte skjuta kostnader på framtiden. I denna budget sänks lånebehoven väsentligt jämfört med alliansstyrets förslag till budget genom att ett ökat investeringsutrymme avsätts via resultatet. Det är möjligt genom den skattehöjning vi gör nu. Det gör också att vi kan säga nej till de ogenomtänkta besparingar som alliansstyret försöker smyga igenom i sin budget rörande Malmös operationsavdelningar, bland annat genom att utrusta endast 21 av de 23 operationssalar som fullmäktige beslutat om. Vi kan också göra en välbehövlig renovering av akuten i Kristianstad med bland annat inköp av ny MT-utrustning, en investering i bland annat hygienutrymmen och anhörigrum på barnintensivavdelningen på SUS i Lund samt inköp av CT till akuten i Lund.

Tack vare skattehöjningen kan vi finansiera de ovan nämnda investeringarna som totalt uppgår till 315 miljoner, och samtidigt sänka Region Skånes nettoskuld med 1,5 miljarder kronor under planperioden jämfört med alliansstyrets budget.

Sänk tandvårdstaxorna! (70 miljoner kronor)

Alliansstyret har chockhöjt priserna med uppemot 65 procent på två år på de vanligaste behandlingarna, de som flest behöver. Vårt budskap till skåningarna är enkelt: Folk ska ha råd att gå till tandläkaren.

Priserna i Folktandvården ska därför följa den statliga referensprislistan. Folktandvården AB får i uppdrag att återställa de kraftiga taxehöjningar som genomfördes 2019–20 och därmed sänka taxorna till den nivå som referensprislistan fastställer för 2021. För att göra detta möjligt avskaffas dagens avkastningskrav på Folktandvården AB och Folktandvården ges ett särskilt kapitaltillskott. Denna budget gör klart att inga taxehöjningar, utöver de som fastslås i referensprislistan får göras, och det mandat som gavs i den av fullmäktige beslutade budgeten för 2020 till Folktandvården AB att besluta om rätt att höja taxor utöver referensprislistan för

vissa behandlingar dras tillbaka. Det sätt på vilket taxehöjningar genomförts utan konsekvensanalyser och ordentlig politisk debatt gör också att det finns skäl att ifrågasätta om aktiebolagsform är ett lämpligt sätt att bedriva offentlig tandvård. Därför får HSN i uppdrag att utreda förutsättningarna för att återföra Folktandvården AB till förvaltningsform.

Planeringsförutsättningar

Inför planeringsperioden genomför Region Skåne omvärldsanalyser av olika slag, både utifrån nationella och internationella perspektiv. Analyserna ska fånga såväl den ekonomiska utvecklingen som ny lagstiftning, framsteg i verksamheten, förändringar i befolkningstillväxten och omställningar på arbetsmarknaden som är relevanta för Region Skånes ansvarsområden.

Omvärld, konjunktur och utveckling av skatteunderlag

De ekonomiska förutsättningarna är starkt påverkade av pandemin covid-19 och utvecklingen i den globala och svenska ekonomin är fortsatt mycket osäker. Skatteunderlagsprognosen vilar på ett scenario för samhällsekonomin där en stadig men utdragen återhämtning driver den svenska ekonomin mot normalkonjunktur 2024. Därmed stärks resursutnyttjandet gradvis, efter det stora fallet i produktion och sysselsättning under första halvåret 2020. Antagandet om återhämtning, samt nuläget stora tapp i ekonomin, innebär ett antal år med hög tillväxt för BNP och sysselsättning. Den återhämtningsbana som antas visar samtidigt att det tar lång tid att ta igen den stora påverkan på samhällsekonomin som pandemin har föranlett; exempelvis räknar SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) med att andelen arbetslösa i flera år kommer att överstiga de senaste årens nivåer.

Region Skånes ekonomi

Region Skånes finansiella ställning är svag. De totala skulderna är cirka 18 600 miljoner kronor större än tillgångarna i 2020 års budget. Soliditeten är vid en jämförelse med övriga regioner och landsting bland den svagare i landet. Inom sjukvården finns strukturella underskott till följd av underfinansiering och orealistiska sparkrav under 2019–2020. Denna problematik har förvärrats under coronapandemin, till följd av att de statliga anslagen inte betalats ut till verksamheterna. I några avseenden är Region Skånes utgångsläge bra; vi har en nettokostnad per invånare totalt och nettokostnad per invånare inom hälso- och sjukvård som är lägre än riksgenomsnittet. Region Skåne har ett skatteuttag på 11,18 kronor, vilket är 38 öre lägre än snittutdebiteringen i riket.

Investeringar

Region Skåne genomför mycket stora investeringar både avseende hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Omfattande insatser pågår nu på sjukhusområdena i Malmö och Helsingborg. I Ängelholm läggs grunden för en ny byggnad. För Lund närmar vi oss beslut om placering av det nya sjukhuset. Därutöver pågår planering för ytterligare insatser på sjukhusområdena i Hässleholm, Malmö och Lund. Motsvarande behov finns även i varierande grad på övriga sjukhus. Under 2021 kommer det nya digitala vårdssystemet som ersätter en stor mängd äldre system börja rullas ut. För att stärka kollektivtrafiken har Region Skåne gjort och kommer göra stora insatser för att öka trafikkapacitet när det gäller bussar och tåg men även genom att bygga depåer för service och underhåll av fordonen.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en av välfärdens stora utmaningar – idag och för framtiden. Samtidigt som befolkningen växer och blir äldre ökar behoven av välfärd. Många medarbetare uppnår dessutom pensionsålder de närmaste åren. Utifrån ökat demografiska behov samt årligen avgångna, inklusive pensionsavgångar, bedöms cirka 30 000 medarbetare rekryteras fram till 2028. Detta förutsatt att dagens arbetssätt gäller även framgent.

För att möta kompetensförsörjningsutmaningen behöver förändringar göras i arbetssätt och bemanning. Ett fortsatt genomtänkt strategiskt kompetensförsörjningsarbete är en förutsättning för att klara framtidens uppdrag. För att säkra den framtida kompetensförsörjningen behövs många olika insatser, inte minst insatser för att behålla och utveckla dagens medarbetare. Framtidsjobben finns i välfärdssektorn och insatserna för att attrahera, inte minst unga, till arbete inom välfärdssektorn kommer att ha stor betydelse.

Befolkningsprognos

Skånes befolkning förväntas öka med 25 000 invånare, från 1 377 827 den 31 dec 2019, till cirka 1 403 000 invånare år 2021. Befolkningsökningen för Skåne ligger strax över rikets förväntade utveckling för tidsperioden. Den största ökningen förväntas i Malmö, Lund och Helsingborg. Samtliga åldersgrupper kommer att växa men om man ser på längre sikt är det gruppen 80 år eller äldre som kommer öka sin andel av befolkningen överlägset mest. Befolkningsstrukturen förändras och vi får en högre demografisk försörjningskvot. Antalet personer under 20 år och över 65 år ökar snabbare än antalet personer mellan 20–65 år.

Principer för finansiell planering

Region Skånes ekonomi står inför stora utmaningar den kommande tioårsperioden. Beslut har tagits och ska tas om omfattande investeringar i sjukhusbyggnader. Hälso- och sjukvården påverkas också av förändringar i demografin, med allt fler i de äldsta åldersgrupperna. Kollektivtrafiken står också inför stora utmaningar. Såväl kostnadseffektiviseringar som intäktsförstärkningar är nödvändiga för att ekvationen ska gå ihop.

Verksamhetsplan och budget är Region Skånes viktigaste styrdokument. Regionfullmäktiges budgetbeslut ska inte enbart anses styrande för budgetåret, utan för hela den aktuella planperioden. Nämnder/styrelser kan inte fatta beslut som går utanför de ekonomiska ramarna, inte heller under år 2 eller 3 i planperioden. Behöver sådana beslut fattas måste regionfullmäktige först ge sitt godkännande.

En god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning anges. För Region Skåne har fullmäktige beslutat om övergripande mål som ska leda till god ekonomisk hushållning. Det interna kontrollarbetet är integrerat med de ordinarie processerna för planering, genomförande och uppföljning. De obligatoriska verksamhetsmässiga kontrollområdena är desamma som de övergripande målen. Därtill kommer att antal obligatoriska administrativa kontrollområden.

En god ekonomisk hushållning är avgörande för en långsiktig och hållbar ekonomi i Skåne, för såväl nuvarande som kommande generation. För att ha en ekonomi i balans är ledarskap i takt med regelbunden uppföljning avgörande faktorer. Därför är det av yttersta vikt att styrprinciperna ständigt utvecklas och förfinas. Framförhållning i budgetprocessen, en högre grad av delaktighet, ett större mått av kreativitet och ett tydligare ansvarstagande förbättrar förutsättningarna för följsamhet gentemot budget.

En förtydligad struktur avseende avvikelserapportering med åtgärdsrutiner behöver utvecklas för att ytterligare stärka politiken och tjänstemannaorganisationens förutsättningar för löpande uppföljning av både ekonomi och verkställighet. För att få full kraft i arbetet med att effektivisera verksamheten och verkställa de åtgärder som presenterats i den genomlysning som är gjord - ska ett arbetssätt med sektorsövergripande stödstrukturer för att gemensamt driva förändringsprocesser tas fram.

Hälso- och sjukvård

Vi lever längre och sjukvården kan behandla allt fler sjukdomar och diagnoser. Det är en fantastisk utveckling, men den ställer samtidigt nya krav på välfärden. För att klara sitt uppdrag att förse invånarna med jämlik, personcentrerad och tillgänglig vård måste resurserna öka och digitalisering och ny teknik användas på ett strukturerat sätt i den omställning av sjukvården som nu genomförs.

Skånsk sjukvård behöver fortsatta satsningar

Tillgängligheten i den skånska sjukvården måste förbättras. Antalet patienter som inte får vård enligt vårdgarantins gräns på 90 dagar är nu större än någonsin. Den pågående pandemin har bidragit till utvecklingen men köerna växte snabbt redan under 2019, innan coronaviruset kom till Skåne. Skåne uppvisar nu sämre tillgänglighet än riket inom tre av fyra områden som mäts enligt den nationella vårdgarantin, detta trots att Skåne drabbats relativt lindrigt av coronapandemin

Skälen är flera till att köerna växer. Det är brist på sjuksköterskor, såväl grundutbildade som specialistutbildade samt en allmän brist på nyckelkompetenser som leder till att för få vårdplatser hålls öppna. Problem finns också inom primärvården där brist på allmänspecialistläkare gör att Region Skåne inte når vårdgarantimålen för läkarbedömning på vårdcentralerna. De överföring av resurser från sjukhusvård till primärvård som skett under 2019–20 har troligen också påverkat tillgängligheten i specialistvården negativt.

För att öka kvaliteten och tillgängligheten i skånsk sjukvård i en tid då befolkningens vårdbehov ökar och fler diagnoser och sjukdomar kan behandlas, krävs fortsatta stora generella anslagsökningar som gör det möjligt att anställa mer personal och införa nya behandlingar. Detta ska kombineras med satsningar som möjliggör för fler läkare, sjuksköterskor och undersköterskor att specialistutbilda sig.

Riktade satsningar görs inom områden med särskilda utmaningar: cancersjukvården, kvinnosjukvården, akutsjukvården, primärvården och psykiatin. Även mindre, väldigt specifika satsningar på vårdprogram för relativt sällsynta diagnoser har stor potential att minska lidandet och öka livskvalitén för de aktuella patientgrupperna.

Primärvården måste ges bättre förutsättningar att fungera som vägen in i sjukvården och för samordningen med andra huvudmän samt ges ett utvidgat ansvar och ökade resurser. Den offentliga vården ska byggas ut med särskilt fokus på fler vårdcentraler och vårdcentralsfilaler samt med utökade öppettider.

Folktandvårdens ekonomiska förutsättningar förbättras genom att avkastningskravet avskaffas. Samtidigt ges Folktandvården AB i uppdrag att åter sänka taxorna till den nivå som fastställs i den statliga referensprislistan. Referensprislistan ska utgöra ett tak för de skånska tandvårdstaxorna.

Medicinsk prioritet ska gälla som överordnad princip för resursfördelningen inom Region Skåne.

Omställning för framtidens hälso- och sjukvård

Primärvården

Varje patient har rätt till en nära och samordnad vård som stärker hälsan. Vården ska vara lätt tillgänglig för var och en som behöver den. Vården ska sätta patienten i centrum och utgå från dennes och de anhörigas personliga behov och upplevelser. Vården ska vara jämlik och jämställd. Detta uppnås genom individuell anpassning av vårdinsatserna utifrån medicinska behov och där patienten, utifrån sina förutsättningar, har inflytande över sin egen behandling.

Primärvården har bäst förutsättningar att arbeta med patienterna långsiktigt och förebyggande. Primärvården ska ha en ledande roll i samverkan med annan specialistvård på och utanför sjukhusen och med den kommunala vården och omsorgen. Samarbetet mellan primärvården och kommunernas vård och omsorg genom hälso- och sjukvårdsavtalet har en viktig roll i den fortsatta utvecklingen av den nära vården. Denna samverkan med kommunerna ska fortsätta stärkas, och med särskilt fokus på att omhändertagandet av kroniskt sjuka ska bli bättre. Denna budget innehåller därför en särskild satsning för att stärka den mobila vården, främja den fortsatta utbyggnaden och säkerställa en jämlik utveckling i hela Skåne.

Primärvårdens andel av hälso- och sjukvårdens budget ska öka, men utan att besparingar sker inom sjukhusvården. Därför föreslog Socialdemokraterna en större satsning på primärvården 2020 än styret gjorde. Det är viktigt att säkerställa att resurserna 2021 blir tillräckliga. Det möjliggör att vårdcentralernas ansvar kan utökas så att patientens väg genom vården kan bli enklare och mer översiktlig och för att koordinera patientens hela vårdprocess. Vårdcentralerna ska ta ett större ansvar för kroniskt sjuka patienters behov av specialistuppföljning. Patienter med sjukdomstillstånd inom områden som till exempel diabetes, hjärt- och kärlsjukdom och geriatrik ska kunna följas upp av en specialist i anknytning till vårdcentralens uppdrag. I vissa fall är det mer medicinskt lämpligt att patientens vårdkontakt inte är en allmänläkare utan en läkare med annan specialistkompetens, även på den nära vårdens nivå. Det finns också behov av att fortsätta utveckla kompetensen inom standardiserade vårdförlopp i primärvården. Även strategiskt arbete med specialiserad palliativ vård ska ingå i utvecklingen av framtidens hälsosystem. Primärvården ska bli bättre på att ta emot personer med svåra funktionsnedsättningar.

Värna alla skånska sjukhus

I den fortsatta utbyggnaden av skånsk sjukvård ska alla sjukhus värnas och utvecklas. Därför måste de pågående nedskärningarna på sjukhusen stoppas. Sjukhusen ges i den här budgeten tillräckligt med resurser för att klara sitt uppdrag. Den nya organisationen med sjukhusstyrelser ska användas på det sätt som var syftet med organisationsförändringen: att genom närheten till verksamhet, personal och patienter skapa goda förutsättningar för att utveckla vården. De stora akutsjukhusen har en given och viktig roll. De mindre sjukhusen gör det möjligt att bedriva en stor del av vården nära medborgarna. Deras individuella karaktär ska värnas och varje sjukhus ska kunna fortsätta att specialisera sig. En del operationer och åtgärder kan flyttas från de större sjukhusen till de mindre och på så sätt också bidra till specialisering. Hög grad av specialisering ökar kvaliteten i de utförda behandlingarna.

De mindre sjukhusen är också viktiga för att kunna öka tillgängligheten. Vid de större strukturella besluten bör detta finnas med i förutsättningarna. Långsiktig stabilitet förbättrar möjligheterna att rekrytera och behålla personal. Därför är det centralt att regionfullmäktige

tydliggör att det inte är aktuellt med ändrad driftsform för någon av Region Skånes förvaltningsdriva sjukhus.

Personalens kunskap ska tas tillvara på alla sätt. Deras insikter i rutiner och metoder för att uppnå bästa möjliga vårdresultat är viktiga resurser för hälso- och sjukvården.

Fler hälsostäder ska utvecklas i samverkan med kommunerna. Hälsostadskonceptet ska inte endast begränsas till den kommun i vilken sjukhuset är lokaliserat utan ska omfatta kringliggande kommuner. Detta är en central förutsättning i arbetet med att utveckla fler hälsostadskoncept.

Patienter och personal i digitaliseringens fokus

Skåne ska bli Sveriges ledande region i att erbjuda och använda digitala tjänster inom hälso- och sjukvården. Det målet fastslog regionfullmäktige i budgeten för 2017. Utgångspunkten för all digitalisering och e-hälsa ska vara en personcentrerad vård med fokus på nyttan för patienten och förenkling ur ett medarbetarperspektiv. Effekten av digitaliseringen ska kontinuerligt följas upp.

Införandet av Skånes digitala vårdssystem (SDV) som kommer införas under 2021 skapar nya förutsättningar och möjligheter, exempelvis bättre beslutsstöd. Men det kräver samtidigt nya arbetssätt. Den nya tekniken gör att många administrativa arbetsuppgifter försvinner. Denna effektivisering måste omsättas i att vårdpersonal kan ge mer tid till patienter. Digitaliseringen har också stor potential såväl ur effektivtvs- och tillgänglighetsperspektiv som för att förbättra den personcentrerade hälso- och sjukvården.

Vårdens tjänster ska utformas utifrån patientens synvinkel och behov. Möjligheten att kunna boka och avboka tider digitalt ska utvecklas och digitala vårdbesök ska genomföras när så är lämpligt. Tidsbokningssystemet behöver också ses över i syfte att minska antalet uteblivna besök och oavbokade tider, samt att med kort varsel kunna erbjuda avbokade tider till andra patienter.

1177 Vårdguiden spelar en central roll i arbetet för att förbättra tillgängligheten genom digitala lösningar. Hemsidan och appen behöver utvecklas så att de kan användas till digital tidsbokning inom såväl primärvård som specialistvård när detta införs. Fler sjuksköterskor ska anställas för att korta köerna för rådgivning. En särskild linje för rådgivning inom psykisk ohälsa ska införas som val inom 1177:s telefonrådgivning. Den som via telefon får rådet att uppsöka sin vårdcentral ska direkt under samma telefonsamtal ha möjlighet att boka en tid.

Hälso- och sjukvårdsavtalet med Skånes kommuner innebär ett gemensamt åtagande att skapa nya arbetssätt och gemensamma lösningar. Detta ställer nya krav på fungerande mobila lösningar över huvudmannagränserna. Informations- och kommunikationsteknik, inklusive beslutsstöd, samt kompetensutveckling och kompetensförsörjning är särskilt prioriterade områden.

Nivåstrukturering och specialisering

Det påbörjade arbetet med nivåstrukturering i Södra sjukvårdsregionen ska fortsätta, det skapar förutsättningar för en hög kvalitet och långsiktigt hållbar god vård. Region Skåne har goda förutsättningar för att erhålla fler nationella uppdrag.

Specialisering av sjukhus kan förbättra kvalitet och tillgänglighet. Denna utveckling kan också bidra till att resurserna nyttjas effektivare över hela Skåne. Behovet av och möjliga fördelar med en ökad specialisering av de mindre sjukhusen i Skåne ska utredas under planperioden.

Tillgänglig hälso- och sjukvård

Sjukvården ska vara tillgänglig och ges efter behov på ett jämlikt sätt. Tillgänglig hälso- och sjukvård innebär att ingen patient ska behöva vänta oskäligt lång tid på den vårdinsats som behövs. Skånsk sjukvård nådde inte ens innan coronakrisen något av tillgänglighetsmålen. När krisen sedan slog till växte de redan långa vårdköerna ytterligare. Utöver de faktiska köerna finns det dessutom anledning att befara att det finns ett stort uppdämt vårdbehov till följd av att många som borde ha uppsökt läkare för olika symptom har avstått från att göra det på grund av rädsla för att smittas av Covid-19.

Att korta de långa vårdköerna är den centrala utmaningen för planperioden. Det kommer att krävas krafttag för att leda Skåne ur vårdkrisen. I denna budget avsätts 803,9 miljoner till en särskild vårdskuldpeng för att hantera den akuta situationen. Detta arbete måste dock utgå från insikten om att skånsk sjukvård var underdimensionerad redan innan krisen. Åtgärderna som vidtas måste därför huvudsakligen inriktas mot att stärka Region Skånes ordinarie vårdkapacitet. Det bästa sättet att rusta hälso- och sjukvården för framtida kriser är att säkerställa att det finns en viss överkapacitet också i normallägen.

Det långsiktiga arbetet för att förbättra tillgängligheten måste också fortsätta. Genom utbildningssatsningar på bristkompetensen, genom att särskilda resurser avsätts och genom tillräckliga anslag för att möta de ökande behoven från en växande och åldrande befolkning ska köerna minska. Utvecklingen av nya digitala tjänster har förutsättningar att öka tillgängligheten och för att göra patienten mer delaktig i sin egen hälsa. Under planperioden fortsätter satsningarna inom området digitalisering och e-hälsa. För att öka flexibiliteten och göra det möjligt för fler sjukhusstyrelser att ta sig an utökade uppdrag ges hälso- och sjukvårdsnämnden möjlighet till att förflytta medel och uppdrag utifrån verksamheternas önskemål och behov.

Bäst kännedom om sjukhusens behov finns på respektive sjukhus. Idag kan det med den process som finns inom regionen innebära oskäliga fördröjningar av investeringar som är av mindre art, medan stora investeringar tas upp i den politiska processen. Samtidigt är det just dessa investeringar som många gånger är nödvändiga för att genom enkla medel kunna bidra till att öka sjukhusens kapacitet. För att förenkla och möjliggöra för att lokalt kunna fatta beslut om lite större investeringar ska beslut som rör de lokala bygginvesteringspotterna kunna hanteras på respektive sjukhus upp till 15 miljoner kronor, jämfört med dagens gräns på 8 miljoner kronor. De ska dock hålla sig inom beslutad investeringsbudget. Medlen ska också kunna samordnas och överföras mellan sjukhusen inom de olika sjukhusförvaltningarna, efter beslut i respektive sjukhusstyrelse.

Krafttag mot vårdköerna

Köerna inom skånsk sjukvård är nu längre än de någonsin varit under den tid de har mätts på ett strukturerat sätt. Det krävs snabba och kraftfulla åtgärder för att se till att de tusentals skåningar som väntar på att få den vård de behöver ska få det. I denna budget avsätts en

vårdskuldpeng om 803,9 miljoner kronor. Hälso- och sjukvårdsnämnden ges uppdraget att skyndsamt ta fram en handlingsplan för att korta köerna och säkerställa att de tilldelade resurserna används där de gör mest nytta utifrån medicinsk prioriteringsordning. En kartläggning ska göras av vilka åtgärder som kan vidtas för att maximera operationskapaciteten vid de skånska sjukhusen. Förutsättningarna för att bygga ut det mobila operationsteamets verksamhet och handla upp ytterligare operationskapacitet där köerna är som längst ska utredas. Samordningen av regionens samlade operationskapacitet ska ses över för att säkerställa ett effektivt resursutnyttjande och ett personcentrerat bemötande av patienterna.

Utbildning av specialister

Det finns inga enkla lösningar på tillgänglighetsproblematiken, men tydligt är att den inte kan lösas med mindre än att resurserna till sjukvården ökar, att tillräckligt med personal utbildas samt att arbetssätten ses över. Det vanligaste skälet till långa väntetider är i dagsläget bristen på specialistutbildad personal. I denna budget avsätts särskilda resurser för att utöka utbildningsmöjligheterna för sjukvårdspersonal som arbetar i Region Skåne.

Stärkt vårdgaranti och förbättrad information

Vårdgarantin stärktes 2019. En medicinsk bedömning ska nu göras av rätt legitimerad sjukvårdspersonal inom tre dagar. Sjukvårdshuvudmännen förutsätts även tillse att vården kan ges nära befolkningen. Detta ställer krav på att vårdverksamheter planerar för och genomför åtgärder för att än snabbare kunna ta emot och bedöma den våldsökandes behov. Här kan digitaliseringen göra stor nytta genom till exempel digital triagering.

Planerings- och väntelistor ska hållas aktuella och patienter som väntar ska erhålla fortlöpande information. Det ska vara tydligt för den våldsökande hur väntetiderna ser ut och vilka möjligheter till andra alternativ eller vårdgivare som finns. Informationen ska vara anpassad till individuella förutsättningar. Information om vårdens utbud som är tydlig, aktuell, lätt att hitta och förstå bidrar också till ökad tillgänglighet och mindre administration. Det skapar förutsättningar för såväl patienten själv att söka rätt vårdinstans, som för vårdgivaren att remittera till rätt verksamhet och på så sätt omhänderta patienten genom hela vårdkedjan inom vårdgarantins tidsramar. Nya metoder för bättre hantering av vårdköer och samordning ska utredas.

Vårdvalen undergräver medicinsk prioriteringsordning

Sjukvårdens resurser är begränsade, samtidigt som behoven är stora. Det kräver en noggrann prioritering av de tillgängliga resurserna. Givet en situation där köer existerar, måste resurser styras till de patienter som är mest prioriterade ur ett medicinskt perspektiv. De så kallade vårdvalen inom specialistsjukvården behöver av denna anledning ses över.

Vårdval kan vara effektiva för att genomföra många standardiserade ingrepp, vanligen av relativt enkel typ. Skälet är dock avsaknaden av kostnadskontroll då de inte har någon takersättning som utgör en faktisk budgetbegränsning för aktörerna i vårdvalet. Detta har medfört en mycket hög kostnadsökningstakt för de skånska vårdvalen och stora negativa budgetavvikelser, ett fenomen som även är känt från andra delar av landet. Med begränsade resurser, följer att en sådan konstruktion med vissa verksamheter utan faktisk budgetbegränsning och andra verksamheter med faktisk budgetbegränsning kommer att leda till en omfördelning av resurser från de sistnämnda till de förstnämnda. Så kommer fallet även

att bli om de sistnämnda har en högre medicinsk prioritet. Det innebär att även om vårdval kan öka tillgängligheten inom vissa områden med stora volymer, riskerar de samtidigt att leda till minskad tillgänglighet inom andra områden som har lägre volymer men är mer medicinskt prioriterade.

Vårdval inom specialistsjukvården riskerar vidare att leda till att vårdkedjor blir svåra att hålla ihop. Flera olika aktörer med helt olika lojalitetskrav och incitamentsstrukturer måste involveras och intressekonflikter och samarbetssvårigheter uppstår när detta inte kan hanteras genom att en gemensam chef fattar beslut. Därmed splittras vården upp. Även kompetensförsörjningen riskerar att påverkas negativt till följd av att det kan bli svårare att utbilda specialistläkare.

Detta sammantaget riskerar att leda till en omfördelning av sjukvårdens resurser från relativt svåra ingrepp till relativt enkla ingrepp. Sjukare patienter får stå tillbaka för att relativt friska patienter ska få vård snabbt. En sådan förskjutning är inte förenlig med att vård ska ges efter behov.

Under planperioden ska inga nya vårdval införas och Hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att utreda vilka specialistvårdval som mot bakgrund av ovan resonemang är lämpliga att avveckla.

Specialisering, samordning och riktade satsningar

Arbetet med standardiserade vårdförlopp inom cancer har varit framgångsrikt och lett till kortare ledtider. Standardiserade vårdförlopp ska införas på andra områden än cancer med syfte att korta väntetider för patienten. Det ska finnas en öppenhet för att låta verksamheter prova nya metoder som sedan kan implementeras i hela regionen. Det behövs även verksamhetsutveckling och produktionsplanering så att exempelvis operationsresurser, såsom lokaler, nyttjas optimalt.

Tillgång till diagnostiska undersökningsmetoder är en viktig del i vårdkedjan för att patienten ska få rätt diagnos och därmed rätt omhändertagande. Problem med tillgänglighet till bild- och funktionsdiagnostik, främst avseende magnetisk resonanstomografi (MR) och datortomografi (DT), fördröjer diagnostik och patientens vårdförlopp. Problem med tillgänglighet finns även inom andra områden, exempelvis inom hjärtsjukvård, allmänkirurgi, ögonsjukvård, kvinnosjukvård samt logopedi. Även åtgärder/operation inom allmänkirurgi, hjärtsjukvård och ortopedi har begränsad tillgänglighet.

Personcentrerad, jämlik och hälsoinriktad sjukvårdvård

Individen i centrum

Personcentrerad vård innebär ett partnerskap mellan patienter, och i förekommande fall närstående, och professionella inom hälso- och sjukvården. Bemötande, information, kommunikation och service ska ges utifrån alla människors lika värde, individuella förutsättningar och behov. Människor har olika förutsättningar och vården ska visa intresse och förståelse för patientens hela livssituation. Patienter ska i större utsträckning involveras i sin egen vård, det är därför av stor betydelse att stärka och tydliggöra patientens ställning

samt att främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet i enlighet med patientlagen. Digitala tjänster ska göra det lätt att komma i kontakt med vården och förenkla kontinuitet och uppföljning. Arbetet med införande av självtester och egenvård ska fortsätta.

Patienten har rätt till en sammanhållen vård och till att känna delaktighet i den egna vårdprocessen. Berörda verksamheter ska verka för en anpassad, tillgänglig och sammanhållen patientprocess där nästa steg är känt för patienten. Samverkan och koordinering mellan hälso- och sjukvården och andra aktörer (de skånska kommunerna, vårdgivare under annan huvudman, arbetsgivare, försäkringskassa, idéburna sektorn) är väsentlig för att patienten ska uppleva vården som sömlös.

Alla verksamheter ska arbeta i enlighet med patientlagen och FN:s barnkonvention för barns rätt till information. Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut. Det åligger ett särskilt ansvar för all sjukvårdspersonal att se riskfaktorer för barn som vårdas och att inhämta kunskap om barns risk- och friskfaktorer, samarbeta med vårdnadshavare med barnets behov i centrum och vid behov samverka med kommunala myndigheter. Fler våldsutsatta personer ska stötta utifrån det regionala vårdprogrammet *Våld i nära relationer*.

Jämlik hälso- och sjukvård

Jämlik hälso- och sjukvård innebär att vården tillhandahålls och fördelas på lika villkor på ett sätt som gör att alla har jämlik tillgång till vård. Medicinska prioriteringar ska vara styrande.

I Region Skånes behovsrapport för planering av hälso- och sjukvård framkommer omotiverade skillnader i vård, behandling och rehabilitering, exempelvis inom munhälsa och behandling av barnfetma. Även en inventering av rehabilitering i Region Skåne och de skånska kommunerna har identifierat ojämlikheter, till exempel inom strokerekhabilitering, hjärtsjukdomar och diabetes

Det behövs utvecklad kunskap om medicinskt omotiverade skillnader för att kunna agera mot dessa. Därför behöver ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv integreras i vårdens kunskapsstyrning och uppföljning, t.ex. i SDV. Verksamheter och kunskapsorganisationen ska kontinuerligt utvärdera vården utifrån ett jämlikhetsperspektiv. Region Skåne utvecklar uppföljningsmetoder i nationellt samarbete. Målsättningen är att det inte ska finnas några omotiverade skillnader i vård, behandling och bemötande.

För att motverka omotiverade skillnader i skånsk hälso- och sjukvård är det viktigt att nationella riktlinjer och regionala vårdprogram fortsatt införs och efterlevs. Vård ska ges i enlighet med god medicinsk prioritering. En utredning om privata sjukvårdsförsäkringars effekter för alla individers jämlika tillgång till offentligt finansierad sjukvård i Skåne ska genomföras under 2021.

De skånska habilitering- och hjälpmedelsverksamheterna ska erbjuda personer, som är bosatta i Skåne och har en varaktig funktionsnedsättning, habilitering, rehabilitering, hjälpmedel och tolktjänst för vardagstolkning. Syftet är att ge målgruppen möjlighet att leva självständiga och aktiva liv, samt att kunna delta i samhällslivet på lika villkor. Verksamheterna ska fortsätta erbjuda tidiga, samordnade och allsidiga insatser av hög kvalitet och få goda förutsättningar att fortsätta utvecklas under planperioden. Därför avsätter denna budget medel för att återinföra habiliteringens utvecklingspott, som avskaffades som en besparingsåtgärd under 2020.

Primärvårdens kompetens relaterat till habiliteringens målgrupper ska också stärkas för att säkerställa ett gott bemötande och rätt behandling. En utredning ska genomföras för att se över hur personer med intellektuella och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, i synnerhet vuxna med autism, ska kunna erbjudas en mer sammanhållen hälso- och sjukvård, samt hur övergången från barn- och ungdomshabiliteringen till vuxenhabiliteringen kan bli smidigare.

Under de senaste tio åren har utvecklingen inom medicinsk teknik bidragit till att personer med olika funktionsnedsättningar fått större självständighet och livskvalitet med hjälp av tekniska hjälpmedel. Detta behov kommer att växa i takt med en åldrande befolkning med fler åldersrelaterade sjukdomar. Region Skåne ska följa denna utveckling och vara drivande i arbetet för att använda den senaste teknologin till att få en effektivare rehabilitering för dem som behöver den bäst.

Psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden beslutade i maj 2019 att från den 1 januari 2020 införa hjälpmedel för dynamisk ståträning – Innowalk – för patienter med omfattande rörelsenedsättningar utan självständig gångförmåga, samt hjälpmedel för temperaturreglerat laminärt luftflöde – TLA – för patienter med svår allergisk astma. I regionfullmäktiges budget för 2020 fanns dock inga resurser avsatta för ändamålet, varför dessa hjälpmedel fortfarande inte är förskrivningsbara. De berörda patientgrupperna har därför redan fått vänta alltför länge på att få tillgång till dessa hjälpmedel och denna budget avsätter följaktligen medel för att säkerställa att de kan bli förskrivningsbara från den 1 januari 2021, samt för att kompensera för ökade volymer och möta andra angelägna behov inom hjälpmedelsområdet

För att säkerställa en jämlik palliativ vård i hela Skåne är det av yttersta vikt att denna verksamhet hålls samman i egen regi, så att det nära samarbete som utvecklats mellan de olika enheterna kan fortsätta. Denna budget avsätter medel för att fullt ut finansiera driften av de nyöppnade specialiserade palliativa vårdplatserna i Trelleborg, samt för att täcka ökade kostnader för IT-stöd inom palliativ vård.

Hälsoinriktad hälso- och sjukvård

Skillnaderna i hälsa är idag stora. Detta yttrar sig bland annat i stora skillnader i medellivslängd, i allmänna hälsoindikatorer och sådant som munhälsa. Det finns även tecken på att skillnaderna i hälsa ökar, vilket förklaras med ökande social och ekonomisk ojämlikhet. Den växande ojämlikheten är oroande och även om det inte finns någon enskild och enkel lösning har sjukvården en central uppgift att så långt möjligt utjämna skillnader i hälsa. Ett jämlikhetsperspektiv syftande till att minska skillnaderna i hälsa ska genomsyra den skånska sjukvården.

En hälsoinriktad hälso- och sjukvård avser samlade insatser som bidrar till bättre hälsa, både för den enskilde och för befolkningen som helhet. Målet är att stärka primär- och sekundärpreventionen inom hälso- och sjukvården.

Hälso- och sjukvårdens insatser ska ses som en viktig del i ett större hälsofrämjande sammanhang. För en god hälsa i befolkningen krävs hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv där det regionala folkhälsoarbetet och till exempel insatser för att minska utanförskap och arbetslöshet är centralt.

De stora folksjukdomarna och de flesta kroniska sjukdomar är till viss del möjliga att förebygga genom att påverka ohälsosamma levnadsvanor. Hälso- och sjukvården ska, i enlighet med patientlagen, informera om vilka metoder som finns för att förebygga sjukdom eller skada.

Riktat hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete ska prioriteras och är en förutsättning för att minska sjukligheten i befolkningen och behovet av vårdinsatser i ett längre perspektiv. Ett systematiskt och strukturerat sätt att uppmärksamma levnadsvanor är att bjuda in alla personer i utvalda åldersgrupper till ett så kallat riktat hälsosamtal med fokus på levnadsvanor. Detta erbjuds i flera andra regioner i syfte att förebygga hjärt-kärlsjukdom och diabetes. Studier visar goda resultat på såväl befolkningens hälsa som på ekonomi. Hälso- och sjukvårdsnämnden har fattat beslut om att genomföra ett pilotprojekt med riktade hälsosamtal i primärvården under hösten 2020. Projektet ska utvärderas inför beslut om breddinförande. Förutsatt att utvärderingen är positiv ska Region Skånes modell för riktade hälsosamtal införas på samtliga vårdcentraler successivt för 40-, 50- och 60-åringar efter genomförd pilot och utvärdering

Enligt nationella riktlinjer ska det riktade arbetet omfatta insatser särskilt för barn och unga, gravida, vuxna som ska genomgå operation samt vuxna med risk. Insatser för dessa grupper ska stärkas, respektive initieras för de grupper där hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser ännu inte finns. Insatserna ska tydliggöra risk för sjukdom och möjliggöra medvetna val för att uppnå bättre hälsa.

För att förhindra återinsjuknande eller försämring av sjukdomstillstånd är sekundärprevention en viktig uppgift för hälso- och sjukvården. I dagsläget uppnår inte Region Skåne de nationella målnivåerna för sekundärprevention inom hjärtsjukvård, diabetes, cancer och stroke. Sekundärprevention inom dessa områden ska förbättras. Strategiskt arbete som inkluderar både primär- och sekundärpreventiva insatser ska inkluderas i arbetet för framtidens hälsosystem.

Sjukhusmaten har en viktig roll och är en länk i vårdkedjan. God och hälsosam mat är grundläggande för att främja läkning och öka välbefinnandet, och är en viktig faktor för att minska problemet med undernäring bland äldre på våra sjukhus.

Säker hälso- och sjukvård

Säker hälso- och sjukvård innebär bland annat att vårdskador ska förhindras, och nollvision avseende vårdskador råder. Ingen patient ska drabbas av skador som hade kunnat undvikas. Målsättningen under planperioden är att minska förekomsten av trycksår, fallolyckor, vårdrelaterade infektioner och undernäring. Vidare ska överbeläggning, utlokalisering samt överflyttning av patienter minskas. Målet är också att öka säkerheten i läkemedelsanvändningen samt att minska antibiotikaförskrivningen.

Region Skånes arbete med att minska vårdskadorna har varit framgångsrikt inom flertalet områden. En viktig del för att minska riskerna för patienten är att utveckla en nära vård som minskar akuta inläggningar på sjukhus och istället tar hand om patienten på ett planerat sätt genom samverkan mellan sjukhus, primärvård och kommun, där tidig upptäckt av risk för äldre och multisjuka också är avgörande.

För att främja fortsatt god patientsäkerhetskultur krävs god arbetsmiljö, hög hygienisk standard och insatser i form av riskförebyggande arbete. Verksamheterna ska ha kunskap om rutiner för att identifiera, analysera, bedöma och åtgärda orsaker som kan leda till vårdskada. Vidtagna åtgärder ska följas upp för att se att de haft avsedd effekt. Arbetet ska fortsätta långsiktigt och kontinuerligt.

Frekvensen av vårdskador är högre för utlokaliserade patienter jämfört med de patienter som vårdas på en avdelning med specifik kompetens och medicinskt ansvar för patienten. Patienten i sluten vård ska därför erbjudas vårdplats på korrekt vårdnivå och förflyttning ske endast av medicinska skäl.

Viktiga områden för säker vård är kontinuitet, god omvårdnad och god medicinsk kvalitet. Detta innebär att verksamheterna exempelvis ska arbeta för god tillgänglighet, säker läkemedelshantering, minskad förskrivning av antibiotika, förebygga suicid, undernäring, vårdrelaterade infektioner och trycksår samt med god och säker kommunikation i vårdens övergångar. Läkemedelsgenomgångar för multisjuka äldre ska öka.

Skåne har, jämfört med andra regioner, en hög användning av antibiotika. Särskilt fokus ska läggas på att få tillgång till diagnoskopplad data, samt på minskad förskrivning av antibiotika och att denna sker i enlighet med läkemedelsrådets anvisningar. Under Covid-19 pandemin har antibiotikaförskrivningen minskat och eventuella nya arbetssätt ska därför kartläggas och utvärderas.

Kunskapsbaserad vård

Kunskapsbaserad hälso- och sjukvård innebär att vården ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet och utformas för att möta den individuella patientens behov på bästa möjliga sätt. Det gäller såväl vid enskilda patientmöten som vid investeringar eller organisatoriska förändringar.

Det är viktigt att stimulera till, och skapa förutsättningar för, att ny kunskap kan inhämtas, utvecklas och användas. Det ska finnas en transparent prioriteringsprocess som tar hänsyn till nytta, behov, etik och kostnadseffektivitet. Nya metoder och behandlingar ska införas på ett ordnat sätt medan rutiner och behandlingar som inte tillför värde för patienten ska avvecklas. Införandet av nya terapier och läkemedel ska vara ordnade och baserad på vetenskaplig grund och prövning.

Den snabba utvecklingen av medicinsk teknik och behandlingar möjliggör att allt fler sjukdomar och funktionsnedsättningar kan upptäckas och behandlas, vilket leder till ökad patientnytta och patienttillfredsställelse. Detta innebär förväntningar på hälso- och sjukvården att introducera och tillgängliggöra ny avancerad teknik inom diagnostisk och behandling – stamcells forskning, genteknik, transplantationsverksamhet och bilddiagnostik är några områden.

Utveckling av nya effektiva läkemedel i kombination med förbättrade diagnostikmöjligheter ska ses som en investering, inte bara för hälsa, utan också för god social och ekonomisk utveckling. Arbetet för en rationell läkemedelsanvändning, med fokus på hög kvalitet och effektivitet, fortsätter i enlighet med Region Skånes läkemedelsstrategi. Introduktion av nya läkemedel, enligt den nationella metoden ordnat införande, ska stödjas av regionala vårdprogram och terapiriktlinjer för att skapa förutsättningar för en jämlik vård. För att

säkerställa att den skånska vården ska kunna fortsätta använda nya och förbättrade läkemedel avsetter denna budget 369 miljoner utöver ordinarie läkemedelsuppräknings.

I takt med ökande medellivslängd blir det också allt fler som drabbas av kognitiv svikt eller kognitiv sjukdom. Det är en av sjukvårdens stora utmaningar under de kommande decennierna. Samtidigt finns det en hoppfull medicinsk utveckling, där många av de drabbade tack vare bättre mediciner kan få betydligt fler goda år än vad tidigare generationer kunnat hoppas på. Det förutsätter dock att sjukvården, framför allt primärvården, förmår fånga upp de som drabbas av kognitiv svikt eller sjukdom i ett tidigt skede. Därför ska Kunskapscentrum demenssjukdomar ges mer resurser och ett utökat uppdrag att öka kompetensen hos vårdpersonalen och implementera rutiner för att underlätta tidig upptäckt. Standardiserade insatsförlöpp vid demenssjukdom ska införas, i enlighet med Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut 2020-01-23.

Specialistmottagningar ska inrättas och vårdprogram implementeras för diagnoserna familjär hyperkolesterolemi (FH), myaligisk encephalomyelit (ME) och Ehlers-Danlos syndrom (EDS). Hälso- och sjukvården har i nuläget svårt att ta hand om patienterna som lider av dessa diagnoser på ett bra sätt och det har inte varit möjligt att implementera vårdprogram för dem då det saknats specialistmottagningar. För FH finns det nu en färdig plan för att inrätta en specialistmottagning på SUS. Den ska verkställas under 2021 och finansieras fullt ut i denna budget genom en satsning på Skånes universitetssjukhus om 9,5 miljoner kronor. Hur specialistmottagningar för ME och EDS ska inrättas utreds fortfarande i samverkan med Södra sjukvårdsregionen, men målet är att dessa utredningar ska resultera i konkreta förslag som kan genomföras under planperioden.

Det kontinuerliga arbetet med att uppdatera befintliga vårdprogram och implementera nya är en central del av verksamhetsutvecklingen. Det kräver regelbunden uppföljning, ett proaktivt förhållningssätt till hur behoven kan förväntas utvecklas framöver och en ständig, kritisk utvärdering av forskningsläget, så att nya rön snabbt och effektivt kan omsättas i förbättrade behandlingsresultat. Arbetet med vårdprogram, gemensamma för sjukhusvård och primärvård, kommer i allt högre grad att bedrivas som en del av ett framväxande nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård. Region Skåne ska delta i den nationella utvecklingen av kunskapsstyrning och verka för en stärkt samordning och uppföljning, men också för att värna och vidareutveckla det framgångsrika arbetet för kunskapsbaserad vård som redan bedrivs på regional och lokal nivå. Istället för att bygga parallella strukturer som kringskar och hämmar befintlig verksamhet bör målet vara att stärka varje regions specifika förutsättningar för att fortsätta utveckla det kunskapsbaserade arbetet, men skapa bättre strukturer för att sprida framsteg och goda exempel nationellt.

Effektiv hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvården ska vara effektiv och arbeta med moderna och evidensbaserade metoder samt modern teknik. En effektiv vård är den vård som med tillgängliga resurser skapar bästa möjliga resultat för patienten. Hög kvalitet är en förutsättning för en effektiv vård. Medarbetarna ska vara delaktiga i verksamhetsutvecklingen och deras kunskap och erfarenheter ska tas tillvara i arbetet för att hitta mer effektiva metoder för att uppnå bästa möjliga behandlingsresultat. För att uppnå hög effektivitet krävs också att patienten involveras och görs delaktig i processen kring den egna vården i högre utsträckning än i dag. Samtliga verksamheter ska bidra till utvecklingen av en effektiv framtida hälso- och sjukvård, där det pågående arbetet med utvecklingen av den nära vården är ett prioriterat område.

Vården ska utföras och synkroniseras utifrån patientgrupperns behov snarare än sjukvårdens organisatoriska delar. Omställning till nya arbetssätt behövs, exempelvis i form av fler vårdinsatser i öppen vård och för att ta vara på de möjligheter som digitalisering medför.

Tandvård

Tandvårdsverksamheten som bedrivs inom ramen för Folktandvården Skåne AB ska fokusera på hälsofrämjande, förebyggande och god tandvård på lika villkor för befolkningen i Skåne. Folktandvården Skånes prislista för allmäntandvård och erbjudande om Frisktandvård ska främja en god tandhälsa och god tandvård på lika villkor för befolkningen i Skåne. Folktandvården Skånes inriktning ska vara att arbeta för en förbättrad och jämlik hälsa samt god tillgänglighet.

För tolv av de vanligaste behandlingarna höjdes från och med 2019 Folktandvården Skåne AB:s priser och ligger som en följd långt över de nivåer som anges i Tandvårds- och läkemedelsverkets (TLV) fastställda referensprislista. Högkostnadsskyddet inom tandvården följer referensprislistan, priser där utöver omfattas inte av högkostnadsskyddet. Detta kommer att leda till att allt fler skåningar tvingas avstå från tandvård som de egentligen har behov av.

Folktandvården Skånes allmäntandvårdstaxa ska åter knytas till den av TLV fastställda nationella referensprislista för allmäntandvård. För att möjliggöra för Folktandvården AB att både utveckla verksamheten och genomföra sina uppdrag avskaffas avkastningskravet redan 2021 och en årlig ekonomisk förstärkning av bolaget garanteras av Region Skåne som ägare av bolaget.

Inriktning och uppföljning

Inriktningen i skånsk hälso- och sjukvård är *God vård*. God vård är ett samlingsbegrepp som innefattar områden som är viktiga förutsättningar för kvalitet i hälso- och sjukvården. De är även vägledande avseende mål och uppföljning av hälso- och sjukvården. God vård innebär att den skånska hälso- och sjukvården ska vara jämlik och jämställd, hälsoinriktad, personcentrerad, säker, tillgänglig, kunskapsbaserad och effektiv.

Behovsanalyser visar även att prevention och rehabilitering behöver prioriteras. Hälsosamma levnadsvanor kan förebygga och fördröja utveckling av exempelvis hjärt-kärlsjukdom, stroke, cancer och diabetes typ 2. I ett längre perspektiv kan införandet av preventiva insatser innebära besparingar för individen, för hälso- och sjukvården och för samhället. Resurser kan då riktas mot att öka tillgängligheten för dem som behöver vården mest. Den demografiska utvecklingen med allt fler äldre och allt fler som lever längre med kroniska sjukdomar kommer att påverka behoven av rehabiliteringsinsatser under längre tid. Det ska finnas beredskap för att möta dessa ökande och förändrade behov. Därför ska det utredas hur behoven av den specialiserade sjukhusanslutna rehabiliteringen kan tillgodoses framöver.

En väl utvecklad uppföljning är nödvändig för att säkerställa att hälso- och sjukvården motsvarar individens behov samtidigt som kraven på kvalitet och effektivitet uppfylls. Uppföljning av befolkningens och patienternas upplevelser av tillgänglighet, bemötande, information, delaktighet och förtroende görs med Hälso- och sjukvårdsbarometern och Nationell patientenkät (NPE).

Uppföljningen av hälso- och sjukvårdens resultat inriktas på de övergripande målen som fastställs i Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård. Styrande uppföljningsindikatorer

kopplas till de övergripande målen. Under planperioden ska sjukvårdens nämnder och styrelser utveckla och följa gemensamma tydliga och transparenta uppföljningskriterier för produktivitet, resursanvändning och vårdkvalitet som ger möjlighet till ansvarsutkrävande.

Särskilt prioriterade områden för planperioden

Primärvård

Primärvården är prioriterad under planperioden. Primärvården är den del av hälso- och sjukvården som har bäst förutsättningar att se till varje medborgares hela vårdbehov. Därför ska vårdcentralerna vara patientens första ingång till vården och ta ett övergripande ansvar för att koordinera hela dennes vårdprocess. Primärvården är också avgörande för att möta de nya behov som den demografiska och medicinska utvecklingen ger upphov till, liksom det stora behovet av ett intensifierat och brett förebyggande arbete.

Vi blir allt fler äldre. Allt fler söker vård för psykisk ohälsa. Tack vare medicinska framsteg kan många idag leva länge med sjukdomar som tidigare var akut dödliga. Runt 80 procent av vårdens resurser används idag för att behandla kroniskt sjuka. Det är en grupp som har stort behov av kontinuitet och delaktighet i sin egen vårdprocess.

För att primärvården ska kunna fungera som ett effektivt nav i hälso- och sjukvårdssystemet måste en ökad andel av sjukvårdens totala resurser gå dit. Detta ska dock inte uppnås genom besparingar inom den sjukhusbaserade sjukvården utan genom riktade resurstillskott till primärvården. En väl fungerande primärvård har stor potential att avlasta sjukhusvården, både genom att minska det totala behovet av slutenvård och genom att överta vissa av de uppgifter som idag genomförs på sjukhusen. Ett strukturarbete med överföring av patientgrupper från sjukhusvården till primärvården ska därför fortsättas. För att ett sådant skifte ska bli framgångsrikt måste det dock genomföras successivt och ske på ett ordnat och rationellt sätt. Det innebär att det kommer krävas ökade resurser till både primärvården och sjukhusen.

Skånsk primärvård lider av omfattande problem med tillgängligheten, som dessutom varierar kraftigt mellan olika delar av Skåne. Förutom de problem och den frustration det orsakar för enskilda patienter leder det också till att allt fler med icke-akuta besvär söker sig till de redan hårt belastade akutmottagningarna. Att förbättra tillgängligheten inom primärvården är därför av central betydelse för att lösa tillgänglighetsproblemen också på akutmottagningarna och säkerställa ett effektivt och ändamålsenligt användande av vårdens resurser.

För att hälso- och sjukvården ska kunna bli mer personcentrerad måste den organiseras utifrån olika logiker beroende på vilka behov de individuella patienterna har. En central aspekt av denna omorganisation är att primärvården måste kunna skilja på de patienter som framför allt behöver kontinuitet och de som i första hand har behov av snabb tillgänglighet. För att bättre kunna tillgodose den senare gruppens behov ska Region Skåne inleda ett arbete för att utöka drop in-verksamheten på vårdcentralerna inom Hälsoval Skåne. Detta arbete ska inbegripa såväl fysiska besök som digitala lösningar, i linje med den pågående utvecklingen inom e-hälsa. En väl fungerande drop in-verksamhet, med generösa tider där patienterna garanteras att få träffa den vårdpersonal som de har behov av att träffa redan samma dag, skulle avsevärt förbättra tillgängligheten inom skånsk primärvård och ha potential att avlasta akutmottagningarna.

Bristen på allmänläkare ska mötas med fortsatt satsning på ST-utbildningar i allmänmedicin.

Fler skåningar ska ha en lättillgänglig kvälls- och helgmottagning i sitt närområde.

Samverkan mellan kommunerna och regionens sjukvård ska stärkas och ett bättre helhetsgrepp om patientens väg genom vården ska tas.

En särskild satsning ska göras för att möta det växande problemet med psykisk ohälsa. Nästan var tredje diagnos som ställs på vårdcentralerna grundas i psykisk ohälsa. Det är ett växande problem som måste mötas. Primärvårdens förutsättningar att ta emot patienter med psykiatriska problem ska förbättras genom att fler psykologer och kuratorer anställs och att samarbetet med elevhälsan utvecklas.

Ungdomsmottagningarna är viktiga för de skånska ungdomarna. För att möta ungdomars behov av insatser ska ungdomsmottagningarna utgöra en lågröskelverksamhet och en lättillgänglig instans. Då mer långvariga eller omfattande insatser är nödvändiga ska ungdomarna slussas vidare på ett smidigt och välfungerande sätt till rätt vårdnivå. Ungdomsmottagningarnas samverkan med övrig primärvård, specialistvård och kommunala verksamheter ska öka, vårdkedjan ska vara tydlig och övergången till annan vårdform eller specialitet ska säkras.

UM Online, en digital ungdomsmottagning som även är öppen på kvällstid, är en central del i verksamhetens arbete med att öka tillgängligheten, inte minst utanför de större städerna. Tjänsten lanserades 2017 och har snabbt blivit populär hos de skånska ungdomarna, i synnerhet under coronakrisen. Redan innan pandemin genomfördes hundratals besök varje månad, men från april månad ökade det antalet snabbt till närmare tre tusen. Den ökade tillgänglighet som UM Online erbjuder innebär dock även en ökad arbetsbelastning för medarbetarna. Denna budget gör därför en riktad satsning på personalförstärkning relaterat till UM Online, så att det digitala arbetet kan fortsätta att utvecklas utan att verksamheten behöver göra avkall på annat.

De mest sjuka äldre, kroniskt sjuka och andra målgrupper som behöver insatser över tid, ska uppleva en sammanhållen vård. Ett effektivt omhändertagande av kroniskt sjuka på primärvårdsnivå innebär också att denna patientgrupp i betydligt större utsträckning skulle slippa söka vård akut. Det skulle inte bara förbättra patienternas hälsa och livskvalitet, utan också innebära en avsevärd avlastning av akutmottagningarna.

För att på ett effektivt sätt ge patienten den läkarkompetens den behöver krävs ett aktivt arbete för att få in fler specialister i annat än allmänmedicin. Vårdcentralerna ska även ta större ansvar för kroniskt sjuka patienters behov av specialistuppföljning. Patienter med sjukdomstillstånd inom områden som till exempel diabetes, hjärt-kärlsjukdom eller geriatrik ska kunna följas upp av en specialist på vårdcentralen. Det finns behov av att fortsätta utveckla kompetensen inom standardiserade vårdförlopp i primärvården.

Vårdcentralerna ska vara patientens första ingång till vården. Det måste bli lättare att komma i kontakt med sin vårdcentral och boka tid för att träffa en läkare. Som ett led i det arbetet ska det också bli möjligt att boka tid på vårdcentral direkt via 1177 Vårdguiden. Primärvårdens roll som första linjens hälso- och sjukvård ska stärkas. Ambitionen är att på sikt ska alla patienter som behöver det ha tillgång till en fast läkarkontakt på sin vårdcentral. I ett initialt skede kommer dock äldre samt kroniskt sjuka att prioriteras i utbyggnaden av detta system.

Mobilt läkarstöd till prioriterade grupper, samt upprättande av samordnade individuella vårdplaner i samverkan med hemsjukvården, ska bidra till trygg, säker och effektiv vård som gör att fler kan stanna i sin hemmiljö. Mobila lösningar såsom teknisk utrustning och distansmonitorering kan också bidra till trygg och säker vård i hemmiljö. Den mobila vården är en del i att utveckla den nära vården och att säkerställa god vård för alla. Det finns därför skäl att göra en översyn av hela den mobila vården, till exempel för att utreda om den kan organiseras på ett mer ändamålsenligt sätt och identifiera om mobil vård kan användas för att flytta fler vårdinsatser utanför vårdinrättningarna. Insatser som gjorts med mobila team för att möta utmaningar relaterat till Covid-19 ska utvärderas och lärdomar ska dras för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Utvecklingen av den mobila, teambaserade vården sker i samverkan med de 33 skånska kommunerna och antalet patienter som finns inskrivna i vårdformen har ökat stadigt sedan arbetet med att implementera den inleddes 2016. Eftersom detta arbete är starkt decentraliserat blir lokala förutsättningar avgörande för hur väl det fungerar. Utvärderingar har visat på en stor variation i hur vårdformen organiseras på lokal verksamhetsnivå, inklusive utformningen av läkarstödet. För att främja en jämlik vård i behövs större inslag av central styrning och systematiskt förbättringsarbete, samtidigt som de lokala frihetsgrader som behövs för att anpassa lösningar till lokala förutsättningar och behov bibehålls. Denna budget innehåller en särskild satsning för att stärka den mobila vården, främja den fortsatta utbyggnaden och säkerställa en jämlik utveckling i hela Skåne.

Vårdcentralerna ska framöver utveckla samverkan med geriatriken för att förbättra kvaliteten i vården av de äldre. Personer med behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet ska ha en känd, fast vårdkontakt vid sin vårdcentral. Den fasta vårdkontakten har ansvaret att nyttja teamets resurser effektivt kring patienten. Ibland kan en patients fasta vårdkontakt inte vara en allmänläkare utan en specialist, även på den nära vårdens nivå. En särskild satsning görs på att stärka möjligheterna till dubbelspecialisering.

Region Skåne ska stödja utvecklingen av familjecentraler, med särskild kompetens att främja barns hälsa, i samverkan med intresserade skånska kommuner. En särskild satsning görs under 2021 för att stimulera etablering av fler familjecentraler. Målet för planperioden är minst en familjecentral i varje kommun som vill ingå i ett sådant samarbete.

Stärkt tillgänglighet genom specialistutbildningar och mer personal

Bristen på specialistutbildad personal, i synnerhet allmänläkare och specialistsjuksköterskor, utgör den främsta begränsningen för den skånska sjukvården och leder till för låg tillgänglighet. Region Skåne måste bli en bättre arbetsgivare generellt och i förhållande till tillgänglighetsfrågan specifikt bli bättre på utbildningsområdet.

Prioriterat under planperioden är ökad tillgänglighet, vilket kan åstadkommas genom ökade insatser på utbildningsområdet. Villkoren för undersköterskor och sjuksköterskor som önskar utbilda sig med specialistinriktning respektive till specialistsjuksköterskor ska förbättras.

Behoven ökar när befolkningen växer och blir större. För att kunna ta emot fler patienter krävs generellt mer personal i sjukvården. Även om vi inför nya arbetssätt och digitaliserar, behöver antalet medarbetare i den skånska sjukvården öka med omkring 500 per år. Denna budget ger utrymme för en sådan ökning av antalet anställda.

Psykisk hälsa

Psykisk ohälsa ökar i samhället generellt och hos unga i synnerhet. Psykiatrien måste få kapaciteten att bättre svara upp mot de ökade behoven. Framför allt måste barn- och ungdomspsykiatrien förstärkas och samarbetet med skolan och elevhälsan öka. Barn och unga som mår dåligt är en särskilt utsatt grupp som måste fångas upp tidigt, men alltför många får inte den hjälp de behöver. Barn- och ungdomspsykiatrien har länge haft svårt att rekrytera och stor omsättning på personal, vilket lett till att köerna till utredning och behandling vuxit sig oacceptabelt långa. Förvaltningen har under många år arbetat fokuserat och långsiktigt för att vända utvecklingen, vilket nu börjar ge resultat. Bemanningsläget har förbättrats under det senaste året och väntetiderna har kunnat kortas, men på bekostnad av ekonomiska underskott inom verksamhetsområdet. I denna budget avsätts särskilda anslag till specialistpsykiatrien för barn och unga för att fortsätta minska väntetiderna och skapa förutsättningar för en ekonomi i balans. Första linjen och En väg in ger vård på primärvårdsnivå för barn och unga med lindrig psykisk ohälsa och ska därför få del av den särskilda satsning som görs på att stärka primärvårdens förutsättningar att hantera problematik av detta slag.

Arbetet för att korta köerna till neuropsykiatriska utredningar måste fortsätta, särskilt inom barn- och ungdomspsykiatrien. Inget barn ska behöva vänta mer än 30 dagar från beslut till påbörjad utredning. Tack vare ett mångårigt utvecklingsarbete, som bland annat resulterat i ändrade arbetssätt, har köläget förbättrats avsevärt under senare tid. Region Skåne är dock fortfarande beroende av vårdgarantiavtal med andra regioner för att hålla väntetiderna nere. För att kunna växla upp utvecklingsarbetet ytterligare gör denna budget en särskild satsning på kortare väntetider till neuropsykiatriska utredningar och påföljande behandling. En grundlig utredning ska göras av huruvida dessa medel kommer till störst nytta om de används för att finansiera en upphandling eller ett utökat uppdrag i egen regi. De båda alternativens kostnadseffektivitet, konsekvenser för befintlig verksamhet samt förutsättningar för att hantera samsjuklighet i patientgruppen och tillgodose patienter och närståendes behov av en sammanhållen vård ska särskilt beaktas.

Utveckling ska ske i linje med Region Skånes Strategiska plan för psykisk hälsa 2017–2023, som syftar till att förbättra den psykiska hälsan i befolkningen, levnadsförhållandena för personer med psykisk ohälsa, samt attityder till psykisk ohälsa i samhället. Region Skåne ska arbeta för ett stärkt kunskapsläge kring orsakerna till den ökande psykiska ohälsan och vilka förebyggande insatser som kan vidtas för att motverka utvecklingen.

Tillgängligheten till vård för personer med psykisk ohälsa ska förbättras. Vården och det förebyggande arbetet i primärvården ska stärkas, och insatser för ökad tillgänglighet genomförs. Kompetensförsörjningen förblir en central utmaning och psykiatrien behöver därför ha ett särskilt fokus på att bli en mer hållbar och attraktiv arbetsplats. Ett led i detta arbete är att säkerställa en god arbetsmiljö i form av ändamålsenliga lokaler som är väl anpassade för verksamhetens mål och arbetssätt. Medarbetarna ska även erbjudas goda möjligheter till kompetensutveckling i form av kontinuerlig fortbildning, tidsutrymme att uppdatera sig kring de senaste rönen inom relevant forskning samt kvalificerad handledning i syfte att stärka praktiska yrkesfärdigheter.

Resurserna till psykiatrisk vård är också ojämnt fördelade över regionens verksamheter, där i synnerhet vuxenpsykiatrien i östra Skåne är underfinansierad jämfört med övriga enheter inom

samma verksamhetsområde. Denna budget avsätter därför särskilda medel för att säkerställa en jämlik psykiatrisk vård i hela Skåne.

Patienters och närståendes förutsättningar för delaktighet i vården ska fortsatt stärkas. Nya evidensbaserade och personcentrerade behandlingsalternativ ska utvecklas inom både psykiatri och habilitering. En särskild linje för rådgivning inom psykisk ohälsa ska införas som val inom 1177:s telefonrådgivning. Internetbaserad kognitiv beteendeterapi (KBT) för personer med psykisk ohälsa ska utvecklas och stödja primärvårdens arbete mot psykisk ohälsa. Psykisk ohälsa hos äldre ska motverkas och insatser för detta behöver utvecklas. Fler äldrepsykiatriska mottagningar ska öppnas.

Det suicidpreventiva arbetet i Region Skåne fortsätter i enlighet med handlingsplanen för suicidprevention 2018–2022. Ett särskilt fokus är att vända den negativa trenden bland ungdomar, där konkreta och preventiva åtgärder med god evidens ska användas. Konstruktiv samverkan med berörda aktörer, exempelvis kommuner och intresseorganisationer är centralt.

Under 2019 påbörjades en försöksverksamhet med psykiatriambulans med specialutbildad personal. Försöksverksamheten ska pågå under tre år och utvärderas kontinuerligt. Resultaten är hittills uppmuntrande och verksamheten kommer att utökas till fler kommuner. En utvärdering ska göras för att undersöka om det är lämpligt att utöka verksamheten till hela Skåne.

Utvecklingen av naturunderstödd rehabilitering ska fortsätta. Det är ett bra komplement till den medicinska vården och har visat sig fungera väl för ökad hälsa och funktion hos de personer som fått möjligheten att testa metoden.

Region Skåne ska tillhandahålla en jämlik psykiatrisk vård. De omotiverade stora skillnaderna i medellivslängd för gruppen med långvarig allvarlig psykisk ohälsa, exempelvis schizofreni och bipolär sjukdom, måste minska. Det kräver såväl åtgärder inom psykiatrin som riktade insatser inom den somatiska vården och bättre samordning dem emellan. Förslag ska tas fram för att förbättra slutenvården av psykiskt funktionshindrade som är multisjuka. Standardiserade vårdförlopp för schizofreni har utvecklats och håller på att implementeras i verksamheten för att säkerställa att denna utsatta patientgrupp får den vård de har behov av.

Missbruksvården behöver stärkas. En utredning ska genomföras för att se över hur samordningen av vården för patienter med psykisk ohälsa och samtidiga missbruksproblem kan öka. Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade 2020-03-04 att förlänga naloxonprojektet, som startade 2018, till och med 2021, vilket finansieras fullt ut i denna budget. Naloxon är ett effektivt läkemedel för att häva opiatöversdos och projektet syftar till att tillgängliggöra det för personer som riskerar att drabbas, för att på så sätt minska den överdosrelaterade dödligheten. Förlängningen gör det möjligt att säkerställa vetenskaplig analys samt en eventuell övergång från projekt till förvaltningsdrift.

Det finns en ökad risk för psykisk ohälsa hos personer med migrationsbakgrund under de första åren i Sverige, såväl som på lång sikt. Utveckling ska ske i enlighet med Region Skånes strategiska plan för psykisk hälsa 2017–2023, ingångna ramöverenskommelser om samverkan med Skånes kommuner samt de länsgemensamma handlingsplanerna.

Rättspsykiatrin är hårt belastad till följd av att antalet personer som dömts till rättspsykiatrisk vård har ökat. Det mest kostnadseffektiva sättet att tillmötesgå dessa patienters vårdbehov är

att utöka antalet vårdplatser i Skåne, för vilket medel avsätts i denna budget. Framtida behov inom rättspsykiatri ska utredas.

Förlossnings-, neonatalvård och kvinnors hälsa

Förlossningsvården i Skåne ska vara trygg och säker för den födande, för barnet och för personalen. Förlossningsvården i Skåne håller generellt sett en hög kvalitet. Vården har successivt förstärks under de senaste åren genom riktade satsningar på kvinnosjukvård, mer personal i förlossningsvården och bättre neonatalvård. Det arbetet måste fortsätta så att varje kvinna kan känna sig trygg i att få det bästa omhändertagandet innan, under och efter förlossningen. Förlossningsvård och kvinnors hälsa är prioriterade områden i Region Skåne i enlighet med nationella överenskommelsen om bättre förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa 2015–2022 mellan staten och Sveriges kommuner och regioner. Sedan 2017 inkluderas även neonatalvård i överenskommelsen.

Vårdkedjan ska vara sammanhållen, det ska vara tydligt för familjen vad som sker före, under och efter en graviditet. Det ska finnas en tydlig samordning av vårdplatser vid förlossning så att ansvaret inte läggs på den förlösande kvinnan att hitta en plats vid de tillfällen förstahandsvalet inte går att tillgodose. Hänvisning av födande kvinnor till andra sjukhus utan medicinsk grund ska minska.

Hög närvaro av barnmorska hos kvinnor i aktiv förlossning ska eftersträvas och långsiktigt mål är en barnmorska per kvinna. Anpassade vårdplatser för eftervård ska finnas i anslutning till förlossningsavdelningarna för dem som har behov att stanna kvar, och andra vårdformer såsom öppen eftervård ska utvecklas. Ett familje-BB ska öppna i Malmö under planperioden.

Arbetet för att minska förlossningsskador ska fortsätta under planperioden. Skador som uppstår ska identifieras och åtgärdas. Tillgängligheten till bedömning och behandling av bäckenbottenbesvär samt andra förlossningsskador ska förbättras.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har antagit en strategisk plan för att minskad fosterdödlighet i Skåne. Där beskrivs en lång rad åtgärder som kan bidra till en bättre förlossningsvård och en minskad fosterdödlighet. Några av åtgärderna som presenteras är ökad barnmorsketäthet, bättre bemötande, igångsättning i vecka 41 istället för vecka 42. Andra åtgärder ska utredas vidare och kommer att bli verklighet först på sikt. Det finns dock inte någon finansiering för att klara av att implementera strategin. Flera av åtgärderna har dock redan börjat införas ute på förlossningsklinikerna. Åtgärderna kommer att kunna genomföras successivt under planperioden. I den budget avsätts extra resurser till förlossningsvården. Pengarna fördelas av HSN till utpekade verksamhetsområden, framförallt förlossningsklinikerna på sjukhusen men även till barnmorskemottagningarna inom hälsovalet.

Familjecentrerad vård och samvård av mamma och barn är viktigt, inte minst för barnets tillfrisknande, och ska fortsatt utvecklas. Avdelningarna för neonatalvård bör vara familjeanpassade så att föräldrar vars barn vårdas på en neonatologiavdelning kan bo med eller nära sina barn.

Region Skåne ska under året genomföra en utredning med syftet att förbättra förlossnings- och mödravården. En del av det riktade statsbidraget för kvinnosjukvård ska sedan användas för åtgärder som utredningen identifierar för en god och mer jämlik vård.

Ett arbete med att förbättrad tillgänglighet inom öppenvårdsgynekologin ska påbörjas under året.

Utvecklingen av endometriosisvården ska fortsätta och nationella riktlinjer införas.

Vården för kvinnor och flickor som utsatts för könsstympning ska utvecklas. Region Skånes kvinnokliniker ska fungera som kliniskt, kunskapsmässigt och administrativt nav samt ansvara för klinisk mottagning där professionella, med rätt kompetens för uppdraget, tillgodoser målgruppens behov både kroppsligt och psykiskt. Rutiner för vård ska tas fram gemensamt av berörda aktörer för ökad tydlighet och för en mer jämlik vård i Skåne.

Tillgänglig och effektiv akutsjukvård

Väntetiderna på sjukhusens akutmottagningar är ofta för långa. Ett skäl är den generella bristen på vårdplatser som gör att patienter inte kan slussas vidare från akuten. Ett annat skäl är att patienter som skulle kunna tas om hand på vårdcentral istället kommer till akuten. Under 2018 påbörjades en större satsning på akutmottagningarna med bland annat akutmottagningsnära observationsplatser där patienter som är i behov av kortare observation kan läggas in för övervakning under några timmar. Det är ett sätt att frigöra plats på akutmottagningarna och öka patientsäkerheten. Antalet observationsplatser i anslutning till akutmottagningarna ska fortsätta byggas ut under 2021. Det ska också genomföras ett arbete för kortare vistelsetid för de patienter som behöver slutenvård genom att se över om det finns möjlighet för tidig utskrivning genom anpassad rondering, jourbemanning och planering som möjliggör helgutskrivning. Ett arbete med förbättrad utskrivningsprocess med förstärkt samverkan mellan primärvård och kommun ska genomföras.

För att ytterligare ge ett bättre patientflöde ska det, likt det gjorts för patienter med MS, införas snabbspår för fler diagnoser.

Ambulanssjukvård med hög kompetens och hög tillgänglighet är en förutsättning för god akutsjukvård. Behovet ökar inom ambulanssjukvården, både till följd av fler uppdrag och genom att mer specialiserade insatser kan genomföras. Ambulanssjukvårdens organisation ska utvärderas med syfte att insatstiderna ska vara optimala och likvärdiga i hela Skåne.

För att uppnå hög kvalitet i det akuta omhändertagandet på regionens akutmottagningar är målsättningen att specialistläkare ska vara närvarande dygnet runt. Utbildningen av akutläkare ska fortsätta i enlighet med Regional strategi för införande av akutläkare i Region Skåne (2015). Patienter som behöver läggas in på sjukhus ska skyndsamt överflyttas till vårdavdelning för att minska antalet patienter som ligger kvar på akutmottagningen.

För svårt sjuka patienter, som vårdas på intensivvårdsavdelning (IVA) är förflyttning nattetid, till annan vårdnivå eller annan IVA, en medicinsk risk. Förflyttningar nattetid ökar kontinuerligt. Antalet patienter som på grund av brist på intensivvårdsplatser flyttas till annan vårdnivå eller annan intensivvårdsavdelning ska minska. Såväl intensivvårdsplatser som intermediära vårdplatser ska utökas. En utökad grundkapacitet är en tillgång för att bättre klara av krissituationer som exempelvis hanteringen av Covid-19.

Ambulanssjukvård med hög kompetens och hög tillgänglighet är en förutsättning för god akutsjukvård.

Därför avsätts medel för att förbättra och utveckla den ambulansvård som sker i Region Skånes regi och möjliggöra för en effektivare vårdkedja. Behovet ökar inom ambulanssjukvården till följd av en ökande befolkning och allt fler äldre. Utryckningstiderna är på många håll i Skåne för långa.

En kartläggning om ett möjligt samarbete kring ambulanshelikopter mellan Södra sjukvårdsregionen och Region Hovedstaden i Danmark pågår.

Högkvalitativ cancervård i hela Skåne

Cancer blir en allt vanligare sjukdom. Idag beräknas minst en tredjedel få en cancerdiagnos någon gång under sin livstid i Sverige. Samtidigt minskar dödligheten tack vare nya läkemedel, behandlingsmetoder och rutiner för tidig upptäckt. Att få rätt diagnos och rätt behandling i tid är avgörande för chansen till överlevnad.

Den skånska cancervården har klarat sig väl under coronapandemin. Verksamheten har varit fortsatt prioriterad, samtidigt som stora delar av den övriga hälso- och sjukvården tillfälligt lagts ned för att frigöra resurser. Inflödet av patienter har även minskat under pandemin, vilket lett till något kortare väntetider. Denna minskning beror dock med största sannolikhet på att människor med symptom avstått från att söka vård på grund av rädsla för att smittas av coronaviruset. Därmed finns det troligtvis en ovanligt stor mängd upptäckta cancerfall i befolkningen. Det är därför angeläget att rusta cancervården för en ökning av antalet patienter, där fler dessutom kan förväntas vara mer allvarligt sjuka än normalt och i än större behov av att snabbt få behandling.

I denna budget avsätts medel för att utreda behovet av onkologisk vård i hela Skåne utifrån ett närhets- och jämlikhetsperspektiv, samt kartlägga vilka effekter omställningen relaterad till Covid-19 fått för cancervården och vilka lärdomar som kan dras av det. Dessa medel ska sedan kunna användas för satsningar inom onkologin i enlighet med utredningens slutsatser, med målet att uppnå en nära, jämlik och köfri cancervård.

Utvecklingen av cancersjukvården är fortsatt prioriterad utifrån regeringens långsiktiga inriktning för det nationella arbetet med cancervården som lyfter ökat fokus på prevention, tidig diagnostik, god tillgänglighet och förbättringar inom rehabilitering och palliativ vård vid cancer så att detta erbjuds jämlikt och av hög kvalitet.

Det är viktigt att cancer upptäcks och behandlas i tid. Därför ska särskilda resurser avsättas till de cancerdiagnoser som har långa väntetider. Tillgängligheten ska förbättras och väntetiderna kortas. Ett grundläggande problem är att operationskapaciteten är för låg. Därför måste fler operations- och anestesijuksköterskor utbildas och anställas, samtidigt som mer resurser måste tillföras och styras till de cancerdiagnoser där väntetiderna är som längst. De nationella statsbidrag som är avsedda för cancervård ska gå i sin helhet till cancervården.

Till följd av en förväntad ökning av kostnader för läkemedel mot cancer så har ett regionalt uppföljningssystem byggts upp och en registerstyrgrupp tillsatts. Socialstyrelsens tidigare rekommendationer och beslut i södra regionvårdsnämnden har lett till att screening för tjock- och ändtarmscancer successivt kommer att erbjudas alla i åldern 60–74 år, vilket beräknas minska dödsfallen inom kolorektal cancer med 50 fall per år i Skåne.

Prostatacancer är den vanligaste cancerformen i Sverige. För att tidigare kunna säkerställa vilka ingrepp som är nödvändiga behövs ett bättre förebyggande och organiserat arbete för att tidigare identifiera symptom på prostatacancer. Därför har organiserad PSA-testning införts under 2020 som en pilotstudie. Denna ska omfatta 1000 slumpmässigt utvalda män i ålderskategorierna 50, 56 och 62 år. Efter pilotstudien är målsättningen ett successivt breddinförande för alla män i åldern 50–74 år.

Primärvårdens kompetens att upptäcka cancer bör också stärkas. Därför är det viktigt att tillgängligheten på vårdcentralerna förbättras. Det nyligen skapade systemet med SVF-ansvariga läkare på vårdcentralerna ska fortsätta att utvecklas.

Utveckling för bättre utnyttjande av hela regionens kompetens och resurser ska fortsätta, och tillgängligheten öka. Region Skåne ska fortsatt delta aktivt i regionernas gemensamma arbete med nivåstrukturer av cancervården i Sverige. Arbetet med Södra sjukvårdsregionens cancerplan för 2019–2022 ska fortsätta.

En drivande utvecklingsaktör

Den kliniska forskningen ska öka

Forskningsinfrastrukturen ska utvecklas i nära samverkan med akademien och näringslivet. Den kliniska forskningens kvalitet har utvärderats av Vetenskapsrådet. Region Skåne tillsammans med medicinska fakulteten vid Lunds universitet kom ut väl och fick höga vitsord får förmågan att omsätta translationell forskning till innovation och implementering i hälso- och sjukvårdens verksamhet. Arbetet med dessa strukturer kommer ytterligare att förbättras.

Kliniska prövningar och tester är viktiga för såväl hälso- och sjukvårdens som näringslivets utveckling. Arbetet med att etablera och utveckla universitetssjukvårdsenheter med uppdrag att vara motorer för detta ska fortsätta. Visionen är att Region Skåne ska vara en ledare för regionala insatser för snabb tillväxt och innovation inom Life Science-området, samt en drivande aktör för att utveckla morgondagens hälso- och sjukvård.

Under planperioden kommer särskilda forskningsutrymmen om 30 procent att utlysas för läkare men framför allt för de med medellånga vårdutbildningar. Detta för att öka möjligheten att kombinera forskning med kliniskt arbete även i dessa grupper. Tillsammans med akademien ska Region Skåne verka för att den egna forskningen ges tillgång till forskningsanläggningarna Max IV och ESS genom att materialforskning kompletteras med applikationer för medicinsk forskning.

Genom Region Skånes Life science-strategi och innovationsstrategin för hållbar tillväxt ska klinisk forskning och innovationer stärkas. Visionen är att Region Skåne ska vara en ledare för regionala innovationsinsatser, med hälso- och sjukvården som hävstång, för snabb tillväxt och innovation inom Life science-området. Personlig medicin är ett av de prioriterade områdena i Life Science strategin och Region Skåne deltar i två stora nationella projekt inom området, CAMP som avser gen- och cellterapi samt GMS som syftar till att använda genomik¹⁸ för att diagnostisera och behandla patienter.

En handlingsplan för att stärka regionens arbete inom forskning och innovation ska tas fram under 2021. Som ett led i detta ska dagens forskningsfinansiering ses över med syfte att öka

resurserna. Därtill ska den politiskt beslutade Life Science strategin tillföras resurser för att möjliggöra ett genomförande.

Psykiastriforskning Skåne startade 2015 och har medfört att genomförandet av kliniska forskningsprojekt underlättas avsevärt. Verksamheten ger administrativt och ekonomiskt stöd till forskningsprojekt som bedöms som viktiga för utvecklingen av den psykiatriska vården och utgör en plattform för samarbete mellan de kliniska verksamheterna och de olika forskargrupper som arbetar med psykiatriska frågeställningar. Verksamheten finansierades ursprungligen genom ett årligt anslag från Regionstyrelsen, men i samband med att den nya förvaltningen Psykiatri och habilitering bildades 2019 slutade detta anslag att betalas ut. Tack vare tillfälliga överskott inom andra delar av verksamheten har förvaltningen kunnat finansiera detta viktiga arbete under 2019 och 2020, men det riskerar att behöva prioriteras bort om fortsatt finansiering uteblir. Psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden får därför ett öronmärkt tillskott om 3 miljoner för att säkerställa den fortsatta utvecklingen inom forskningsområdet.

Rikssjukvård och högspecialiserad vård ska fortsatt utvecklas

I juli 2018 infördes en ny lag om nationell högspecialiserad vård. Den nya lagen innebär att hela vårdkedjan omfattas vilket ökar omfattningen av högspecialiserad vård från cirka en promille till fem procent av alla vårdtillfällen. I rikssjukvård har endast ett eller två sjukhus tidigare kunnat få uppdraget medan det enligt den nya lagen kan vara upp till fem sjukhus som får uppdrag att bedriva nationell högspecialiserad vård. Enligt den nya lagen kommer uppdragen att gälla tills vidare vilket även kommer att gälla nuvarande rikssjukvårdsuppdrag som då inte blir tidsangivna.

Målet under planperioden är att behålla rikssjukvård på befintliga områden samt att få fler nationella uppdrag inom ramen för nivåstruktureringen. Ett arbete ska också genomföras för att möjliggöra för fler av Skånes sjukhus att ta emot nationella uppdrag. Förutsättningar för att erhålla fler nationella uppdrag är goda. En förutsättning är att ytterligare förbättra förutsättningarna för forskning vid universitetssjukhuset. Därför avsätts särskilda medel för att Skånes universitetssjukhus ska kunna ta emot fler uppdrag och för förbättrade förutsättningar för forskning och utveckling.

Vid Skånes universitetssjukhus bedrivs rikssjukvård inom flera områden. Dessa är hjärtkirurgi på barn och ungdomar, hjärtkirurgi på vuxna med medfödda hjärtfel, hjärtr transplantation och lungtransplantation, kirurgi vid medfött diafragmabráck, viss kirurgi vid vissa anorektala och vissa urogenitala missbildningar samt vid Hirschsprungs sjukdom.

När det gäller nationell nivåstrukturering av cancer kan det lämnas till max sex enheter i Sverige och fram tills nu har elva områden utretts. Region Skåne har fått uppdrag kring nedanstående områden vilka bedrivs av Skånes universitetssjukhus:

- Radiokemoterapi i botande syfte vid analcancer
- CRS/HIPEC vid spridd cancer i bukhålan
- Kirurgi vid matstrupscancer, definierade ovanliga tillstånd
- Kirurgisk och onkologisk behandling i botande syfte vid vulvacancer
- Kirurgi i botande syfte vid analcancer
- Kirurgi i botande syfte vid peniscancer
- Diagnostik och behandling av barn och vuxna med skelett- och mjukdelssarkom i extremiteter och bålvägg samt buksarkom

Profilering och specialisering av sjukhusens uppdrag är en metod för att på bättre sätt använda befintlig kapacitet samt förbättra kvalitet, tillgänglighet och patientsäkerhet. Inte minst inom kirurgisk behandling finns ett samband mellan goda resultat och antal utförda åtgärder. För att nå största effekt av denna profilering måste hela vårdkedjan, från diagnostik till behandling efter operation, fungera optimalt.

Ett aktivt samarbete i Södra sjukvårdsregionen, som innefattar Skåne, Halland, Kronoberg och Blekinge, är av stor betydelse för att upprätthålla och vidareutveckla den specialiserade sjukvården i Skåne. Samarbetet och profileringen mellan olika vårdnivåer inom sjukvårdsregionen ger bättre vård och attraktivare arbetsplatser. Detta tar sig uttryck i gemensam planering av vården och gemensamma planer för rekrytering och bemanning.

Utbildningsuppdraget

Den skånska hälso- och sjukvården har tre uppdrag: att bedriva hälso- och sjukvård, forskning samt utbildning. Behovet av utbildningsplatser ökar från år till år liksom antalet utbildningsanordnare, och utmaningen att balansera hälso- och sjukvårdens olika uppdrag blir allt mer komplex.

Utbildningsuppdraget ska säkerställa tillgången till rätt kompetens och det förs därför kontinuerlig dialog med de skånska lärosätena, övriga utbildningsanordnare och myndigheter för att säkra Region Skånes tillgång till kompetens.

En särskilt stor utmaning är bristen på specialistsjuksköterskor. Med dagens system finns svaga incitament för en sjuksköterska att vidareutbilda sig.

För att den praktiska delen av utbildningarna ska bli kvalitativt bra för både studenter och verksamheten är det av största vikt att det finns handledare i verksamheterna. Tillgången till handledare är därför av avgörande betydelse för den framtida kompetensförsörjningen. Handledarna finns bland Region Skånes medarbetare, och de ska ha rätt kompetens och rätt förutsättningar för att klara uppdraget. Former för handledning är under ständig utveckling. Utvecklingen går från handledning av enskilda studenter i enskilda moment till att integrera lärandet på arbetsplatserna där studerande på olika nivåer och i olika program kan mötas i aktiviteter för att lära genom kliniskt arbete. Detta kan göras under praktik på kliniska utbildningsavdelningar/utbildningssalar och med patientfall som ska lösas tillsammans. Arbetssättet för studenterna gynnar framtida teamwork i vården.

Medarbetare

Region Skåne är Skånes största arbetsgivare och personalen är sjukvårdens viktigaste resurs. En av de stora utmaningarna, både nu och i framtiden är kompetensförsörjningen. Region Skåne måste vara en attraktiv arbetsgivare för att personal ska söka sig hit och vilja stanna kvar.

Inom vården råder brist på specialistkompetenser, vilket är ett av de viktigaste skälen till tillgänglighetsproblematiken. Under planperioden kommer särskilda åtgärder att vidtas för att minska bristen på specialister

Stor utbildningssatsning för att säkra kompetensförsörjningen

Det råder brist inom en lång rad specialistkompetenser redan idag och med väntade pensionsavgångar under kommande år kommer kompetensförsörjningen att bli en allt viktigare fråga. Detta gäller inte endast specialistkompetenser, utan även generellt i vården. Personalbristen påverkar redan idag tillgängligheten negativt och är ett viktigt skäl till att sjukvården har för få vårdplatser.

I Region Skånes kompetensförsörjningsplan beskrivs ett flertal konkreta insatser som ska göras för att möta rekryteringsbehovet. En av slutsatserna är att dagens och framtidens utbildningsvolym inte kommer att räcka till för att säkerställa tillgången på rätt kompetens. För att säkra den framtida kompetensförsörjningen behövs många olika insatser.

Region Skåne ska som arbetsgivare ge medarbetarna goda möjligheter till kompetensutveckling. Detta är både viktigt för hur Region Skåne uppfattas som arbetsgivare och för möjligheterna att lösa de brister som finns och väntas uppstå.

Särskilt prioriterat är att möjliggöra för fler av Region Skånes anställda sjuksköterskor att specialistutbilda sig. Bristsituationen är generell men särskilt svår vad gäller operations-, anesthesi-, intensivvårds- och ambulanssjuksköterskor. Det är nödvändigt att stärka möjligheterna till betald specialistutbildning för sjuksköterskor. Antalet utbildningsanställningar ska därför öka.

Det råder brist vad gäller specialisläkare inom ett antal områden. Fortsatt prioritering av ST-utrymmen mellan specialiteter kommer att behövas. Det finns stor läkarbrist på vårdcentralerna i hela landet, Skåne är i detta inget undantag. För att på sikt lösa bristen på specialister inom allmänmedicin måste antalet ST-utrymmen utökas maximalt utifrån möjlig utbildningskapacitet. Antalet ST-utrymmen har utökats kraftigt de senaste åren och det kommer att finnas behov av att fortsätta utbyggnaden. Satsningen på akutläkarspecialiteten ska fullföljas enligt beslutad plan för 2015–2025. Ett fortsatt införande av akutläkare skapar bättre förutsättningar för en utveckling av akutverksamheten, vilket gynnar såväl arbetsmiljö och patientsäkerhet som kvaliteten i det medicinska omhändertagandet.

Bastjänstgöring för läkare (BT) kommer enligt riksdagsbeslut införas från 1 juli 2021 och förberedelser är igångsatta inför start. Eftersom de första studenterna på den nya sexåriga läkarutbildningen, som blir legitimationsgrundande, börjar under 2021 kommer BT till en början vara för läkare med utbildning utanför Sverige. Allmäntjänstgöring (AT) och bastjänstgöring kommer att behöva löpa parallellt under flera år framöver innan AT kan fasas ut helt.

Andra åtgärder för att förbättra kompetensförsörjningen

Genom att använda medarbetarnas kompetens rätt kan bristsituationen minska. Det innebär att antalet undersköterskor och skötare behöver öka relativt andra yrkeskategorier. Det innebär också att undersköterskerollen behöver utvecklas, till exempel genom fler specialistutbildade undersköterskor. Särskilda satsningar kommer därför att göras på kompetensutveckling för undersköterskor genom utbildningsanställningar som möjliggör för undersköterskor att utbilda sig med specialistinriktning med bibehållen lön under utbildningstiden.

Att använda kompetensen rätt och att ge medarbetarna möjlighet att arbeta utifrån sin kompetens och verksamhetens behov är en nödvändig insats för att stärka kompetensförsörjningen. Rätt använd kompetens kan innebära exempelvis uppgiftsväxling mellan yrkeskategorier och/eller införande av nya kompetenser. En åtgärd med stor potential är att göra förändringar som frigör sjukvårdspersonal i direkt patientarbete och vårdnära service från administrativa sysslor, som kan utföras av annan personal än vårdpersonal. Arbetet med rätt använd kompetens pågår i Region Skånes verksamheter men måste växlas upp och få större spridning. Den skånska sjukvården ska ges möjlighet att anställa ytterligare 100 medicinska sekreterare samt servicemedarbetare under 2021.

Region Skånes omfattande utbildningsuppdrag ger goda möjligheter att rekrytera medarbetare med rätt kompetens. Systemen för handledning behöver dock ses över och utvecklas för att ge bättre förutsättningar för både studenter och personal. Att ta ansvaret som handledare ska vara ett naturligt steg i karriären. Dialogen med de skånska lärosätena, övriga utbildningsanordnare och myndigheter behöver stärkas för att säkra Region Skånes tillgång till rätt kompetens och för att tydliggöra behovet av utbildningsplatser.

Region Skåne ska arbeta för att äldre medarbetare i större utsträckning ges förutsättningar att fortsatt bidra med sin kompetens. Äldre medarbetare ska ges möjlighet till ett hållbart arbetsliv, en arbetsmiljö som gör det möjligt att vara kvar samt möjlighet till en ny roll som handledare för yngre medarbetare.

Det kliniska basåret syftar till att stötta övergången från studerande till yrkesverksam sjuksköterska.

Detta görs genom klinisk fördjupning och förankring av teoretiska och kliniska färdigheter, samverkan och utbyte med andra samt genom att vara en arena för reflektion. Det är många som påbörjar basåret men insatser behövs för att få fler att fullfölja hela programmet.

Personalomsättningen ska minska i sjukvården och tänkbara åtgärder ska utredas. Erfaren personal som arbetat länge på sin arbetsplats spelar många gånger en väsentlig roll för att vården ska fungera. Kompetens och ansvar ska ekonomiskt premieras. Det ska vara möjligt att få en god löneutveckling i Region Skåne utan att byta arbetsplats.

Det finns en stor potential i att ta tillvara kompetensen hos redan utbildade personer som kommer till Sverige från andra länder. Genom att stödja och korta vägen till den skånska arbetsmarknaden, samordna den introduktion och den komplettering som krävs för att erhålla svensk legitimation, ge möjlighet att träna svenska språket i hälso- och sjukvårdsmiljö har Region Skåne knutit till sig värdefull kompetens, såsom läkare sjuksköterskor och undersköterskor. Arbetssätt och struktur för att ta emot människor med utbildning från andra länder behöver fortsatt utvecklas.

Bristerna i dagens kompetensförsörjning avspeglas i ett beroende av inhyrning från bemanningsföretag. Det har dock bedrivits ett aktivt arbete som resulterat i en mycket positiv utveckling där beroendet av inhyrd personal minskat kraftigt de senaste åren. Här går dock utvecklingen i fel riktning, bemanningskostnaden har åter skjutit i höjden och Region Skåne är inte längre oberoende av inhyr personal enligt SKR:s definition. Arbetet måste därför intensifieras och utvecklingen följas upp noga. De regioninterna resursteamerna ska fortsätta utvecklas och tillsvidareanställning ska tillämpas i teamen.

Region Skåne ska göra insatser för att fånga upp det ökade intresset för att arbeta i sjukvården som uppstått i spåren av coronapandemin. Det kan bland annat ske genom ett närmare samarbete med universiteten och högskolorna. Men även genom att utöka antalet platser för verksamhetsförlagd utbildning. Regionen bör även aktivt verka för att fler vårdrelaterade YH-utbildningar förläggs till Skåne.

Stärkt attraktionskraft

Region Skånes attraktivitet som arbetsgivare är av avgörande betydelse för att möta behovet av kompetens idag och framöver. Fortfarande upplever allt för många medarbetare att de har en pressad arbetssituation. Region Skåne ska vara en attraktiv arbetsgivare och erbjuda hälsofrämjande arbetsplatser, bra möjligheter till utveckling för medarbetarna och ett ledarskap som upprätthåller ett lyssnande, närvarande ledarskap och aktivt arbetar för jämställda arbetsplatser. Region Skåne ska erbjuda trygga anställningar. Heltid är en rättighet i Region Skåne. Det är viktigt att medarbetarna inte bara är heltidsanställda, utan att de också arbetar heltid. Därför ska heltidsarbete vara norm i Region Skåne och insatser ska göras för att öka andelen medarbetare som arbetar heltid. Rätten till heltid och heltid som norm ska följas upp årligen.

Region Skåne ska fortsätta arbetet med konkurrenskraftiga anställnings- och lönevillkor. Osakliga löneskillnader på grund av kön är oacceptabelt och får inte förekomma. Den lagstiftade lönekartläggningen är ett steg i arbetet för jämställda löner. Arbetet med en kompetensbaserad, inkluderande och ickediskriminerande rekrytering behöver även fortsatt prioriteras för att öka mångfalden inom Region Skåne.

Region Skåne ska erbjuda trygga anställningar och en bra arbetsmiljö. Samarbetet med de fackliga företrädarna är viktigt för arbetsmiljöarbetet, men också i utvecklingen av regionen. Visstidsanställningar ska begränsas, tillsvidareanställningar ska vara grunden för alla anställningar och avsteg ska enbart göras om det finns en tydlig motivering i varje enskilt fall.

Medarbetarnas inflytande och delaktighet i verksamheten är avgörande för verksamhetens utveckling. Region Skånes arbetsplatser ska upplevas som trygga för medarbetare, de som medverkar i regionens arbete och för de som tar del av den service och de tjänster som regionen erbjuder.

För att ge medarbetarna möjlighet till ett mer flexibelt arbetssätt ska resursteamerna på förvaltningarna fortsatt utvecklas. Möjligheter och former för fler regiongemensamma resursteam ska utredas.

Medarbetare som är intresserade och lämpliga för chefsuppdrag ska få möjlighet till utveckling inför en framtida chefsroll. Befintliga chefer ska ges goda förutsättningar och stöd

för sitt ledarskap och sin kompetensutveckling. Ett tydligt ledarskap är viktigt för att behålla, rekrytera och utveckla personalen i Region Skåne

Insatserna för att attrahera framtida medarbetare ska fortsätta och utvecklas, exempelvis genom att marknadsföra och beskriva Region Skånes verksamheter genom utvecklad närvaro på sociala medier, platser för studentmedarbetare och Tekniksprång. Region Skåne har även behov av ett strukturerat arbete för att tidigt attrahera unga till framtida arbete i Region Skånes verksamheter.

Som Skånes största arbetsgivare behöver Region Skåne ta ett samhällsansvar, vilket även bidrar till Region Skånes attraktivitet som arbetsgivare. Regionen ska bidra till de nationella målen om att anställa personer som står långt från arbetsmarknaden och hela tiden arbeta för att arbetsplatserna anpassas för att personer med funktionsvariation ska kunna arbeta på lika villkor.

Region Skåne ska möta regeringens satsning på extratjänster genom att erbjuda platser för dessa i sin verksamhet.

Likarättsarbetet är en angelägenhet för alla och är också kopplat till Region Skånes arbete som en attraktiv arbetsgivare. Ett aktivt arbete för lika rättigheter och möjligheter gynnar medarbetare, patienter, resenärer och samarbetspartners. Insatser ska även fortsatt göras gentemot nuvarande och framtida medarbetare för att säkerställa ett bemötande med omtanke och respekt, vilket är en förutsättning för att öka förtroendet för Region Skåne.

Region Skåne ska som arbetsgivare aktivt motverka diskriminering.

En god och hälsofrämjande arbetsmiljö

En god och hälsofrämjande arbetsmiljö är en förutsättning för Region Skånes attraktivitet som arbetsgivare, och för en väl fungerande kompetensförsörjning. En viktig del i detta är att erbjuda ett hållbart arbetsliv. Medarbetare som är sjukskrivna ska tidigt få stöd för att återfå sin arbetsförmåga och för att kunna återgå i arbete. Region Skåne ska verka för bättre förutsättningar för chefer att arbeta med arbetsmiljön, och därmed en hälsofrämjande arbetsplats och ett hållbart arbetsliv.

Fortsatta insatser ska göras för att minska sjukfrånvaron. Insatser som ska fortsätta och intensifieras är t.ex. att genom tidiga insatser och förbättrad samverkan mellan Region Skåne och respektive vårdgivare förebygga och förkorta sjukfrånvaron.

Friskvårdsbidraget höjs med 1 000 kronor till 3000 kronor per år för alla månadsanställda i Region Skåne under år 2021. För att underlätta för chefer och medarbetare att ansöka om friskvårdsbidrag ska administration och ekonomisk modell för friskvårdsbidraget ses över.

Upphandling

Region Skåne ansvarar inte enbart för sin egen personal utan genom krav vid upphandling kan också villkor för personalen som arbetar på uppdrag av regionen säkerhetsställas. Därför är det viktigt att upphandlingspolicyns krav på sociala villkor där villkor enligt kollektivavtal är en viktig del, ska implementeras och följs upp och återredovisas till regionstyrelsen en gång per år.

Verksamhetsstöd

Strategisk och effektiv administration stödjer verksamheten

Region Skånes verksamheter lyder dels under lagstiftade komplexa regelverk, dels styrs den av fastställda mål och av övergripande beslut fattade av politiskt tillsatta församlingar. En välfungerande och effektiv administrativ verksamhet är avgörande för att Region Skåne ska kunna använda skattemedlen på ett optimalt sätt.

Administrationen är ett stöd för styrning, kontroll och utveckling. Genom kontinuerligt genomlysning- och förbättringsarbete kan effektiviseringar göras och arbetsuppgifter förenklas. Under senare år har den centrala administrationen reducerats väsentligt, men arbetet med en mer kostnadseffektiv administration ska fortsätta. Detta ska ske genom att se över om det finns administrativa uppgifter, som exempelvis genom förenklade målsättningar, kan utföras på ett bättre sätt eller helt avskaffas. Administration som inte tillför mervärde för organisationen ska tas bort och nödvändig administration ska utformas så att den blir effektiv för att stödja produktionen av tjänster. Arbetet med att automatisera och bygga bort repetitiva arbetsmoment inom de administrativa processerna ska skalas upp med hjälp av robotteknik. En översyn av den centrala administrationen liksom mängden styrande dokument och policys ska genomföras i syfte att effektivisera det administrativa stödet och tydliggöra styrningen.

Kontinuitetsplanering och krisberedskap

Region Skåne ansvarar för viktiga samhällsfunktioner som måste fungera under alla omständigheter och oavsett vilka händelser som kan inträffa i samhället. För att kunna upprätthålla sin verksamhet och funktionalitet måste Region Skåne därför ha en välutvecklad krisberedskapsförmåga. Det är i lag (2006:544) fastställt att regioner ska ha en plan för hur extraordinära händelser ska hanteras.

Regionfullmäktige ska enligt kommunallagen tillsätta de nämnder som utöver styrelsen behövs för att fullgöra regionens uppgifter i vardag och kris. I aktuellt reglemente för krisledningsnämnd fastställs att Region Skånes krisledningsnämnd utgörs av regionstyrelsens arbetsutskott.

Regionfullmäktige fastställer varje mandatperiod en regional plan för krishantering före, under och efter en händelse eller kris baserat på aktuell regional risk- och sårbarhetsanalys. Av beslutet framgår även att upphandlande enheter utifrån beställarens krav ska framställa kontinuitetskrav på leverantörer för att åstadkomma leveranssäkerhet. I planen anges också att Region Skånes verksamheter systematiskt ska arbeta med risk- och sårbarhetsarbete (SRSA). SRSA ska innefatta riskhantering, kontinuitetshantering, planarbete och erfarenhetsåterföring efter händelser, samt utgöra en samlad grund för Region Skånes risk- och sårbarhetsanalysrapport till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Socialstyrelsen och Länsstyrelsen. Den regionala risk- och sårbarhetsanalysen följs upp årligen på såväl statlig som regional nivå. Regionfullmäktige har också beslutat om en säkerhetspolicy med tillhörande strategi. Säkerhetsstrategin omfattar hela Region Skåne och följande säkerhetsområden: brandsäkerhet, skalskydd, tillträdesskydd, hot och våld, informationssäkerhet, IT-säkerhet, driftsäkerhet, ekonomisk säkerhet, transportsäkerhet och yttre miljösäkerhet. För de olika områdena finns mål och handlingsplaner framtagna och dessa följs upp i samband med ordinarie delårsrapportering eller årsredovisning.

Regionen bör ha ett eget beredskapslager av material, medicin och vaccin att tillgå för hantering av pandemier och andra kriser. I denna budget anslås medel för att utreda och hur ett sådant beredskapslager skulle genomföras.

Service och IT-stöd till vårdprocessen

Det systematiska förbättringsarbetet med fokus på hållbarhet, transparens och digitalisering av verksamheten sker för att säkra kvaliteten i servicenämndens tjänsteleveranser. Införande av IT-lösningen CAFM prioriteras och det planeras för att skapa grundstruktur för användning av sensorer och taggar inom området "Sakernas Internet" (Internet of Things) samt nyttjandet av artificiell intelligens. Region Skånes övergripande initiativ och projekt, till exempel "Skånes digitala vårdsystem" (SDV) och "Nya Sjukhus" (NSX) kommer fortsatt påverka serviceverksamheternas arbetssätt.

Servicenämnden ansvarar för tjänster och service som utgår från hälso- och sjukvårdens behov idag och i framtiden och målsättningen är "Den bästa partnern för vården". Detta ställer krav på serviceverksamhetens förståelse för vårdens behov. Arbetet med att identifiera och hitta lösningar på hur man kan frigöra tid för vårdpersonalen sker gemensamt med vårdverksamheten.

Till kärnverksamhet hör lokalvård och patientnära service. Den lokalvård som tagits över i egen regi har visat goda resultat och ska fortsätta vara i egen regi. När lokalvården bedrivs i egen regi ges bättre samordning av servicetjänsterna på sjukhusen, Det skapar en effektiv organisation, varierade arbetsuppgifter för personalen och en möjlighet att utveckla den vårdnära servicen vilket frigör mer tid för vårdpersonalen att ägna sig åt patienterna. Lokalvården vid Skånes sjukhus är en del av kärnverksamheten då bra vårdhygien skapar förutsättningar för en bra sjukvård

Införandet av servicevärdar har visat goda resultat, och konceptet ska fortsätta inom sjukvårdsverksamheterna. Syftet är att frigöra tid för vårdpersonalen att ägna åt patienterna. Servicevärdar hanterar ett antal vårdnära serviceuppgifter på vårdavdelningarna, som städning, måltidshantering, hjälp vid patienters hemgång och andra serviceuppgifter. Det behöver under 2021 ses över hur serviceyrkena kan utvecklas för att kunna frigöra mer tid från vårdpersonal.

Ett viktigt uppdrag för servicenämnden under 2021 är att planera för etableringen av ett nytt produktionskök i Kristianstad för sjukhusmaten till de sjukhus som idag har upphandlat mat. Sjukhusen med eget kök idag behåller dessa. Maten på regionens sjukhus har stor betydelse för patienternas välbefinnande, i samband med etableringen av det nya köket i Kristianstad kommer även ett nytt måltidskoncept införas som innebär större valmöjligheter och godare måltider för patienterna. Genom satsningen minskar också matsvinnet i regionens verksamheter.

Arbetet med att tillgänglighetsanpassa sjukvårdens lokaler ska under 2021 förbättras för både privata och offentliga mottagningar. Granskningar måste göras mer regelbundet för att kunna åtgärda fel och brister. Vidare behöver kraven som ställs se över så att lokalerna verkligen är tillgängliga i praktiken. Detta är viktigt antidiskrimineringsarbete.

Bostäder och lokaler står för mer än en tredjedel av Sveriges slutliga energianvändning. Genom tekniska lösningar kan energianvändningen minskas. Servicenämnden ska under 2021 stärka sitt arbete med energieffektiviseringar och miljöåtgärder i fastigheterna, både i

gammalt och nytt bestånd. Det kan t.ex. vara att investera i fler solceller, bygga i miljövänligt material och energieffektiviseringar.

Upphandlingar

Region Skånes upphandlingar är omfattande. Rätt hanterade innebär de att kvaliteten i verksamheten ökar och att kostnaderna sjunker.

Region Skåne ska verka för att de varor och tjänster som köps in är producerade under hållbara och ansvarsfulla förhållanden. Uppförandekod för leverantörer ska gälla i alla upphandlingar av varor och tjänster. För att stärka det strategiska arbetet med upphandlingar samarbetar Region Skåne med aktörer inom näringslivet, fackliga organisationer, idéburen sektor, brukarorganisationer och akademien. Region Skåne ska ställa villkor enligt kollektivavtal när upphandlingens art motiverar det. Arbetet med kravställande på villkor enligt kollektivavtal ska följas upp årligen.

För att gynna småföretag och sociala företag krävs att fler upphandlingar delas och görs mindre så att fler kan konkurrera om att få utföra bland annat viktiga välfärdsuppdrag åt skåningarna. För att klara av framtidens utmaningar och locka fram nya innovationer och lösningar på Region Skånes problem ser vi innovationsupphandlingar som ett viktigt verktyg för att främja nytänkande, utveckling och för att åstadkomma en långsiktig utveckling av produkterna till våra verksamheter. Ny smart teknik behövs för att skapa miljömässigt hållbara lösningar som på sikt också kapar kostnader.

De livsmedel som upphandlas av och serveras inom Region Skånes verksamheter ska hålla hög kvalitet, ha en låg klimatpåverkan och inte bidra till antibiotikaresistensen. Därför ska Region Skåne se över hur både djur- och växtskydd kan bli en tyngre faktor i regionens upphandlingar, så att maten som upphandlas håller samma höga standard som svensk lagstiftning föreskriver.

Genom att upphandla mer närproducerat och ekologiskt till Region Skånes verksamheter stärks lokala gröna näringar som är viktiga för regionens tillväxt och skapar jobb, samtidigt som den klimatpåverkan som långa transportsträckor innebär minskar.

Region Skånes miljöprogram för det interna arbetet

Miljöfrågorna är långsiktiga och centrala för vår framtid. Genom ett offensivt miljöarbete ska Region Skåne möta framtidens utmaningar på miljöområdet. Region Skånes verksamheter har betydande miljöpåverkan och ska bidra till ett hållbart samhälle genom konstruktiva lösningar för en ren miljö och genom att bedriva en klimatneutral, fossilbränslefri och klimatanpassad verksamhet.

Miljöprogram för Region Skåne 2017–2020 ska stärka och utveckla det interna miljöarbetet. Alla medarbetare ska kunna medverka till god miljö, bättre hälsa och hållbar utveckling för att tillsammans möta framtidens miljöutmaningar. I miljöprogrammet finns fyra övergripande miljömål:

- Fossilbränslefri, klimatneutral och klimatanpassad verksamhet
- Hälsosam miljö
- Hållbar resursanvändning
- Stark miljöprofil

När Region Skåne ska revidera miljöprogrammet behöver ambitionerna höjas. Det är av vikt att regionen tar sitt ansvar i omställningen till ett mer hållbart samhälle.

Region Skånes mål om att vara fossilbränslefritt 2020 gäller såväl fastighetsenergi som kollektivtrafik och egna transporter. Tillämpningen av Region Skånes riktlinjer för möten och resor behöver förbättras, så att både utsläppen och kostnaden för tjänsteresorna minskar. Koldioxidutsläppen från sjukvårdens användning av förbrukningsmaterial ska minska. Under 2021 fortsätter arbetet med att ta fram en modell för hur resterande klimatutsläpp ska kompenseras.

Arbetet med att minska användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen ska fortsätta genom att förbrukningsmaterial, kemikalier och varor, som innehåller ämnen med sådana egenskaper ska undvikas vid upphandling och inköp. Vid om- och nybyggnationer ska kemiska produkter och byggnadsmaterial som innehåller ämnen med miljö- och hälsofarliga egenskaper minska och i möjligaste mån undvikas.

Mängden avfall, framför allt det brännbara och smittförande, behöver minska. Detta kräver ett förebyggande arbete genom miljömässiga och ekonomiskt hållbara avvägningar från produktval och upphandling till användning och resthantering.

Inom Region Skåne används, framför allt inom vården, en mängd produkter som på grund av sanitetsskäl är skyddade av, eller förpackade i, plast. Vården använder också mycket engångsmaterial och förbrukningsvaror, både vad gäller skyddskläder, operationsprodukter och annat material. För att kunna fasa ut så mycket användning av fossil plast som möjligt ska en inventering av de plastprodukter som används inom Region Skånes verksamheter genomföras. En sådan inventering kan sedan ligga till grund för fler innovationsupphandlingar på området.

Där det redan finns lämpliga substitut ska Region Skånes verksamheter sluta köpa in engångsartiklar i plast. Vidare behöver arbetet för rätt sortering av avfall i verksamheterna intensifieras.

Tillgänglighet och dialog bygger förtroende för Region Skåne

Förtroendet för den offentligt finansierade verksamheten är en av de viktigaste faktorerna för legitimitet och hållbarhet i en politiskt styrd organisation. Viljan att solidariskt finansiera den offentliga verksamheten förutsätter att medborgarna litar på att skattemedlen används på ett ansvarsfullt sätt.

För att kunna bygga ett socialt hållbart Skåne är jämställdhet och jämlikhet nyckelfrågor. Medborgarna ska behandlas likvärdigt. Alla ska kunna känna sig välkomna till hälso- och sjukvården i Region Skåne, både patienter och medarbetare. Att identifiera och undanröja hinder är nödvändigt för att nå full delaktighet i samhället. Region Skåne ska verka för alla människors lika rättigheter och möjligheter.

De mänskliga rättigheterna ska vara grundläggande i vår verksamhet. Det medför att riva hinder och barriärer för att alla patienter, kunder och invånare ska kunna ta del av våra tjänster och service samt sina mänskliga och demokratiska rättigheter. Det medför också att kunskap om olika gruppers levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut, prioriteringar samt uppföljningar och utvärderingar.

Region Skåne ska vara en öppen organisation, som är villig att lära av medborgarna, och koppla detta till den politiska beslutsprocessen.

Patientnämnden stödjer patienterna och verksamheten

Patientnämndens uppgift är att ta emot och handlägga klagomål och synpunkter från patienter och anhöriga. Nämnden arbetar med att utveckla kontakten med medborgarna. Detta sker regelbundet vid möten, informationskampanjer och dialog med patientföreningar.

Informationen riktas även till medarbetare i vården. Syftet är då att synliggöra patientnämndens verksamhet, så vårdpersonal kan bistå patienterna och anhöriga i de fall dessa vill rikta klagomål eller behöver stöd i att tillvarata sina rättigheter. På detta sätt bidrar nämndens arbete till kvalitetsförbättringar och ökad patientsäkerhet inom hälso- och sjukvården och tandvården. Nämnden rapporterar direkt till regionfullmäktige.

Kollektivtrafik

En väl fungerande kollektivtrafik är avgörande för att hålla ihop Skåne och göra det möjligt för alla att bo, arbeta och studera var de vill. En god kollektivtrafik bidrar till den regionala utvecklingen, att vidga arbetsmarknaden, till minskade klimatutsläpp och ökad jämlikhet. Men under våren 2020 spreds corona-pandemin, vilket har påverkat hela vårt samhälle och även ändrat förutsättningarna för det kollektiva resandet. Resandet minskade kraftigt under våren men ökade igen under sommaren och semestern. Det viktigaste uppdraget nu är att säkerställa att det går att resa kollektivt på ett säkert sätt utan trängsel och risk för smittspridning, vilket kräver en utökning av befintlig trafik.

På sikt är det dock nödvändigt att fler väljer att åka kollektivt igen för att säkerställa en hållbar utveckling och uppfylla de regionala och nationella miljömålen. Utbyggnaden och moderniseringen av kollektivtrafiken måste därför fortsätta. Den som väljer att åka kollektivt ska också kunna lita på att tåget eller bussen kommer fram på utsatt tid. Politiken måste därför agera både kortsiktigt och långsiktigt. Det krävs anpassningar för att hantera situationen med corona och minska risken för smittspridning samtidigt som vi måste planera för och möjliggöra ett ökat kollektivt resande igen framöver. För att uppnå detta krävs omfattande infrastrukturinvesteringar, smartare trafiklösningar på vägar och järnvägar, och en kapacitetshöjning med fler sittplatser på bussar och tåg. I denna budget återställs de nerdragningar som gjorts under 2020.

Region Skånes uppdrag inom kollektivtrafik

Kollektivtrafiknämnden är från 2019 regional kollektivtrafikmyndighet i Skåne län. Det innebär att Region Skåne, genom nämnden, har det politiska och ekonomiska ansvaret för den skånska kollektivtrafiken. Kollektivtrafiken finansieras genom skatter, biljettintäkter och andra externa intäkter. Det är en dubbel roll. Kollektivtrafiknämnden är som myndighet beställare av samhällsfinansierad kollektivtrafik, och dels utförs den genom förvaltningen Skånetrafiken.

Skånetrafiken ansvarar för att driva den samhällsfinansierade kollektivtrafiken. Den samhällsfinansierade delen av kollektivtrafikkostnaderna bör öka under planperioden.

Skånetrafiken ansvarar för Pågatåg och Öresundståg, för gula regionbussar och gröna stadsbussar, för sjukresor och för färdtjänst i flera skånska kommuner.

Kollektivtrafiknämnden får i uppdrag att återkomma till regionfullmäktige med förslag på hur utvecklingen och utbyggnaden av kollektivtrafiken kan fortsätta så att den regionala arbetsmarknaden stärks, förutsättningarna för tillväxt förbättras och Skånetrafiken når sina mål för såväl kundnöjdhet som marknadsandel av den motorburna trafiken.

En säker kollektivtrafik med hög kvalitet

Skåne har haft en utveckling som är unik i förhållande till övriga landet då det varit en stadig resandeökning sedan sammanslagningen av de gamla länen i Skåne. Under 2020 har vi ställts inför en helt ny utmaning i och med utbrottet av corona-pandemin. För att hålla nere smittspridningen minskade resandet kraftigt under våren för att sedan öka igen under sommaren då många semestrade i Skåne. Bedömningen framåt är att pandemin kommer påverka resandet även under 2021 och det krävs insatser för att de som behöver resa kollektivt ska kunna göra det på ett säkert sätt utan att öka risken för ytterligare smittspridning. Den här budgeten innebär en återställning av de nedskärningar som gjordes under 2020

Även om vi måste anpassa oss till en oväntad situation så måste kollektivtrafiken också fortsätta att utvecklas för att möta den efterfrågan och de resandebehov som kommer att finnas i framtiden. På sikt måste det kollektiva resandet öka igen. En väl fungerande kollektivtrafik minskar klimatutsläppen, vidgar människors arbetsmarknad, ökar sysselsättningen, leder till förbättrad hälsa och ett mer jämlikt samhälle. Utvecklingen av kollektivtrafiken måste också anpassas till hur förutsättningarna för resande ser ut i alla delar av regionen, inte bara i de tätbefolkade delarna. Investeringarna i ny och bättre kollektivtrafik måste fortsätta. Kollektivtrafiknämnden ska också verka för bättre kommunikationer över länsgränserna och Öresund med biljettpreiser som främjar fortsatt integration. Det ska även vara möjligt att söka och köpa biljett i hela Skåne och Själland i Skånetrafikens biljettsystem.

Ett helt nytt kapacitetsstarkt tågssystem ska införas på den hårt belastade sträckan mellan Helsingborg och Köpenhamn. Ett sömlöst kollektivtrafiksystem ska införas i Skåne och Själland som möjliggör att köpa biljett i hela Greater Copenhagen i samtliga operatörers appar och biljettsystem.

Tågtrafiken måste också bli pålitligare. Trafikstörningar med försenade och inställda tåg på grund av eftersatt underhåll är ett stort problem. Järnvägsinfrastrukturen är en statlig angelägenhet och Region Skåne ska verka för att de skånska spåren får det underhåll som de behöver. Systemet med ersättningsbussar vid tågstörningar ska förbättras och utvecklingen av nya tekniska lösningar för bättre och mer individuellt anpassad trafikinformation ska drivas vidare.

Skåne behöver även i övrigt en välutvecklad och effektiv trafik. Kollektivtrafiken ska vara ett alternativ i hela Skåne och "Hela resan"-konceptet ska vidareutvecklas för att göra det enklare att kombinera olika trafikslag oavsett var man befinner sig i regionen. Cykelstråk som anknyter till kollektivtrafiken ska förbättras och byggas ut. Fler bil- och cykelparkeringar i anslutning till stationer och hållplatser ska anläggas. Det ska vara möjligt att låna hyrcykel som är kopplad till Skånetrafikens resebevis. Hållplatsförsörjningen för bussar på landsbygden ska säkras så att en god anslutningstrafik tryggas. Det är viktigt med en fungerande kollektivtrafik i hela Skåne, även i områden där färre reser. Det pågår en utredning om utformningen av framtida lösningar för landsbygdstrafik och det avsätts pengar i budgeten för att kunna testa och utveckla förslag från utredningen. Inte minst den anropsstyrda trafiken måste utvecklas och förbättras med nya tekniska lösningar för att boka och planera sin resa. Därför behöver kollektivtrafiknämnden fortsätta utreda hur den anropsstyrda trafiken i större utsträckning kan anpassas för arbets- och skolpendling samt hur beställning av anropsstyrd trafik kan ske digitalt.

Det ska vara smidigt och enkelt att resa kollektivt. Arbetet med att utveckla nya innovativa tekniska lösningar som underlättar för de befintliga resenärerna och sänker trösklarna för de potentiella är viktigt. Som ett led i detta ska utvecklingen av ett modernt och funktionellt betalsystem i kollektivtrafiken drivas vidare. Skånetrafikens nya app, som lanserades 2017, kommer att vara av central betydelse i det arbetet, men fullgoda alternativ ska finnas tillgängliga för resenärer som är ovana vid att resa kollektivt eller använda appar. Det ska vara möjligt att köpa biljetter i alla skånska kommuners centralorter. Skånetrafiken ska även ha en fysisk närvaro med hög grad av service i alla de större orterna i Skåne. Det är positivt med en samordning med andra nationella aktörer när det gäller kontakten och servicen till resenärerna. Utvecklingen går mot en högre nivå av nationell samordning av biljetter och försäljning. Det är då naturligt att även kundservicen samordnas. Under resan ska resenärerna

kunna utnyttja tiden för att till exempel jobba, vila eller studera. Standarden på kollektivtrafiken ska vara god och fordonen ska förses med trådlöst wi-fi.

En trygg kollektivtrafik

Resenärer och personal ska kunna känna sig trygga i den skånska kollektivtrafiken. För att öka tryggheten ska samordningen av tillgängliga resurser förbättras så att de snabbt kan sättas in på rätt plats. Därför ska kollektivtrafiknämnden låta undersöka hur bussar, tåg, färdtjänstfordon, stationer och hållplatser kan bli trygga platser för alla. Det genomförs idag tester med flexibla nattstopp på ett antal linjer i Skåne och kollektivtrafiknämnden har beslutat om ett särskilt telefonnummer om man som resenär upplever en otrygg situation. Det är viktigt med en hög personlig service från chaufförer, värdar och annan personal i kollektivtrafiken för att resenärerna ska känna sig trygga. Även tryggheten på väg till och från kollektivtrafiken är en del av detta, vilket ska vara en del av kollektivtrafiknämndens samverkan med de skånska kommunerna.

Personalen är avgörande för att kunna erbjuda skåningarna en trygg kollektivtrafik av hög kvalitet. Det ska ställas höga krav på aktörerna som bedriver kollektivtrafik i Region Skånes regi.

Utökad dialog och samarbete med kommunerna

Skånetrafiken behöver fortsätta att utveckla såväl samarbete som samråd med de skånska kommunerna i samband med förändringar av kollektivtrafiken. En fungerande kollektivtrafik är en förutsättning för sysselsättningsskapande tillväxt och varje förändring i utbud och tider har inverkan på kommunen och dess invånare. Det krävs en bred dialog med både kommunerna och resenärerna för att hitta nya sätt att öka resandet där få väljer att resa kollektivt, istället för att ta bort trafik med lågt resande.

Kommunerna står också för flera samhällsbetalda resor, exempelvis skolskjuts. Därför ska kollektivtrafiknämnden utveckla samarbeten med kommunerna för att samordna samhällsbetalda resor eftersom det kan utgöra grunden för en utbyggd kollektivtrafik.

En drivande utvecklingsaktör

En välfungerande kollektivtrafik bidrar positivt till den regionala utvecklingen. Genom att belysa samspelet mellan resenärer, kommunerna, företagen, organisationerna, skolorna och samhällsservicen kan trafiken utvecklas.

Serviceresor

Serviceresorna är en viktig del av Skånetrafikens uppdrag och ska präglas av trygghet, värdighet och hög kvalitet. Det är viktigt att samarbetet med berörda parter fungerar och det ska därför vara en prioriterad del av arbetet under året att förbättra och utveckla dialogen och samverkan. Den nya beställningsmottagningen i egen regi som startade 2019 har levererat goda resultat. Servicen och bemötandet har förbättrats, samtidigt som antalet felkörningar och bomresor har minskat. Nu krävs fortsatta investeringar i verksamheten, så att resenärerna kan garanteras korta väntetider oavsett vilken dag eller tid på dygnet de behöver resa.

En värdighetsgaranti för serviceresor ska utredas. Garantin ska klargöra vad resenären kan vänta sig vad gäller service, bemötande och kvalitet samt innehålla kompensationsmekanismer i de fall garantin inte följs. Parallellt pågår ett arbete för att

tillgänglighetsanpassa kollektivtrafiken som ett viktigt steg mot visionen att alla skåningar ska kunna nyttja fördelarna med en modern kollektivtrafik.

Det pågår ett arbete för att tillgänglighetsanpassa kollektivtrafiken som ett viktigt steg mot visionen att alla skåningar ska kunna nyttja fördelarna med en modern kollektivtrafik. För att nå de högt uppsatta målen i Region Skånes trafikförsörjningsprogram ska samverkansarbetet för tillgänglighetsfrågor fortsätta och utvecklas.

Allmän regional utveckling

Region Skåne har ett regionalt utvecklingsansvar, som går hand i hand med sjukvårdsuppdraget och ansvaret för kollektivtrafiken. En balanserad regional utveckling gör det möjligt att bo, arbeta och leva i hela Skåne. Rätt insatser bidrar till nya arbetstillfällen, fler bostäder, bättre service till skåningarna, en hållbar utveckling och ett mer jämlikt samhälle. Den allt hårdare internationella konkurrensen kräver att skånska aktörer fortsätter utveckla en stark innovationsförmåga.

Hållbar utveckling i Skåne

Region Skåne har av regeringen fått ett regionalt utvecklingsansvar. Region Skåne har därmed ett allmänt uppdrag att stödja regional utveckling inom bland annat miljöområdet, arbetsmarknad, näringsliv och infrastruktur. Regionfullmäktiges inriktning för det regionala utvecklingsarbetet har sin utgångspunkt i Det öppna Skåne 2030. Arbetet utgår från samverkan med Skånes kommuner, näringsliv, föreningsliv och ideella sektor. För planperioden ligger särskilt fokus på att fler kommer i arbete i Skåne och en hållbar tillväxt.

Att utsläppen fortsätter öka i Sverige är oroande och kräver handlingskraft. Under planperioden ska ett regionalt utvecklingsfokus vara att minska klimatutsläppen. Region Skåne ska ligga i framkant för att stödja utvecklingen av ny grön teknik och de egna verksamheterna ska göras klimatneutrala i så hög utsträckning som är möjligt.

En drivande utvecklingsaktör

Skåne och Öresundsregionen har mycket goda förutsättningar. Samtidigt finns också stora problem i form hög arbetslöshet, socialt utanförskap, ojämlikhet i hälsa och överbelastad infrastruktur. Med övriga världen delar vi det hot som ökande globala medeltemperaturer medför och specifikt i Skåne bland annat kommer att leda till ökande stranderosion och stigande havsnivåer. Tillväxten ska vara långsiktigt hållbar och ett hållbarhetsperspektiv ska genomsyra de prioriteringar som Region Skåne gör.

Under våren 2020 drabbades världen av en ny utmaning med corona-pandemin. Även Region Skåne och skåningarna påverkades och vi har alla fått anpassa oss efter de nya förutsättningarna. Konsekvenserna blev stora på arbetsmarknaden. Region Skåne behöver under 2021 fortsätta agera för att hantera corona-pandemins effekter på sysselsättningen. För att öka sysselsättningsgraden och minska arbetslösheten finns behov av strategiska insatser inom en rad politikområden, som arbetsmarknad, utbildning, näringslivsutveckling och integration. Pålitlig och välplanerad infrastruktur, kollektivtrafik som binder samman Skåne och en fungerande bostadsmarknad är avgörande för att stimulera rörligheten på arbetsmarknaden, och därmed en ökad produktivitet och konkurrenskraft.

Region Skåne har som Skånes största arbetsgivare stor påverkan på den skånska arbetsmarknaden. Inom forskningsområdena, i synnerhet medicinsk forskning, bidrar Region Skåne till den skånska innovations- och konkurrenskraften. Vidare har Region Skånes bolag Business Region Skåne och Innovation Skåne marknads- och innovationsfrämjande uppdrag. Även Skånes satsning på klusterinitiativ som samlar näringslivet i regionen är en viktig del i att öka företagets konkurrenskraft. Region Skåne arbetar för att förbättra kompetensförsörjningen, både genom strategiskt arbete och som arbetsgivare. Särskilt fokus läggs på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Det är särskilt viktigt för Region Skåne att agera tillsammans med kommunerna vad gäller hälso- och sjukvårdsfrågor, kultursamverkansmodellen, kompetensförsörjning, fysisk planering, klimatomställning, trafikförsörjning, kollektivtrafik och näringslivsutveckling. Aktualiseringen av den regionala utvecklingsstrategin innebär en kraftsamling om Skånes utmaningar och skåningarnas möjligheter. Samarbetet med Skånes kommuner ska stärkas.

Skåne är en stark mat- och dryckesregion och besöksnäringen spelar stor roll för tillväxten i regionen. En viktig del av dagens och morgondagens arbetsmarknad finns inom den skånska livsmedelssektorn även om många aktörer drabbades hårt under pandemin. Det finns en enorm erfarenhet, en hög kompetens och en etablerad forskning kring livsmedelsfrågor. Därför bör Skånes potential som en ledande mat- och dryckesregion stärkas.

En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet

Verksamheten ska bygga på kunskap och fakta kring utvecklingen i samhället. För att fatta bra beslut inom respektive insatsområde behövs att kunskaper i form av statistik, analyser och prognoser tas fram och sprids.

Regionala utvecklingsfrågor drivs i en komplex verklighet där det krävs relevanta kunskaper kring Skånes, Öresundsregionens och övriga Sveriges utveckling i en internationell kontext.

Verksamheten arbetar löpande med att utveckla modeller för att tydligare följa upp hur Region Skåne bidrar till att uppfylla målen i den regionala utvecklingsstrategin.

Omvärldsanalyser och framsynsarbete genomförs för att analysera trender och omvärldshändelser som har stor påverkan på Region Skånes uppdrag, samt vilka konsekvenser de får för verksamheten. Syftet är att ge en gemensam framtidsbild och prioritering för vad Region Skåne behöver agera på både långsiktigt och kortsiktigt.

De regionala utvecklingsfrågorna bedrivs i ett långsiktigt perspektiv och i nära samarbete med kommuner, näringsliv och många andra aktörer. Det är därför viktigt att kunna planera hur den samlade kompetensen inom området ska se ut, inte bara idag utan även längre fram. Regionala utvecklingsnämnden vill därför se en egen förvaltning för regional utveckling, istället för en avdelning. Det arbetet bör påbörjas snarast och i den här budgeten görs en teknisk justering av kostnader mellan regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden, avspeglade en sådan förändring.

Internationellt samarbete

Skåne har ett unikt läge med stora möjligheter att konkurrera och samarbeta internationellt. Region Skåne kommer även framöver att vara en aktiv part i Greater Copenhagen-samarbetet (GCC) och driva på för ökad hållbar tillväxt och sysselsättning i Öresundsregionen. Under 2021 kommer Region Skåne vara ordförande för GCC vilket innebär möjligheten att ytterligare sätta fokus på de prioriterade områdena infrastruktur, kollektivtrafik och att undanröja de gränshinder som finns mellan Själland och Skåne. Det kommer vara särskilt viktigt att under 2021 fortsätta arbetet med att se till att alla de gränshinder som uppstått i samband med pandemin åtgärdas.

Arbetet med att förbättra havskvalitén i Öresund behöver förstärkas och regionen bör ta fram en strategi för ett rent Öresund där frågan om utsläpp av avloppsvatten inkluderas.

Integrationen mellan Skåne, Halland och Danmark ska fortsätta att öka. Region Skåne kommer att arbeta för att avskaffa gränshinder, till exempel olika regler på arbetsmarknaden, som försvårar för gränspendlare. Infrastrukturen i de två länderna måste också planeras gemensamt, så att hela regionen kan dra nytta av de investeringar som sker i både Danmark och Sverige. Kommunikationerna till Danmark ska byggas ut. I första steget genom en järnvägs- och biltunnel mellan Helsingborg och Helsingör. Regeringen har i den nationella planen beslutat att en strategisk analys för en förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör ska tas fram. Region Skåne ska verka för att beslut om byggstart tas under mandatperioden som möjligt med målsättningen att förbindelsen står färdig år 2030. Med ytterligare en fast förbindelse, mellan Helsingborg och Helsingör, skapas en väsentligt större arbetsmarknad i Öresundsregionen. Med tillgång till en större arbetsmarknad kan fler komma i jobb. I nästa steg vill vi knyta Malmö närmare Köpenhamn genom Öresundsmetron som kopplar Malmö till Köpenhamns tunnelbana.

Region Skåne bör med anledning av konsekvenserna av corona-pandemin ta initiativ till ett gemensamt krispaket med Danmark inom ramen för samarbetet Greater Copenhagen för att skapa arbetstillfällen, tillväxt och utveckling.

Ett viktigt projekt är samarbetet för transportleden mellan Skåne och Hamburg (STRING), vars syfte är att stärka ekonomisk tillväxt och säkra en hållbar samhällsutveckling i regionen. Region Skåne bidrar årligen med finansiering till det gemensamma sekretariatet, samt avsätter personella resurser till samarbetet.

Satsningen på forskningsanläggningarna ESS och Max IV i Lund följs nu av satsningar på initiativ som tar forskning till affärsutveckling i syfte att visa världsklass även på kommersialisering.

Fler i arbete – kompetensförsörjning och omställning

Skåne har ett företagsklimat som domineras av små och medelstora företag. Coronapandemin fick stor negativ påverkan på Sveriges och Skånes ekonomi och arbetsmarknad. Antalet arbetslösa i Skåne har ökat kraftigt och många blev korttidspermitterade. De sektorer som drabbats hårdast är hotell och restaurang, sällanköpshandel, bygg, design, inredning och transport. De ändrade förutsättningarna i näringslivet har slagit hårt mot många. Det behövs fortsatta insatser för att stimulera arbetsmarknaden och öka möjligheterna till utbildning och omställning för att ge Skåne bättre förutsättningar att återhämta sig och för att fler människor ska få möjlighet till en inkomst. Skåne hade redan innan coronapandemin Sveriges lägsta sysselsättningsgrad, vilket ger direkt effekt på bland annat skatteunderlag, hälsa, social inkludering och integration. Nu har vi en än mer utmanande situation. Utbildnings- och kompetensförsörjningsfrågorna utgör därför ett strategiskt viktigt område. Det krävs fortsatta insatser för att minska arbetslösheten i Skåne och höja tillväxtnivån. Det behövs fler vägar in på arbetsmarknaden och ett nära samarbete med kommunerna, arbetsförmedlingen, arbetsmarknadens parter och lärosäten. Investeringar i befolkningens färdigheter och kompetens ökar produktiviteten, rustar arbetskraften för framtiden och är den enskilt viktigaste åtgärden för att på sikt pressa ner arbetslösheten. Här spelar inte minst folkhögskolorna en viktig roll som förmedlare av yrkeskunskaper, bildning och möjligheter till att ställa om till ett nytt yrke. Därför är det viktigt med ett nära samarbete med

folkhögskolorna och att de får rätt förutsättningar att skapa en bra verksamhet. Särskilt inom områden som livsmedelssektorn, jordbrukssektorn och vårdsektorn beräknas det finnas personalbrist framöver. Ersättningen till folkhögskolorna ska höjas för att bättre täcka behoven av finansiering samt ges ett extra bidrag för att möjliggöra utökning av platser.

Region Skåne bör fortsatt arbeta för att få fler YH-platser till Skåne för att möta behovet. Möjligheten för Region Skåne att ansöka om att bedriva YH-utbildningar inom bristyrken bör undersökas. Det avsätts medel i budgeten för att möjliggöra uppstart av YH-utbildningar i egen regi eller tillköp av uppdragsutbildningar inom utpekade bristyrken.

Det krävs en utvecklad regional utbildningsinfrastruktur för att matcha individer med det kompetenskrav som arbetslivet ställer. Matchningen av arbetssökande och lediga arbeten samt utmaningarna på kompetensförsörjningsområdet och i utbildning/skola är centrala arbetsmarknadsfrågor.

Arbetsmarknaden är regional och därför krävs ett starkare regionalt mandat för att lösa kompetensförsörjningsutmaningen. En del av Skånes tillväxtpotential ligger i hur väl regionen drar nytta av det geografiska läget och utvecklar samarbeten med grannregionerna. Samverkan är viktig och den skånska arbetsmarknaden har starka kopplingar både över länsgränserna och till den danska sidan av Öresundsregionen.

Skåne har en svagare tillväxt av bruttoregionalprodukten per invånare än övriga storstadsregioner, vilket har förstärkts i samband med covid-19. Region Skåne ska fortsätta arbeta med kompetensförsörjning och företags innovationsarbete för att de ska kunna anställa rätt personer och växa. Rätt kompetens är en förutsättning för ökad produktivitet och utveckling. Genom att optimera det regionala stödsystemet utifrån näringslivets behov och möjligheter samt att göra det enkelt för företagen att hitta rätt i systemet skapas förutsättningar för små- och medelstora företag att växa och skapa nya arbetstillfällen.

Det behövs bra innovationsmiljöer där forskare och offentlig sektor kan träffas och hitta nya samarbetskonstellationer. De science parks och inkubatorer som finns i Skåne är tänkta att främja denna utveckling av näringslivet. Ett starkare näringslivsklimat nås även genom att stimulera företagens kunskapsutveckling och samarbeten.

För att utveckla näringsklimatet krävs goda förutsättningar för att utveckla innovationer. En viktig satsning förutom ökat samarbete mellan näringslivet, lärosätena och offentlig sektor är Forsknings- och innovationsrådet i Skåne, FIRS.

Region Skåne behöver växla upp arbetet för att stödja skånska innovationsföretag i spåren av Corona. Företagen har potential att kunna leverera viktiga lösningar på välfärdens och sjukvårdens utmaningar samtidigt som arbetstillfällen skapas. Det är av vikt att Region Skåne nu samlar berörda aktörer, arbetet kan bland annat drivas inom ramen för FIRS.

Digitalisering

Digitaliseringen präglar omställningen i alla sektorer, inte bara inom informations- och kommunikationssektorn utan i högsta grad inom hälso- och sjukvården. Med nyttan för skåningarna i fokus ska Region Skåne verka för fortsatt utveckling och ökad samordning inom områdena kommunikation, digitalisering och e-hälsa.

Lika viktig som transportinfrastrukturen är utvecklingen av bredband och telekommunikation. Den uppnås genom att nå målen formulerade i den skånska bredbandsstrategin samt genom att generellt främja utbyggnaden av en öppen IT- infrastruktur som är tillgänglig för alla i hela Skåne. Samarbetet med kommunerna är avgörande vad gäller planering, införande och koordinering av bredband.

För att dra nytta av de fördelar som digitaliseringen innebär för den regionala utvecklingen och för Region Skåne, behöver de delar av Skåne som saknar bredband via fiber få det. Utbyggt bredband i hela regionen gör tillgång till e-hälsa och digitala vårdlösningar jämlik i hela Skåne.

Innovation och forskning – centralt för Skånes utveckling

Region Skånes insatser inom innovation och forskning utvecklar regionens egna verksamheter och bidrar till att stärka Skånes ställning som universitetsregion och som attraktiv arbetsmarknadsregion. Arbetet för att göra Skåne till Europas mest innovativa region ska fortsätta under mandatperioden.

Ett nära samarbete mellan regionens medarbetare, forskare och näringslivet är viktigt för att kunna snabba på utvecklingen och implementeringen av nya innovationer. Detta gäller inte minst inom vården. Nya behandlingsmetoder som utvecklas ska snabbt kunna komma patienterna till del och förbättra kvaliteten i hälso- och sjukvården. Men även innovationer vad gäller fossilfria och gröna transporter.

Life Science – läkemedelsindustrin

Läkemedelsindustrin är i dag inte lika homogen som tidigare. Utveckling av läkemedel sker i ett ekosystem av aktörer med interaktion mellan små utvecklingsbolag, stora företag, forskargrupper med flera. Det sker också mer sammankopplat i hela Life Science-sektorn och på tvärs med andra branscher, till exempel IT-industrin. Därtill arbetar regional utveckling med insatser för att stärka samarbetet mellan näringslivet, sjukvården och akademien inom ramen för innovationsområdet Personlig hälsa, som har pekats ut som särskilt fokus av FIRS, Forsknings- och innovationsrådet i Skåne.

För att stärka läkemedelsindustrins utveckling krävs satsningar på utvecklingen av ekosystemet för life science som helhet, satsningar på möjligheten till kliniska prövningar, ökat samarbete över Öresund med Medicon Valley Alliance som kärna samt insatser för att dra nytta av ESS och Max IV som hävstänger för utveckling.

Samverkan med idéburen sektor

Med ett hälsoperspektiv på de regionala utvecklingsfrågorna och vice versa kan den sociala hållbarheten stärkas. Idéburen sektor kan leverera värden, kompetens, engagemang och kontaktnät som inte finns samlat varken i det offentliga eller inom näringslivet. Därför finns det en kraft inom idéburen sektor och civilsamhället som är viktig för regionen att ta vara på. Med överenskommelserna med idéburen sektor för att utveckla nya samhällsmetoder och sociala innovationer utvecklar vi ett mer hälsofrämjande samhälle.

Den idéburna sektorn fyller en viktig funktion och Region Skåne beviljar ekonomiskt verksamhetsstöd till föreningar i Skåne.

Förbättrad folkhälsa

Skillnaderna i medellivslängd mellan olika socioekonomiska grupper har ökat sedan början av 1990-talet och utvecklingen med växande sociala klyftor, ökad psykisk ohälsa, segregerade bostadsområden och minskad tillit, måste brytas. Hälсотillståndet i termer av olika kroniska sjukdomar och dödlighet hänger samma med sociala förutsättningar och därför kan inte ohälsa enbart mötas med en utbyggd och mer effektiv sjukvård.

Utmaningen löses genom ett aktivt arbete för att minska de sociala skillnaderna och säkra en jämlik hälso- och sjukvård. Regionala insatser med såväl hälsopromotion, omsorg, sjukdomsprevention och sjukvård utifrån ett jämlikhetsperspektiv är nödvändigt. Det krävs att samhällets olika aktörer agerar i samklang för att skapa en livsmiljö som ger alla människor förutsättningar för en god hälsa. Regionala utvecklingsnämndens roll är att tillsammans med staten, hälso- och sjukvårdsnämnden, hälso- och sjukvården, kommuner, lärosäten, den idéburna sektorn och näringslivet stödja utvecklingen av ett hållbart och jämlikt hälsosystem. Den psykiska ohälsan bland barn och unga är idag ett allvarligt samhällsproblem med en oroande utveckling som kan antas förvärras av effekterna av covid-19. Folkhälsoberedningen lägger därför extra fokus på att motverka detta.

Miljön och arbetet för att klimatsäkra Skåne

Region Skåne ska vara en grön region med hållbar tillväxt. Miljö- och klimatfrågorna är vår tids ödesfrågor, även på regional nivå. Användningen av fossila material och fossil energi orsakar negativ klimat- och miljöpåverkan genom koldioxidutsläpp och giftiga ämnen. Klimatförändringar har en allt större påverkan på vår region, fortsätter medeltemperaturen att stiga i nuvarande takt får det allvarliga konsekvenser. Region Skåne ska ta en ledande roll i arbetet att genom ny teknik och innovationer minska miljöpåverkan i Skåne.

En god livsmiljö i Skåne kräver ett annat förhållningssätt till hur vi använder jordens ändliga resurser och till hur den biologiska mångfalden kan bevaras.

Biologisk mångfald är en förutsättning för det skånska jord- och skogsbruket. Region Skåne ska stödja kommunerna i arbetet med att bättre utveckla mötet mellan stad och land och ge goda förutsättningar för utveckling av näringsliv, besöksnäring och kulturliv.

Region Skåne ska agera kraftfullt för att bidra till de regionala miljömålen. Det handlar om att skapa grön tillväxt; det vill säga en ekonomisk tillväxt som bygger på att naturresurser förvaltas långsiktigt och hållbart, och där denna inriktning utnyttjas av entreprenörer och skapar nya företag. Region Skåne måste också fortsätta påverkansarbetet gentemot staten för att åstadkomma en omfattande ökning av investeringarna i den skånska järnvägsinfrastrukturen, eftersom detta kommer att vara en förutsättning för att nå miljömålen inom transportsektorn.

Region Skåne ska fortsatt vara ett föredöme vad gäller miljöarbete. Därför är det bland annat viktigt att alla ombyggnationer av lokaler som Region Skåne bedriver verksamhet i, präglas av ett starkt miljötänk med bland annat energieffektiviseringar för att på sikt förbättra både regionens ekonomi och miljö. Ett exempel på detta är att laddplatser ska byggas ut för att

möta efterfrågan. Arbetet med biogas ska fortsätta. Hela Region Skåne ska också arbeta med att minska sitt avfall.

Region Skåne måste därför mer aktivt bidra som en av många aktörer till att säkerställa tillgången och kvalitén på vatten i Skåne. Ett särskilt ansvar har regionen att komma tillrätta med läkemedelsrester i våra vattendrag genom avloppsvatten. Ökad resurseffektivitet, förbättrad avfallshantering, minskad användning av kemikalier och minskade läkemedelsrester i miljön är viktiga områden.

Det är viktigt att även Region Skåne bidrar till att minska spridningen av mikroplaster och går före i arbetet med en giftfri miljö för att skydda och vårda Skånes varierande natur och biologiska mångfald.

Miljömässig hänsyn i Region Skånes upphandlingar ska fortsätta stärkas för att främja ekologisk produktion, närproducerade livsmedel och djurens välfärd.

Erosionen vid den skånska kusten och nedskräpning av havet är ett växande problem. Regionen ska ta ett ansvar för att samråda kring de insatser som görs av kommuner och staten. Stranderosion ingår i arbetet med att klimatsäkra eftersom stigande havsnivå och intensivare stormar bidrar till ökad erosion långsiktigt. Kunskapen om natur- och ekosystembaserade klimatanpassningsåtgärder behövs där samhällets sårbarhet begränsas samtidigt som biologisk mångfald och ekosystemtjänster bevaras och stärks. Spökgarn och annan nedskräpning av haven är ett allvarligt problem som drabbar vattenlevande djur och växter. Ytterligare insatser för sanering och minskad nedskräpning krävs i samarbete med kommunerna och Länsstyrelsen.

Södra Sverige producerar för lite el i förhållande till behovet. Vi är därför beroende av elöverföring från andra delar av Sverige och våra grannländer. Dessutom har stamnätets ledningar begränsad överföringskapacitet. Detta skapar obalans och större risk för elbrist i Skåne vid de tidpunkter då elbehovet är som störst samt att elpriset ökar eftersom det styrs av tillgång och efterfrågan. Skåne ska bli ledande inom produktion av förnyelsebar energi. Det ska inrättas ett regionalt energiråd som samlar berörda aktörer och gemensamt tar fram förslag för att gynna den regionala elproduktionen. De projekt för egen produktion av el som nu genomförs ska växlas upp. För att klara ambitionshöjningen ska det arbetas fram en konkret regional handlingsplan för hur Skåne ska bli främst i Sverige på förnyelsebar elproduktion 2030

Region Skåne samverkar med Skånes aktörer i utvecklingen av miljövänliga drivmedel. Som ansvarig för den regionala transportinfrastrukturplanen och som huvudman för den regionala kollektivtrafiken ska Region Skåne lägga särskilt fokus på transportsektorn. Satsningar på Gröna Transporter ska fortsätta under mandatperioden. Innovativa lösningar, som elvägar och självkörande fordon, kommer att spela en stor roll för framtidens trafiklösningar. Här ska Skåne ligga i framkant och främja utvecklingen inom området.

Det ska bli enklare att komma ut i naturen med kollektivtrafik. Detta ökar kunskapen och människors omtanke om Skånes natur- och kulturlandskap. Vandring och cykling är en globalt växande trend och Skåne har en stor potential i den naturbaserade besöksnäringen. Region Skåne fortsätter att marknadsföra Skåneleden och våra cykelleder nationellt och

internationellt, samt satsar på att utveckla och vårda natur- och rekreationsområden genom uppdrag och bidrag till Stiftelsen Skånska Landskap.

Stiftelsen Skånska Landskap ansvarar för 19 olika strövområden i Skåne på uppdrag av regionfullmäktige. Strövområdena utvecklas hela tiden för att förbli attraktiva besöksmål. De är en viktig del av Skånes turistutbud och ska ge möjlighet till naturupplevelser för alla, men särskilt för barn och ungdomar. I budgeten avsätts medel för att fortsätta utveckla och tydliggöra information för att göra det enkelt för alla att hitta ut i naturen.

Arbete för att gynna artrikedom

Enligt internationella rapporter hotas uppemot 1 miljon växt- och djurarter i världen av utrotning. Människans utbredning med jord- och skogsbruk, infrastruktur, bebyggelse och negativ miljöpåverkan inverkar på arternas naturliga livsmiljöer. Skåne är inget undantag. FN:s expertpanel flaggar för att arter dör ut i snabbare takt än vi trott och det krävs ökade insatser för att skydda utsatta arter och återskapa nödvändiga livsmiljöer. Region Skåne är en viktig aktör både som samarbetspartner i projekt och som förvaltare av stora markområden genom stiftelsen Skånska landskap. Regionala utvecklingsnämnden ska intensifiera arbetet för att säkra en artmångfald, främst i de egna markområdena men även i resten av Skåne. Genom Skånska landskap ska en kartläggning genomföras över utsatta arter samt åtgärder sättas in för att säkerställa och öka artmångfalden. Samarbete ska ske med Länsstyrelsen och kommunerna och Region Skåne ska öka sin delaktighet i artbevarande projekt.

Infrastruktur och boende

Skåne är en flerkärnig region och en transitregion mellan Sverige och Europa. Det ställer höga krav på transportinfrastrukturen både i städerna och på landsbygden. För att Skåne, och på sikt hela Öresundsregionen, ska kunna växa samman till en naturlig region för arbete, studier, handel, nöjen och kultur krävs stora investeringar i infrastrukturen. Järnvägen är särskilt viktig och de skånska spåren kommer att kräva både betydande utbyggnad och förbättrat underhåll för att såväl den regionala kollektivtrafiken som godstrafiken ska kunna fortsätta utvecklas. För en hållbar utveckling krävs stora infrastruktur- och kollektivtrafikinvesteringar som binder samman Skåne och förbättrar kapaciteten och ökar rörligheten. För att öka andelen hållbara transporter måste tillgången till miljövänliga drivmedel, såsom biogas och grön el till laddning av elfordon, öka.

Med en växande e-handel och utrikeshandel kommer godstransporterna allt mer att påverka Sverige och Skåne. Att regionen på ett hållbart sätt kan hantera denna ökande godstrafik är av stor vikt. En grön utbyggnad av godskapaciteten skulle starkt bidra till tillväxt i regionen. Detta gäller järnväg, väg såväl som de sydsvenska hamnarna, som idag är något av en outnyttjad resurs.

E6 är ett viktigt stråk genom Skåne både för persontransporter och gods. I väntan på att nödvändiga upprustningar förs in i nationell plan arbetar Region Skåne aktivt med Trafikverket för att förbättra framkomligheten.

Under 2021 intensifieras arbetet inför nästa planomgång av nationell och regional infrastrukturplan där Region Skåne har en ledande roll i att samla och synliggöra de skånska behoven så att de syns och prioriteras. Region Skåne ska fortsätta att arbeta för att Skåne ska

få de infrastruktursatsningar som det finns behov av. Det handlar till att börja med om ökat underhåll, dubbelspår på Väst kustbanan och Skånebanan, fyrspar på sträckan Lund-Hässleholm, kapacitetsförstärkning på Ystadbanan och kapacitetshöjning på E6. Det kommer att öka kapaciteten, minska restiderna och skapa förutsättningar för bättre förbindelser. Region Skåne ska undersöka möjligheten att ta upp lån för att finansiera en tidigareläggning av utvalda objekt i RTI och NTI-planen, som järnväg, cykelväg och väg. En tidigareläggning av objekt skulle vara viktig för Skånes utveckling och det skulle gynna hela Sveriges tillväxt. En översyn av vilka objekt i RTI och NTI som kan tidigareläggas behöver tas fram för att kunna gå vidare med förskottering.

Bostadsbrist och obalans på bostadsmarknaden är ett samhällsproblem. Arbetsmarknad, utbildningsmöjligheter, integration och social hållbarhet påverkas negativt. Region Skåne kommer inom ramen för Skånskt bostadsnätverk, tillsammans med andra aktörer att, verka för ökat bostadsbyggande. Detta ska också ske genom projektet Vi bygger Skåne tillsammans med Sveriges byggindustrier syd och ett antal av de större bostadsföretagen, i nära samverkan med Skånes 33 kommuner. Bostadsbyggande i kollektivtrafiknära stråk, och ökat fokus på cykeln som del i resan, måste prioriteras.

Region Skåne behöver också ta tillvara cykelinfrastrukturen som komplement till kollektivtrafiken för att binda samman Skåne på ett mer effektivt sätt. Det kräver en planering som tar större hänsyn till sträckor som anknuter till kollektivtrafikens hållplatser samt pendlingsstråk som binder samman kommuner. Cykelinfrastrukturen behöver byggas ut och supercykelstråk ska utvecklas för att förbättra cykelpendling.

Kulturverksamhet

Konst och kultur är en kraft i samhället som ofta sträcker sig utanför den traditionella kultursektorn och spelar en viktig roll i samhällsutvecklingen. Kulturpolitikens roll består i att skapa goda förutsättningar för ett brett kulturliv och att möjliggöra att alla kan del av det på lika villkor. Det kräver lyhördhet för kulturarbetarnas behov och respekt för det fria konstnärliga skapandets villkor. Det skånska kulturlivet är rikt men har drabbats hårt av den rådande coronapandemin samtidigt som det fortfarande hämmas av de neddragningar som den styrande Alliansen genomfört under mandatperioden. I den socialdemokratiska budgeten återställs dessa neddragningar och kulturnämnden får fulla uppräknings. För att möjliggöra nya sätt för scenkonsten att nå publiken och få nya intäktskällor genomförs en satsning på digitalisering där ett av målen är att skapa en samlad streamingtjänst för filmade föreställningar och musikarrangemang. Arbetet för att främja barn och ungdomars läsande förstärks även med en riktad satsning.

Konst och kultur i Skåne

I Skåne finns ett brett och rikt kulturutbud, med en mångfald av högkvalitativa verksamheter. Tillsammans med Skånes kommuner, ett starkt föreningsliv och professionellt kulturliv har Region Skåne under lång tid byggt upp en gedigen basstruktur som gör att Skåne har en stark ställning i svenskt kulturliv. Det skånska kulturarvet är rikt och påminner om att Skåne alltid varit en plats där kulturer har mötts och blandats. Var femte skåning har sina rötter i en annan kultur än den traditionellt skandinaviska.

Skåne är också en del av Öresundsregionen som är Nordens största och mest tätbefolkade storstadsområde med cirka 3,6 miljoner människor, varav en dryg tredjedel bor i Skåne. Öresundsregionen skapar möjligheter till samarbeten såväl för enskilda kulturskapare, som för kulturverksamheter och kommuner.

Region Skånes övergripande uppdrag är att verka för att kulturlivet ska kunna fortsätta utvecklas med både bredd och spets, och för att alla skåningar ska få möjlighet att ta del av kulturen på lika villkor. Barn och unga är en särskilt prioriterad grupp där alla, oavsett bostadsort och klassbakgrund, ska garanteras en likvärdig tillgång till kultur, både att uppleva och genom att själva vara med och skapa. Den geografiska spridningen av kulturutbudet i Skåne ska öka och projekt och verksamheter i mindre städer och på landsbygden ska prioriteras.

Kulturnämnden är Region Skånes facknämnd i kulturpolitiska frågor och verkar på uppdrag av regionfullmäktige.

I den socialdemokratiska budgeten återställs de neddragningar den styrande Alliansen genomfört under mandatperioden. Kulturnämndens budget räknas även upp med pris- och löneindex. De sökbara utvecklingsbidragen återställs till samma nivåer som innan alliansstyrets nedskärningar.

En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet

Kulturen är viktig för Skåne och skånsk utveckling. Kulturen har i första hand ett egenvärde, men den är också en viktig kraft för demokrati, yttrandefrihet och delaktighet. Med satsningar på musik, film, teater, folkbildning och bibliotek uppstår mötesplatser och utrymme för reflektion och nya idéer. Kulturen ger människor möjlighet att växa och utvecklas. Kulturen kan också fungera som ett instrument för folkhälsa, integration och för att stötta barns och ungas kreativitet. Samverkan med hälso- och sjukvården för natur- och kulturinslag i vården av olika slag är viktig.

Region Skåne arbetar i enlighet med den kulturplan som tagits fram i samverkan med kommuner och kulturliv. Tillsammans med regionens egna kulturinstitutioner garanterar de långsiktiga verksamhetsbidragen en grundläggande kulturell infrastruktur. Bidragen är viktiga styrmedel i arbetet för att nå de kulturpolitiska målen och kriterierna, formerna och villkoren för dem måste därför utvärderas löpande och justeras vid behov. Verksamhetsbidragen räknas i budgeten upp med pris- och löneindex.

Insatser för att stödja professionella kulturskapare i Skåne ska fortsätta utvecklas genom främjande av kollektivverkstäder och centrumbildningar. Region Skåne har en viktig roll som samordnande aktör och ska i dialog med kommunerna arbeta för att stärka samspelet mellan kulturlivets olika delar över hela Skåne. Samarbeten mellan folkhögskolor, studieförbund, kulturinstitutioner och andra aktörer är betydelsefulla byggstenar för att långsiktigt stärka social hållbarhet, öka medborgarnas delaktighet och tillgängliggöra kulturen.

I arbetet för en tillgänglig kultur innebär utvecklingen kring digitalisering nya möjligheter. I och med Coronapandemin har många kulturarbetare och institutioner förlorat både publik och intäkter. För att möjliggöra nya sätt för scenkonsten att nå publiken och få nya intäktskällor förstärks digitaliseringsarbetet med 1 miljon kronor. Flera kulturinstitutioner har gjort försök med digital sändning av scenkonst men rätt infrastruktur och metoder för att få intäkter har fattats. Därför ska en gemensam satsning göras där framtagandet av en samlad streamingtjänst för scenkonst där allmänheten kan hyra eller prenumerera eller abonnera på filmade föreställningar och musik utredas. När kompetens och teknik samlas i en tjänst kan även mindre kulturinstitutioner och det fria kulturlivet erbjudas en större publik och en alternativ inkomstkälla.

De kulturella och kreativa näringarna är viktiga för flera utvecklingsområden som innovation, besöksnäring, design och boendemiljö. Genom sin koppling till det kulturella fältet bidrar aktörer inom dessa näringar starkt till attraktivitet, livskvalitet och hållbar tillväxt i hela Skåne. Region Skåne ska fortsätta det framgångsrika arbetet för att utveckla stödet till dessa näringar. Det gäller inte minst internationella samarbeten inom ramen för EU.

Samverkan med hälso- och sjukvården för natur- och kulturinslag i vården av olika slag är viktig. Kulturen har bland annat en roll i att bidra till att förebygga ohälsa, liksom att vara ett verktyg i tillfrisknandet.

Biblioteken är centrala kulturinstitutioner. De skånska biblioteken har, genom en gradvis anpassning av verksamheten till medborgarnas och lokalsamhällenas skiftande behov, allt mer kommit att få karaktären av lokala kulturhus och mötesplatser. Detta är en utveckling som Region Skåne ska fortsätta att bejaka inom ramen för sitt regionala biblioteksuppdrag. Inom detta uppdrag ryms även kompetensutvecklingsinsatser och att stimulera samverkan mellan bibliotek och andra aktörer inom offentlig sektor, universitet, idéburen sektor samt övriga

konst- och kulturlivet. Biblioteken har en viktig roll i att bidra till bildning, lärande och kulturupplevelser i Skåne.

Arbetet för att främja barn och ungdomars läsande förstärks med en riktad satsning om 500 000 kronor.

Under den gångna mandatperioden har Region Skåne bedrivit ett långsiktigt, strategiskt arbete för att flytta fram positionerna för bild- och formkonsten i Skåne, vilket även inkluderar betydande satsningar inom områdena arkitektur och design. Det arbetet måste fortsätta med bibehållen helhetssyn där upphandlingsmodeller, kunskapsutveckling, nätverksbyggande och stöd till specifika verksamheter samverkar för att stärka villkoren för konstnärligt skapande. Region Skåne ska även vara drivande nationellt för att förbättra konstnärers villkor i hela landet, i linje med den pågående konstnärspolitiska utredningen (SOU 2018:23).

Filmsektorn är ett viktigt och växande utvecklingsområde för Skåne, såväl kulturpolitiskt som näringspolitiskt. Filmområdet står i samspel med flera samhällssektorer och attraherar i sina olika former i allt större utsträckning Skånes unga medborgare. Utifrån handlingsplanen för film och rörlig bild ska insatser göras för att fortsätta utveckla området.

En riktad satsning på en skånsk produktionsrabatt för film genomförs där aktörer kan söka ett stöd om 30 procent av spenderade kostnader för filmer som produceras helt eller delvis i Skåne. De sökbara bidragen uppgår till maximal 5 miljoner kronor 2021. Film i Skåne får i uppdrag att utarbeta modellen för bidraget.

Region Skåne ska också fortsätta arbetet med att utveckla producent- och arrangörstödet för det fria musiklivet såväl som och scenkonsten i stort.

Studieförbund och andra organisationer som bidrar till folkbildning i Skåne fyller viktiga funktioner i regionen. Detta gäller inte minst i samband med den stora integrationsutmaning som Skåne står inför.

En drivande utvecklingsaktör

Sedan 2011 deltar Region Skåne i den nationella kultursamverkansmodellen. Målet med samverkan mellan Region Skåne och kommunerna är att på bästa sätt använda de resurser som finns både på lokal, regional och nationell nivå för att Skåne ska bli en stark kulturregion för medborgarna i Skåne. I detta arbete tar kulturnämnden fram en regional kulturplan i samverkan med kommunerna och i samråd med kulturlivet. Utifrån prioriteringarna i kulturplanen fördelar kulturnämnden statsbidragen till regional kulturverksamhet. 2021 träder en ny kulturplan i kraft. Den gäller till och med år 2024.

Skåne har ett unikt och särpräglat kulturarv. Kulturnämndens arbete ska bidra till att värna och förvalta detta arv som en viktig länk mellan oss och tidigare och kommande generationer. Ett aktivt kulturarvsarbete kan också ge positiva effekter på integrationsarbetet.

Region Skåne ska arbeta aktivt för att Uppåkra ska ges plats på Unescos världsarvslista. Vid Uppåkra mellan Lund och Staffanstorp finns resterna av ett stort maktcentrum från järnåldern. Omfattningen och kontinuiteten gör det till ett unikt arv både nationellt och internationellt

sett. För att ge platsen den status och det skydd det förtjänar bör det ta plats på Unescos världsarvslista.

Region Skåne ska värna och lyfta fram Skånes rika kulturmiljöer och naturområden som en del av Skånes unika tillgångar. Skånes varierande landskap med möjligheter till naturupplevelser utgör attraktiva besöksmål för invånarna och är en viktig del av Skånes turistutbud.

Ekonomi

En långsiktigt stark ekonomi är en förutsättning för att trygga verksamheten och därmed ge regioninvånarna en god service i form av säker och lättillgänglig hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik. Regionfullmäktige antog 2013 riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Huvudbudskapet i riktlinjerna är att Region Skånes finansiella ställning ska stärkas och att skattemedlen ska användas effektivt.

Finansiella mål

Det är nödvändigt att ha en ekonomi i balans, att leva upp till det lagstadgade balanskravet som innebär att intäkterna överstiger kostnaderna. Det omvända förhållandet leder annars till att kommande generationer får betala för dagens överkonsumtion. Regionfullmäktige föreslås fatta beslut om nedanstående finansiella mål som leder till att Region Skånes finansiella ställning stärks. Det krävs full acceptans och strikt följsamhet till de finansiella målen för att nå god ekonomisk hushållning.

Resultatmål

Region Skånes resultat ska över en rullande femårsperiod uppgå till minst två procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag. Resultatet ska också årligen uppfylla det lagstadgade balanskravet.

Ett överskott är nödvändigt av flera olika skäl. Region Skåne står inför ett investeringsbehov i mångmiljardklassen de kommande åren, framför allt i sjukhusbyggnader. Investeringsutgifterna är vida större än avskrivningsnivåerna. Utan ett positivt resultat måste stora delar av investeringarna lånefinansieras, vilket i längden leder till att räntekostnaderna undantränger utrymme för kärnverksamheten.

Ett annat skäl är att ha möjlighet att parera för förändringar i sysselsättning, skatteunderlag och utjämningssystem. Just för att kunna möta oväntade händelser eller sämre tider, utan att behöva göra drastiska nedskärningar i verksamheten, krävs en buffert i form av ett resultatöverskott.

Finansieringsmål

Investeringar ska så långt möjligt finansieras med egna medel. Upplåning kan användas för att delfinansiera större investeringsprojekt. Under 2021 bör självfinansieringsgraden (årets resultat och avskrivningar i förhållande till investeringsbelopp) uppgå till minst 38 procent för att inte äventyra skuldsättningsmålet.

Skuldsättningsmål

Region Skånes externa räntebärande nettolåneskuld får högst uppgå till 25 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag.

Lånefinansiering till drift och ersättningsinvesteringar är inte tillåtet av ovan nämnda skäl. Däremot har Region Skåne tagit ett stort investeringsbeslut, som innebär att sjukhusbyggnaderna i Helsingborg, Malmö och Lund ska moderniseras

och förnyas. Investeringarna på dessa tre orter kommer att uppgå till betydande summor under de kommande åtta åren. Till detta kommer även andra stora investeringar. Dessa investeringar kan inte genomföras med egna medel utan delfinansiering via upplåning måste tillgripas.

Region Skånes planerade investeringar 2020-2028 uppgår till drygt 35 miljarder kronor. För att kunna finansiera dessa kommer låneskulden att öka med 115 procent under kommande treårsperiod, vilket påverkar skuldsättningsmålet. Med föreliggande budgetförslag dämpas dock skuldkvotsutvecklingen jämfört med Alliansens förslag till budget. Det finansiella resultatmålet är minst 2 procent av de samlade intäkterna vilket i föreliggande budget uppgår till 927 för 2021, men därutöver tillförs en investeringsbuffert under 2022-23 och resultatet uppgår till 2123 miljoner kronor 2022 och 1436 miljoner kronor 2023.

Ekonomiska förutsättningar 2020-2023

De ekonomiska förutsättningarna är starkt påverkade av covid-19 pandemin och utvecklingen i den globala och svenska ekonomin är fortsatt mycket osäker. I regeringens huvudscenario över den samhällsekonomiska utvecklingen finns följande sammanfattande punkter:

- Både BNP och sysselsättning faller i Sverige under 2020.
- Arbetslösheten fortsätter att stiga även 2021.
- En snabb återhämtning för BNP och arbetsmarknaden antas ske 2021-2023, men lågkonjunkturen dröjer ändå kvar ända till 2023.
- Det finansiella sparandet i offentliga sektorn beräknas 2020 visa ett stort underskott. Detta negativa sparande ligger i huvudsak i staten (-5,1 procent av BNP). Trots de förslag som presenteras i budgetpropositionen (vilka höjer de offentliga utgifterna och sänker inkomsterna 2021) minskar sparandeunderskottet nästa år. Samma utveckling antas åren 2022-2023 och den offentliga skuldkvoten sjunker därför årligen i regeringens beräkningar.

Jämfört med de beräkningar som låg till grund för 2020 års ekonomiska vårproposition räknar regeringen nu med en högre tillväxt för BNP och sysselsättning 2021. Detta bör dock till viss del förstås utifrån att nedgången i ekonomin i år också blev större än vad som tidigare beräknades. Bedömningen över andelen arbetslösa är uppreviderad för nästa år men nedreviderad för år 2022. Generellt är ökningstakten för löner och konsumentpriser nedreviderad, såväl i år som åren därefter.

Regeringens skatteunderlagsprognos

I regeringens skatteunderlagsprognos ökar skatteunderlaget med 15,5 procent på 5 år. Det är något högre än SKR:s bedömning från augusti. Utvecklingsbanorna skiljer sig dock åt betydligt, vilket bör betraktas utifrån den stora prognososäkerhet som för närvarande råder. I regeringens prognos inkluderas en rad förslag som påverkar det kommunala skatteunderlaget:

- Skatteunderlaget beräknas höjas från och med år 2021 till följd av det förslag om en justerad beräkning av bilförmån som regeringen avser att lämna förslag om under våren 2021.
- Skatteunderlaget beräknas höjas från och med år 2021 till följd av förslag om en ny beskattningsbar förmån, inkomstpensionstillägg.
- Skatteunderlaget beräknas dämpas från och med år 2021 till följd av förslag om högt grundavdrag för personer som fyllt 65 år.

- Skatteunderlaget beräknas höjas från och med år 2023 till följd av Pensionsgruppens överenskommelse om justerade åldersgränser.

Konsekvenserna på kommunernas och regionernas skatteintäkter av dessa förslag föreslås i vanlig ordning regleras genom höjningar respektive sänkningar av det generella statsbidraget.

Ekonomiskt utgångsläge

Region Skånes finansiella ställning är svag. De totala skulderna är cirka 18 600 miljoner kronor större än tillgångarna i 2020 års budget. Soliditeten är vid en jämförelse med övriga regioner och landsting bland den svagare i landet.

Årsbokslutet 2019 visade ett ekonomiskt överskott på 1 056 miljoner kronor. Samtidigt uppgick verksamhetens samlade budgetunderskott till 741 miljoner där nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvården redovisade ett budgetunderskott på 877 miljoner kronor. Det är att betrakta som resultatet av strukturell underfinansiering. Nettokostnadsutvecklingen uppgick till 3,9 procent, vilket var 0,1 procentenheter högre än rikssnittet. Tre av de senaste fem åren har kostnaderna ökat snabbare än intäkterna, vilket har försämrat det finansiella handlingsutrymmet att möta risker framöver. Det grundläggande problemet är därmed obalansen mellan intäkter och kostnader över tid.

Nettokostnadsutvecklingen har tilltagit ytterligare under 2020 och ligger efter augusti månad på 9,4 procent. Denna utveckling är för hög då budgeten i förhållande till bokslut 2019 uppgår till 6,2 procent. En del av kostnadsutvecklingstakten kan tillskrivas pandemin covid-19. Region Skåne har gjort stora omställningar för att öka kapaciteten i vården och säkerställa ett omhändertagande av ett stort antal akut sjuka covid-19 patienter. Nya lokaler har upprättats och befintliga lokaler har anpassats. Särskilda vårdplatser har skapats och nya patientflöden har införts. Skyddsmaterial, medicinteknisk utrustning och läkemedel har köpts in för att kunna hantera patienter upp till den högsta kalkylerade eskaleringsnivån. Det innebär givetvis ökade kostnader. Region Skåne blir kompenserad i form av särskilda statsbidrag för direkta merkostnader till följd av covid-19. Nettokostnaderna för covid-19 för sjukvården förväntas dock bli väsentligt lägre än de ansökta medlen. Samtidigt har tillskott till kommuner och regioner skett i den kommunalekonomiska utjämningen under 2020 vilket för Region Skånes del innebär 1 300 miljoner kronor och totalt väntas de statliga anslagen, som prognosticeras till över 2,6 miljarder, överstiga såväl skattebortfall, intäktsbortfall i kollektivtrafiken och sjukvårdens kostnader för covid-19. Nivån återkommer i regeringens budgetproposition för 2021. Region Skånes årsprognos för 2020 pekar på ett budgetunderskott om 58 miljoner kronor (enligt prognos per augusti). Budgetunderskottet för nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvården prognostiseras till -893 miljoner kronor under förutsättning att vården kompenseras för de merkostnader covid-19 inneburit. Med effekter av covid-19 borträknade, innebär detta att det fortsatt föreligger ett behov av resursförstärkningar i skånsk sjukvård.

Eftersom Region Skåne tillämpar fullfonderingsmodell vid redovisning av pensionskostnader måste resultatet i balanskravsberäkningen årligen justeras mot den lagstadgade blandmodellen. Detta har inneburit att regionen har negativa ackumulerade balanskravsresultat för åren 2018-2020 som enligt kommunallagen ska återställas inom tre år från bokslutstillfället. För innevarande planperiod 2021-2023 uppgår återställningskravet till 384 miljoner kronor.

Samtidigt som äldre underskott måste återställas ska också medel avsättas för att kunna genomföra investeringar på över 35 miljarder kronor under de kommande åtta år. Givet verksamheternas budgetförutsättningar går denna ekvation inte ihop om verksamheten i nutid har stor ekonomisk obalans i budgeten. Det krävs således intäkts- och resultatförstärkningar, vilket denna budget för innehåller.

Intäktsutveckling

Skatteintäkter

I denna budget används Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) prognostiserade uppräkningsfaktorer för riket och Skåne avseende skatteunderlaget för perioden 2019-2023 (från oktober 2020). Den prognostiserade ökningen av skatteunderlaget för inkomståret 2019 uppgår till 2,8 procent i riket. Motsvarande prognos för Skåne är 0,4 procent enheter högre och medför att den relativa skattekraften ökar något detta enskilda år. För perioden 2020-2023 förväntas en ökning av skatteunderlaget i Skåne som ligger något över den redovisade ökningen för riket. Ökningen är dock inte tillräckligt stor för att påverka skattekraften i positiv riktning under dessa år. Medelskattekraften (skatteunderlaget per invånare i relation till riksgenomsnittet) har minskat med drygt 1,5 procentenheter från 2009 (93,7 procent) till 2020 (92,1 procent). Skattekraften i Skåne bedöms i slutet av planperioden ligga på 91,6 procent jämfört med medelskattekraften i riket.

I denna budget föreslås skattesatsen höjas till 11,43 kronor. Skatteintäkten 2021 beräknas öka med 1538 miljoner kronor eller med 4,8 procent jämfört med prognos 2020. 2022 ökar skatteintäkterna med 1 268 miljoner (3,8 procent) jämfört med 2021, och 2023 med 1 439 miljoner (4,1 procent). Skattesatsen på 11,43 kronor innebär att Region Skånes skattesats även i fortsättningen hör till de lägre i landet.

Kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag

I propositionen *Vårändringsbudget för 2020* föreslogs och aviserades att anslaget för kommunalekonomisk utjämning skulle ökas med 12,5 miljarder kronor som permanent tillskott från och med 2021. Regionernas del uppgår till 3,75 miljarder. I föreliggande budgetproposition föreslår regeringen att anslaget ökas med ytterligare 10 miljarder kronor 2021 och av dessa beräknas 5 miljarder kvarstå på anslaget 2022. Regionernas del uppgår till 3 miljarder 2021 och 1,5 miljarder 2022.

För att hälso- och sjukvården ska klara den nödvändiga återhämtningen och kunna hantera den uppskjutna vården och den covid-19-relaterade vården som utbrottet av pandemin inneburit föreslår regeringen 4 miljarder kronor 2021. Även för 2022 beräknas 4 miljarder.

Övriga generella statliga bidrag

Ersättningen till regioner enligt läkemedelsavtalet uppgår brutto till 31 695 miljoner kronor 2020. I budgeten för 2021 har Region Skåne antagit en ökning av bidraget med cirka 5 procent.

Bidraget för flyktingsituationen uppgår 2021 till 600 miljoner kronor. Enligt preliminär beräknad fördelning erhåller Region Skåne 77 miljoner kronor 2021, vilket är cirka 12,8 procent av det totala bidraget.

Ovanstående beräkningsförutsättningar för skatt, utjämning och statsbidrag innebär att Region Skånes intäkter ökar med 2164 miljoner kronor eller med 4,9 procent 2021 jämfört med prognosen för 2020.

Specialdestinerade statsbidrag

I regeringens höstproposition utökas några specialdestinerade statsbidrag men den sammantagna nivån motsvarar i stort sett 2020. I denna budget har bidragen 2021 räknats upp med ca 50 miljoner kronor eller ca 2,5 procent. En del bidrag till regionerna är för närvarande föremål för förhandlingar om uppgörelser mellan SKR och staten.

Riktade statliga medel till regionerna, enligt särskilda överenskommelser inom hälso- och sjukvården, ingår i den totala budgeterade finansieringen i skånsk hälso- och sjukvård. Detta innebär att styrelser och nämnder, inom givna ekonomiska ramar, åläggs att leva upp till de inriktningar och krav som ska uppfyllas för att Region Skåne ska tilldelas sin andel av dessa statliga medel samt att följa upp insatser och effekter.

Intäktsutveckling	2019 bokslut	2020 prognos	2021 budget	2022 plan	2023 plan
Skattesats kr per skattekrone	11,18	11,18	11,43	11,43	11,43
Skatteunderlagsutveckling i %	2,8%	1,9%	1,5%	3,5%	3,9%
Skatteintäkter (miljoner kronor)	32 016	32 247	33 785	35 053	36 492
Inkomstutjämningsbidrag kr/inv	4 978	5 067	5 043	5 151	5 320
Kostnadsutjämningsavgift kr/inv	-101	-141	-327	-333	-323
Regleringsavgift/bidrag kr/inv	-193	1 019	1 657	1 264	430
Utjämning (miljoner kronor)	6 370	7 801	8 218	8 033	7 516
Läkemedelsförmånen (Mkr)	3 747	4 034	4 243	4 442	4 652
Bidrag för flyktingsituationen	128	77	77	0	0
Övriga generella statliga bidrag	19	19	19	19	19
Generella statliga bidrag (miljoner kronor)	3 893	4 130	4 339	4 461	4 671
Summa skatt, utjämning och generella statliga bidrag (miljoner kronor)	42 280	44 178	46 341	47 547	48 679
Intäktsökning jfr med föregående år	8,4%	4,5%	4,9%	2,6%	2,4%

Kostnadsutveckling

I bokslutet för 2019 hade Region Skåne en kostnadsutveckling på 3,9 procent. Kostnadsutvecklingen per invånare uppgick till 2,8 procent att jämföra med genomsnittet i Sverige, som också var 2,8 procent. Landstingsprisindex, som används för omräkning av löpande pris till fast pris, uppgick till 2,0 procent 2019 (2,8 procent exklusive läkemedel). Volymutvecklingen, kostnader i fast pris, uppgick därmed till 1,9 procent.

Prognosen 2020 pekar på en kostnadsutveckling på 7,0 procent vilket skulle innebära en volymutveckling på cirka 6,0 procent. Andelen av volymutvecklingen som har att göra med en uppbyggnad av kapacitet för att säkerställa omhändertagandet av effekter av covid-19 är betydande. Budgeten för 2021 är uppräknad med 5,6 procent jämfört med 2020 års prognos.

Kostnadsutveckling	2019 bokslut	2020 prognos	2021 budget	2022 plan	2023 plan
Nettokostnader (Mkr)	39 728	42 493	44 860	44 859	46 261
Nettokostnadsutveckling	3,9%	7,0%	5,6%	0,0%	3,1%
Landstingsprisindex (LPIK)	2,0%	0,9%	2,4%	1,8%	2,2%
LPIK exklusive läkemedel	2,8%	1,0%	2,9%	2,2%	2,6%

Pensionskostnader

Region Skåne tillämpar fullfonderingsmodell vid redovisning av pensionskostnaderna. Det innebär att hela pensionsskulden, intjänad såväl före 1998 som från och med 1998, redovisas som en skuld i balansräkningen. Årets intjänade pension samt värdesäkringen av hela skulden redovisas som en kostnad i resultaträkningen. Fullfonderingsmodellen ger därmed en mer rättvisande bild av Region Skånes ekonomiska resultat och ställning. Nackdelen med fullfonderingsmodellen är att den är mer rörlig, vilket leder till större kostnadsförändringar mellan åren. Utredningen *En ändamålsenlig kommunal redovisning* föreslog en återgång till fullfonderingsmodellen men i det slutliga lagförslaget togs förslaget bort. Regeringen gjorde bedömningen att man behöver utreda vidare vilka konsekvenser en ändrad redovisningsmodell avseende pensionsförpliktelser får på ekonomin för kommuner och regioner samt hur detta påverkar kravet på god ekonomisk hushållning och balanskrav.

Pensionskostnaderna har ökat med 880 miljoner kronor eller 33 procent under åren 2018-2020. Kostnadsökningen förväntas dämpas kraftigt under kommande treårsperioden 2021-2023 då pensionskostnaderna beräknas öka med 23 miljoner kronor eller 0,6 procent. Likviditetsbelastningen, pensionsavgifter och pensionsutbetalningar samt löneskatt, beräknas under perioden 2021-2023 öka med 9,4 procent eller ca 250 miljoner kronor. Under samma period beräknas Region Skånes totala pensionsskuld öka från 34 miljarder kronor 2020 till 36,2 miljarder kronor 2023. Pensionsskulden kommer utifrån dagens nivå att fördubblas i löpande pris fram till år 2045, medan den därefter minskar. Men det dröjer ytterligare cirka 40 år till innan skulden är helt avvecklad.

Fullfonderingsmodellen ger lägre kostnader än blandmodellen eftersom utbetalningarna av pension intjänad före 1998 är större än värdesäkringen av denna skuld. Differensen mellan fullfonderingsmodell och blandmodell måste beaktas i Region Skånes balanskravsberäkning. Det framräknade balanskravsresultatet enligt fullfonderingsmodell ska justeras med ovanstående differens. Det innebär att det justerade resultatet enligt fullfonderingsmodell 2021 måste vara minst 729 miljoner före justering enligt blandmodell för att balanskravet ska uppnås.

Finansiella intäkter och kostnader

Det negativa finansnettot förväntas minska med ca 70 miljoner kronor under planperioden. Det är framför allt de finansiella kostnaderna på pensionsskulden som avstannar på grund av förväntningar om en dämpad inflation 2021-2022. Räntekostnaderna för låneskulden minskar trots en högre skuld. Efter en flerårig period med låga räntor har dessa successivt fått genomslag i låneskulden. För perioden framöver förväntas inte heller någon större ränteuppgång mot bakgrund av Riksbankens prognos med oförändrad reporänta samt de stödköp av obligationer som förväntas genomföras i marknaden under lång tid. De finansiella intäkterna förväntas öka genom stigande intäkter från kreditivräntor på byggnationerna i framförallt Malmö och Helsingborg. Genomsnittsräntan för låneskulden beräknas sjunka med cirka 0,3 procentenheter under planperioden. Detta bygger på nuvarande marknadsbedömning, som innebär förväntningar om mycket svagt stigande räntenivåer under planperioden.

Övriga beräkningsförutsättningar

Enligt den senaste prognosen förväntas en årlig befolkningsökning i Skåne på cirka 0,95 procent de kommande åren. Antalet invånare används som en parameter vid beräkningarna i utjämningsystemet och för vissa statsbidrag. Internräntan för 2021 är oförändrad och uppgår till 2,0 procent. För Skånetrafiken är internräntan fastställd till 0,75 procent för 2021 i enlighet med fastställda beräkningsprinciper, vilket motsvarar den förväntade genomsnittliga räntesatsen i Region Skånes låneportfölj för 2021.

Internräntan används för beräkning av kapitaltjänstkostnader och påverkar bland annat den interna hyresprissättningen. Kreditivräntan används för att belasta investeringsprojekten under byggnads- och utrustningstiden. Räntesatsen motsvarar Region Skånes genomsnittliga ränta på den totala låneskulden.

Med nu kända fakta kommer den lagstadgade delen av arbetsgivaravgiften att vara oförändrad 2021. Premien för avtalsförsäkringarna beräknas till 0,13 procent av lönesumman, och för avtalspensioner är det kalkylerade pålägget preliminärt 15,51 procent. På grund av ovan redovisade förändringar av pensionskostnaderna kommer avgiften för kollektivavtalad pension att variera under planperioden men minska 2023. Arbetsgivaravgifterna är lägre för personer födda 1996 och senare, samt för personer födda 1955 och tidigare. För anställda födda 1937 och tidigare utgår inga arbetsgivaravgifter.

Övriga beräkningsförutsättningar	2019	2020	2021	2022	2023
Invånare per 1 nov	1 376 659	1 391 301	405 025	418 083	430 834
(ökning %)	1,2	1,1	1,0	0,9	0,9
Internränta (%)	2,0	2,0	2,0		
Internränta, Skånetrafiken (%)	1,25	1,25	0,75		
Kreditivränta (%)	1,00	1,00	0,75		
Arbetsgivaravgifter (%) 1)					
Lagstadgade	31,42	31,42	31,42	31,42	31,42
Avtalsförsäkringar	0,03	0,13	0,13	0,13	0,13
Kollektivavtalad pension	16,33	15,55	15,51	16,9	15,2
Summa	47,78	47,10	47,06	48,54	46,79

1) Arbetsgivaravgiften 2021 för personer födda 1996 och senare är preliminärt 37,14%

Arbetsgivaravgiften 2021 för personer födda 1938-1955 är preliminärt 15,81%

Arbetsgivaravgiften 2021 för personer födda 1937 och tidigare är preliminärt 0%

Resultatbudget

Med ovanstående beräkningsförutsättningar och angiven utveckling av Region Skånes intäkter och kostnader summeras resultatbudgeten till 927 miljoner kronor 2021, 2123 miljoner kronor 2022 och 1436 miljoner kronor 2023. Det budgeterade resultatet för 2021-2023 uppgår till 3,1 procent av de samlade intäkterna från skatt, utjämnung och statsbidrag. Resultaten 2021-2023 uppfyller därmed det finansiella resultatmålet men räcker inte för att leva upp till kommunallagens krav på återställning av eget kapital 2021. Med hänvisning till rådande läge till följd av covid-19 pandemin, med bland annat uppskjuten vård och behovet av att prioritera görs bedömningen i dagsläget och med nu gällande prognos 2020, att 193

miljoner kronor återställs 2021. Utgående återställningskrav 2021 på 191 miljoner kronor återställs då 2022.

Finansiering

Under 2020 prognostiseras ett negativt kassaflöde om 74 miljoner kronor, samt en ökning av de räntebärande skulderna om 1 337 miljoner kronor varav 544 avser refinansiering. Nettolåneskulden förväntas således öka med 867 miljoner kronor framförallt beroende på en stor investeringsverksamhet.

Under 2021 förväntas den räntebärande nettoskulden att öka med ytterligare 4 070 miljoner kronor. En kraftigt ökande investeringsnivå är den främsta förklaringen till skuldökningen. En fortsatt hög investeringstakt under åren 2022-2023 om knappt 12 900 miljoner kronor medför att nettoskulden ökar med ytterligare ca 4 500 miljoner kronor, för att vid planperiodens slut uppgå till 16 028 miljoner kronor.

Då Region Skåne har 1 000 miljoner kronor i betalningsberedskap i form av egen likviditet blir följden att den externa låneskulden kommer att öka med ca 54 procent under 2021 från 7 467 till 11 537 miljoner kronor. Upplåning kommer att ske framför allt genom emissioner av obligationer med varierande löptider i kapitalmarknaden och upplåning från Europeiska Investeringsbanken i enlighet med regionfullmäktiges beslut om finansiell strategi.

Ramen för den totala externa låneskulden, lånetaket, uppgår för närvarande till 10 000 miljoner kronor, vilken inte bedöms vara tillräcklig för budget 2021. Med en beräknad låneskuld om drygt 12 000 miljoner kronor krävs en höjning av ramen för att bibehålla en godtagbar marginal för oförutsedda händelser utan förnyade beslut. Ramen föreslås fastställas till 14 000 miljoner kronor för år 2021. För åren 2022-2023 kommer det att krävas ytterligare höjningar av den externa låneramen.

Regionbidrag 2021

Det totala regionbidraget som fördelas ut på Region Skånes nämnder och styrelser avseende budgetåret 2021 uppgår till 46 547,6 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2328,4 miljoner kronor (5,3 procent) jämfört med Region Skånes budget 2020. Av den totala uppräknningen utgör 1 096,6 miljoner kronor kompensation för prisindex med kvalitetsjusterade löner för landsting (LPIK) samt medicinskteknisk utveckling (+1,0 procent) om 380,2 miljoner kronor till psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, primärvårdsnämnden, medicinsk service samt sjukhusstyrelserna. Dessa nämnder/styrelser får också kompensation för demografi (1,3 procent) motsvarande 494,2 miljoner kronor. Ett effektiviseringskrav på 1 procent, motsvarande 442,3 miljoner kronor, åläggs alla nämnder och styrelser. Nedan beskrivs i stora drag förändringen av nämnders och styrelser regionbidrag.

Hälso- och sjukvård

Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård 2021 beskriver mål, inriktning och prioriterade områden. Alla verksamheter ska arbeta i enlighet med uppdraget 2021 och i övrigt fortsatt bedriva verksamhet enligt tidigare uppdrag eller beslut. Nämnder och styrelser har ett gemensamt ansvar att tillgodose befolkningens behov av hälso- och sjukvård. Det kräver att samtliga utvecklar långsiktigt hållbara och effektiva processer, var och en och i samverkan. Alla nämnder och styrelser ska arbeta för en tillgänglig och sammanhållen vård.

Patientprocesserna ska vara effektiva utifrån behov. För att uppnå en effektiv hälso- och sjukvård måste inte bara den interna verksamheten, utan all sjukvårdsverksamhet över de organisatoriska gränserna, vara koordinerad utifrån patientens behov. Nämnder och styrelser ska kontinuerligt arbeta med att effektivisera verksamheten med särskilt fokus på tillgänglighet, patientsäkerhet och kvalitet med tydligt patientfokus samt bidra i arbetet med nivåstrukturering. Vid bristande tillgänglighet ska nämnder och styrelser samverka. Vårdgarantins ramar ska uppfyllas.

Regionbidraget till sektor hälso- och sjukvård 2021 ökas med 2466,7 miljoner kronor och uppgår till 40 493,2 miljoner kronor. Av detta utgörs preliminärt 5 760 miljoner kronor regionbidrag till Hälsoval. Det är en ökning med 364 miljoner kronor jämfört med budget 2020.

Hela sektorn har erhållit kompensation för LPIK med 2,4 procent. Totalt uppgår LPIK till 916,8 miljoner kronor.

All verksamhet inom Region Skåne som är solidariskt finansierad av Södra sjukvårdsregionen ska erhålla uppräknings för 2021 i enlighet med avtalsförhandlingen för 2021.

Medicinskt teknisk utveckling på 1,0 procent har fördelats till sektorn och uppgår till 380,2 miljoner kronor. Kompensation för demografi på 1,3 procent har fördelats till sektorn och uppgår till 494,2 miljoner kronor. Effektiviseringskrav på 1 procent åläggs sektorn och uppgår till 380,2 miljoner kronor.

Hälso- och sjukvården erhåller riktade satsningar för:

- Utökning av IVA-platser, helårseffekt 2021, 21 miljoner kronor.
- Utredning om framtidens onkologi i hela Skåne, 10 miljoner kronor.
- Fullföljande av piloter till breddinförande, 55 miljoner kronor.
- Primärvård och psykiatri, 50 miljoner kronor.
- Neuropsykiatriska utredningar och behandlingar, 50 miljoner kronor.
- Förlossningsvård, 42 miljoner kronor.
- Familjecentraler, 4 miljoner kronor
- Strategiskt arbete mot demenssjukdomar, 6 miljoner kronor
- Specialistmottagning för familjär hyperkolesterolemi, 9,5 miljoner kronor.
- Satsning på ungdomsmottagningar, 3 miljoner kronor.

I enlighet med tilläggsbudget 2020, där hälso- och sjukvårdsnämnden tillskjuts 534 miljoner kronor för tillgänglighetssatsning och uppskjuten vård till följd av sjukdomen covid-19, ingår dessa medel i basen för hälso- och sjukvårdsnämndens regionbidrag 2021. Därutöver tillförs sektorn 250 miljoner kronor i en vårdskuldpenning för 2021, som fördelas med 50 miljoner kronor till hälso- och sjukvårdsnämnden och 200 fördelas till sjukhusstyrelserna.

Hälso- och sjukvårdsnämnden erhåller kompensation för ökade läkemedelskostnader utöver LPIK och demografiuppräknings med 369 miljoner kronor.

Hälso- och sjukvårdsnämnden tillskjuts 110 miljoner kronor till primärvårdens hälsoval, av vilket 30 miljoner kronor destinerar till mobil vård.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har under 2019 eller tidigare fattat beslut om nya uppdrag och utökad verksamhet. Det innebär att regionbidrag för 2021 omfördelas från hälso- och sjukvårdsnämnden till sjukhusstyrelserna, psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden med 67,1 miljoner kronor. 1 miljon kronor omfördelas från medicinsk service till hälso- och sjukvårdsnämnden och 0,7 miljoner kronor omfördelas från regionstyrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Psykiatri-, habiliterings- och hjälpmedelsnämnden erhåller kompensation för ökade volymer och kostnader för bland annat speciallivsmedel och CPAP-utrustning, Innowalk och TLA-utrustning med 15 miljoner kronor.

Psykiatri-, habiliterings- och hjälpmedelsnämnden tillskjuts 15 miljoner kronor för satsning på barn- och ungdomspsykiatri, 10 miljoner kronor för satsning på vuxenpsykiatri samt 3 miljoner kronor för satsning på forskning inom psykiatri. Därutöver återinförs habiliteringens utvecklingspott, 4 miljoner kronor tillförs.

Psykiatri-, habiliterings- och hjälpmedelsnämnden tillskjuts 10 miljoner kronor till rättspsykiatri under 2021. Under 2021 ska behovet av framtida vårdplatser utredas och detta även i förhållande till det avtal som finns med Södra sjukvårdsregionen. Under 2022 avsätts 20 miljoner kronor för utökade vårdplatser.

Regionbidrag motsvarande 45,5 miljoner kronor överförs från sjukhusstyrelsen Hässleholm till sjukhusstyrelsen Ystad för akut ortopedi.

Regionbidrag motsvarande 38,7 miljoner kronor överförs från sjukhusstyrelsen Ystad till sjukhusstyrelsen Kristianstad för verksamhetsområde rehab.

Regionbidrag motsvarande 32,2 miljoner kronor överförs från sjukhusstyrelse Sus till primärvårdsnämnden för KC prevention, BHV-psykologer och barnmottagning Eslöv och hälsoenheten.

Regionbidrag motsvarande 4,8 miljoner kronor överförs från psykiatri-, habiliterings- och hjälpmedelsnämnden, sjukhusstyrelserna Landskrona, Helsingborg, Kristianstad, Hässleholm, Ystad, Trelleborg, samt från primärvårdsnämnden, medicinsk service och regionstyrelsen, till sjukhusstyrelsen Sus för metod och prioriteringsråd.

Regionbidrag motsvarande 1 miljon kronor överförs från sjukhusstyrelse Landskrona till sjukhusstyrelse Sus för AK-mottagning.

Regionbidrag motsvarande 11,4 miljoner kronor överförs från medicinsk service till regionstyrelsen (förvaltning digitalisering IT/MT) för oxygenkoncentratorer.

Medicinsk service tillskjuts 22 miljoner kronor för ambulanssjukvård.

Primärvårdsnämnden tillskjuts 4 miljoner kronor för palliativa vårdplatser i Trelleborg och 3 miljoner kronor ökade kostnader IT-stöd för palliativ vård. Nämnden tillskjuts 3 miljoner kronor för satsning på ungdomsmottagningar.

Nämnden för SUS tillförs 9,5 miljoner kronor för start av specialistmottagning för familjär hyperkolesterolemi.

Vårdskuldpeng fördelas med 250 miljoner kronor inom hälso- och sjukvårdens budget enligt följande i miljoner kronor: HSN 50, SUS 118,8, Landskrona 3,1, Helsingborg 30,3, Ängelholm 5,0, CSK 19,1, Hässleholm 7,7, Ystad 10,1, Trelleborg 5,9.

Inom ramen för sektor hälso- och sjukvård budgeteras 96,9 miljoner kronor för e-hälsosatsning i sjukvården. Medlen ställs till regionstyrelsens förfogande. Satsningen syftar till att finansiera Region Skånes e-hälsostrategi och införande av digitala vårdkontakter.

Regional utveckling

Kollektivtrafiknämndens regionbidrag ökas med totalt 466,7 miljoner kronor och uppgår till 3 555,7 miljoner kronor. Av detta utgörs 400 miljoner kronor kompensation till kollektivtrafiknämnden för att kunna utöka trafiken under 2021 för att upprätthålla ett gott smittskydd, inom denna satsning ryms också en buffert om resandeutvecklingsutfallet blir sämre än prognos. Utöver detta allokeras Region Skånes andel av aviserat statsbidrag om 2 miljarder kronor 2021 direkt till kollektivtrafiknämnden. Statsbidraget beräknas uppgå till ca 300 miljoner kronor. Uppräkning med anledning av LPIK sker med 89,6 miljoner kronor. Nämnden åläggs ett generellt effektiviseringskrav på 1 procent vilket uppgår till 30,9 miljoner kronor. Därutöver tillförs nämnden ett ökat anslag på 8 miljoner kronor för landsbygdsatsning.

Kulturnämndens regionbidrag ökas med totalt 32,5 miljoner kronor och uppgår till 345,8 miljoner kronor. Uppräkning med anledning av LPIK sker med 9,1 miljoner kronor. Nämnden åläggs ett generellt effektiviseringskrav på 1 procent som uppgår till 3,1 miljoner kronor. Därutöver tillförs nämnden ett ökat anslag på 5 miljoner kronor för filmsatsning, 1,0 miljoner kronor för digitaliseringsprojekt samt 0,5 miljoner kronor för arbete med barns läsande.

Regionala utvecklingsnämndens regionbidrag ökas med totalt 84,4 miljoner kronor och uppgår till 284,4 miljoner kronor. Uppräkning med anledning av LPIK sker med 5,8 miljoner kronor. Nämnden åläggs ett generellt effektiviseringskrav på 1 procent som uppgår till 2 miljoner kronor. En teknisk justering görs till följd av att regional utveckling blir egen förvaltning. 53,5 miljoner kronor överförs därför från RS. Därutöver tillförs nämnden ett ökat anslag på 10 miljoner kronor för finansiering av uppdragsutbildningar, 8 miljoner kronor för satsning på folkhögskolor, 7,5 miljoner kronor för satsning på projekt med artmångfald samt 0,5 miljoner kronor som ska allokeras till Stiftelsen Skånska landskap för bättre informations- och kartfunktioner på dess hemsida.

Verksamhetsstöd/övriga

Regionstyrelsens regionbidrag minskas med 735,2 miljoner kronor varav 2020 års tilläggsbudget om 907 miljoner kronor samt allokerat reformutrymme om 200 miljoner kronor i 2020 års budget återförts från Regionstyrelsen till finansiering. Regionbidraget 2021 uppgår till 1652,9 miljoner kronor. Uppräkning med anledning av LPIK sker med 69,5 miljoner kronor. Regionstyrelsens regionbidrag åläggs ett effektiviseringskrav på 1 procent som uppgår till 24 miljoner kronor. Därutöver tillförs regionstyrelsen 100 miljoner kronor för kostnader för SDV. 30 miljoner kronor avsatt till regionstyrelsen för Region Skåne Holding AB. Det ska finansiera avskaffandet av avkastningskravet på Folktandvården AB. Därutöver fördelas 40 miljoner kronor till regionstyrelsen som ska användas till kapitaltillskott till Folktandvården AB som en allmän förstärkning av bolagets ekonomi när den får i uppdrag att återställa sin prislista till den statliga referensprislistan rekommendationer.

Regionbidrag motsvarande 2 miljoner kronor för regionalt operationsteam överförs från regionstyrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Regionbidrag motsvarande 1,3 miljoner kronor för arbete med ATMP läkemedel överförs från hälso- och sjukvårdsnämnden till regionstyrelsen.

Regionbidrag motsvarande 1 miljon kronor för metod och prioriteringsråd överförs från Regionstyrelsen till sjukhusstyrelse SUS.

Regionbidrag motsvarande 11,4 miljoner kronor för oxygenkoncentratorer överförs från medicinsk service till regionstyrelsen.

Regionbidrag motsvarande 53,5 överförs till regionala utvecklingsnämnden för kostnader härrörande för att regional utveckling blir egen förvaltning.

Personalnämndens regionbidrag ökas med 12,7 miljoner kronor och uppgår till 170,2 miljoner kronor. Uppräkning med anledning av LPIK sker med 4,8 miljoner kronor. Nämnden åläggs ett generellt besparingskrav på 1 procent som uppgår till 1,7 miljoner kronor. Därutöver tillförs nämnden 9,6 miljoner kronor för utbildningssatsningar.

Patientnämndens regionbidrag ökas med 0,3 miljoner kronor och uppgår till 17,7 miljoner kronor. Uppräkning med anledning av LPIK sker med 0,5 miljoner kronor. Nämnden åläggs ett generellt besparingskrav på 1 procent som uppgår till 0,2 miljoner kronor.

Revisionens regionbidrag ökas med XX miljoner kronor och uppgår till XX miljoner kronor. Uppräkning med anledning av LPIK sker med XX miljoner kronor. Revisionen åläggs ett generellt besparingskrav på X procent som uppgår till XX miljoner kronor.¹

Resultatkravet 2021 för servicenämnden är oförändrat jämfört med föregående år och uppgår till 45,9 miljoner kronor.

Regionbidrag 2022-2023

I regionbidragen för 2021 ingår kompensationer motsvarande 650 miljoner kronor som inte är bashöjande. Regionbidragen 2022 och 2023 är med hänsyn tagen för detta uppräknade med LPIK för alla nämnder och styrelser samt kompensation för medicinskteknisk utveckling och demografi till nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvård. Ett effektiviseringskrav på 1,0 procent åläggs samtliga verksamheter 2022.

¹ Revisionens budget bereds och beslutas i särskild ordning av regionfullmäktiges presidium och kommer att inkluderas i slutversion och inför beslut av verksamhetsplan och budget.

Investeringar

Den kommande planperioden 2021-2023 kommer innebära de högsta investeringsnivåerna i Region Skånes historia då flera av de pågående strategiska investeringarna, (över 100 miljoner kronor), är i full produktion. Sammanlagt avsätts 19,5 miljarder kronor under treårsperioden med investeringsnivåer väl över 6 miljarder per år. Dessa investeringsnivåer beror på de beslut som fattats den senaste 10-årsperioden om flera mycket stora investeringar. Inom sjukvården pågår nybyggnation av servicebyggnad och vårdbyggnad i Malmö samtidigt som Region Skånes största digitaliseringsprojekt någonsin, Skånes digitala vårdsystem (SDV) genomförs. Sjukhusområdena i Helsingborg och Lund präglas av om- och nybyggnation. Gällande Lund pågår planeringsarbetet för det nya sjukhuset. Beslut om var det nya sjukhuset ska ligga och beslut om investeringsram ska fattas under mandatperioden. I Hässleholm drar nu arbetet igång med att skapa moderna lokaler för operationsverksamhet med mera i projektet som går under samlingsnamnet Forth. I kollektivtrafiken planeras för bussdepåer i Malmö och Lund och ett nytt tågsystem mellan Helsingborg och Köpenhamn har upphandlats. Flertalet av de större projektens genomförande sträcker sig bortom planperioden.

Ett av Region Skånes finansiella mål, skuldsättningsmålet, innebär att den externa räntebärande nettolåneskuldsättningen inte ska överstiga 25 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag. Samtidigt pågår utredningsarbete kring flera mycket stora kommande projekt där Region Skåne under året kommer ta ställning till inriktning vilket kommer få stor betydelse för kommande planperioder. De strategiska investeringarna dominerar investeringsbudgeten och står för drygt 75 procent av den under planperioden.

En oenig regionstyrelse fastställde i december 2019 en reviderad investeringsprocess. Den har lett till minskad politisk styrning av investeringsprocessen och försvagat den politiska samsynen. Det är bakgrunden till att denna investeringsbudget innehåller objekt som är angelägna men som av styret inte inkluderats i dess förslag till investeringsbudget.

Bygginvesteringar

Region Skånes större investeringar består till stor del av ersättning av äldre byggnader som under lång tid rymt stora delar av Region Skåne och dess föregångares kärnverksamhet. Även de nya byggnader som nu uppförs ska designas för att fungera med ett mycket långt tidsperspektiv.

Nedan beskrivs status för objekt med en investeringsbudget på över 100 miljoner kronor. Mer detaljerade beskrivningar av statusen för de strategiska projekten inom hälso- och sjukvården ges i separata ärenden till regionstyrelsen.

Pågående bygginvesteringar över 100 miljoner

Bussdepåer i Malmö och Lund

Region Skåne har i avsiktsförklaringar med Lunds kommun och Malmö stad konstaterat att den fortsatta utvecklingen av städerna förutsätter etablering av nya och moderna bussdepåer. Tillsammans med städerna skapas de bästa förutsättningarna för att etableringen av nya bussdepåer sker på geografiskt optimal plats med minsta möjliga miljöpåverkan och bästa trafikekonomin.

Av avsiktsförklaringarna framgår att i Lund har kommunen och Region Skåne enats om att etablera en ny depå på Gastelyckan, och i Malmö har parterna enats om att etablera två nya bussdepåer, en norr om Malmös centrala delar och en i anslutning till trafikplats Lockarp.

För Region Skåne har regionfastigheter, tillsammans med Skånetrafiken och städerna, påbörjat arbetet med att mer detaljerat utreda förutsättningarna för etablering av nya depåer i Malmö och Lund. Regionstyrelsen har tilldelat projekteringsmedel och medel för köp av mark. Under 2020 har mark förvärvats genom köp av bolag för etablering av den centrala bussdepån i Malmö. Sammanlagt beräknas de tre depåerna innebära en investering om 1,1 miljard och inriktningen är att depåerna ska vara färdigställda 2024.

Pågående bygginvesteringar inom hälso- och sjukvården

• Nya sjukhusområdet i Malmö

Det pågår sedan flera år ett arbete för att genom nybyggnation knyta samman och koncentrera verksamheten på sjukhusområdet i Malmö med utgångspunkt från akut- och infektionsbyggnaden. Regionstyrelsen fastslog i december 2013 inriktningen för det fortsatta arbetet med sjukhusområdet. I en första fas har äldre byggnader rivits, samtidigt som en större etablering av ersättningsbyggnader har genomförts på två platser på sjukhusområdet. Denna etablering har möjliggjort att ytterligare äldre byggnader har lämnats och rivits för att bereda plats för en ny vårdbyggnad och en servicebyggnad. Under 2018 var det byggstart för både vårdbyggnad och servicebyggnad och projektet är nu i full produktion. Pandemin har inneburit en viss förskjutning i tid i projektet men överlag har arbetet kunnat pågå enligt plan. Under 2021 kommer den mest intensiva fasen av byggnationen genomföras och den samlade förbrukningen av medel kommer vara närmare tre miljarder kronor.

I projektet ingår också att modernisera och bygga ut teknik och transportkultvertsystem och anlägga nya gröna, läkande miljöer. Regionfullmäktige godkände i juni 2017 ett förslag som innebär att omfattningen av ny vårdbyggnad respektive ny servicebyggnad utökas. I samband med detta fastställdes en ny budget för byggprojektet 12,3 miljarder kronor. Under 2020 har ett arbete med att ta fram detaljerat behov av utrustningsinvesteringar genomförts. I arbetet har beaktats vad som är möjligt att ta med från de lokaler som lämnas. Syftet var att reducera prognosticerad kostnad. En sådan reduktion har gjorts i styrets förslag till budget, i vilken ramen fastställs till 1,9 miljarder kronor, en minskning med 0,5 miljarder kronor jämfört med prognosen i våras. Enligt gjord konsekvensbeskrivning ger en sådan förändring ”allvarlig påverkan” på bland annat operationskapaciteten, redundansen samt beredskapen för att klara det framtida behovet. Detta som en konsekvens bland annat av att två av de beslutade och byggda operationssalarna inte utrustas. Det innebär även att regionfullmäktiges beslut om att bygga och utrusta 23 operationssalar bryts. Istället blir det endast 21 operationssalar. Därutöver görs andra besparingar som också har bedömts få allvarlig påverkan på det nya sjukhuset. Med den här föreliggande budgeten fastställs en ram om 2,1 miljarder kronor och uppdrag ges att utrusta 23 operationssalar i enlighet med det beslut fullmäktige fattade 2017. Ramen innebär även att övriga effekter som konsekvensbeskrivningen benämner som ”allvarliga” kan undvikas. Arbetena på sjukhusområdet beräknas med nuvarande tidplan pågå till 2025.

Utöver de insatser som beskrivs i regionfullmäktiges beslut om nya sjukhuset i Malmö pågår ett antal större projekt i olika skeden på sjukhusområdet i Malmö:

Barn- och ungdomsmedicin i Malmö är i dag fysiskt uppdelat på att antal platser, där särskilt den del som finns kvar på det södra sjukhusområdet har en besvärlig lokalsituation. Projektet

innebär att långsiktigt etablera en sammanhållen verksamhet i långa raden. Under 2020 har en programhandling slutförts och medelstillsdelning bedöms kunna ske under hösten 2020. Investeringen uppgår till knappt 230 miljoner kronor inklusive utrustning. Projektet beräknas vara färdigställt i slutet av 2022.

Ett fördjupat utredningsarbete pågår avseende lokaler för barn- och vuxenpsykiatri, habilitering och hjälpmedel, palliativ verksamhet med mera. Omfattningen av lokalbehoven för dessa verksamheter är mycket stora samtidigt som dagens lokaler har dålig standard. Ett antal lösningsförslag utreds. Under hösten 2019 tog regionstyrelsen ett inriktningsbeslut om att framtida etablering av nya lokaler ska ske på det södra sjukhusområdet i Malmö och utredning pågår nu om vilken del av detta område som är mest lämpligt. Omfattningen av projektet är fortfarande osäkert men det handlar om flera miljarder. Under planperioden avsätts medel för köp av tomt samt inledande planering och projektering.

Under planperioden kommer insatser att genomföras på kort sikt med fastighetsägarinvesteringsmedel för att förlänga livslängden i befintliga lokaler.

De insatser som bedrivs i Malmö omfattar inte hela sjukhusområdet. Det är därför angeläget att arbetet med framtagande av fysisk utvecklingsplan slutförs, för att få en samlad bild av behoven och för att kunna ta ställning till olika genomförandescenarier.

• Nya sjukhusområdet i Lund

Utvecklingen av universitetssjukhusområdet i Lund har haft karaktären av ett fördjupat planeringsarbete för fastighetsutveckling. Men i fokus har också stått utvecklingen av universitetssjukhuset. Utöver detta har ett antal projekt genomförts med inriktning på att förbereda sjukhusområdet för den spåravsnittssträckning som går igenom sjukhusområdet, bland annat genom att bygga en ny kulvert.

En bärande idé i den sammanhållna laboriemedicinska verksamheten har varit att koncentrera delar av verksamheten till Lund. Under våren 2020 beslutade regionstyrelsen om medelstillsdelning för ett projekt som innebär att nya lokaler skapas för klinisk kemi med dess basenhets 24/7-plattform samt för en koncentration av specialkemi som i dag finns i Malmö och Lund. Projektet omfattar inklusive utrustning 270 miljoner kronor och beräknas vara färdigställt 2023.

Till Biva allokeras 7 miljoner kronor samt 12 miljoner kronor för inköp av CT på akuten.

Parallellt med dessa insatser pågår arbetet med att ta fram en långsiktig plan för ersättningslokaler för sjukhuset i Lund.

Nu går dock arbetet in i en mer intensiv fas, i vilken beslut utveckling och placering av Lunds nya sjukhus ska fattas samt investeringsram tilldelas. Detta ska beslutas senast våren 2022 och med ambitionen att det nya sjukhuset ska stå klart 2035.

• Nya sjukhusområdet i Helsingborg

Regionstyrelsen godkände i mars 2012 utvecklingsplanen för sjukhusområdet i Helsingborg. Projektet består av dels en ny byggnad, dels en omfattande ombyggnation av den befintliga huvudbyggnaden. En ersättningsbyggnad är på plats på sjukhusområdet och befintligt parkeringshus har utökats med ytterligare fyra halvplan. En av fyra flyglar i höghusdelen har byggts om och produktion pågår i den andra. Grundläggningsarbete pågår avseende

nybyggnationen och under våren 2020 beslutade regionstyrelsen om medelstilldelning för att kunna genomföra nästa steg i den nya byggnaden, en tät byggnad.

Under våren 2019 presenterades en genomlysning av projektet för regionstyrelsen som visade på större byggtekniska problem än vad som tidigare förutsetts. Som en konsekvens av detta beslutade regionstyrelsen om att genomföra en revidering av den fysiska utvecklingsplanen. En ny kostnadsberäkning och etappindelning ska tas fram. Kommande plan för framtidens hälsosystem i Region Skåne och eventuell profilering ska beaktas. Övriga insatser på sjukhusområdet är pausat i och med detta. Olika alternativ genomlysas och ställs emot varandra. Bland alternativen ingår att undersöka lokalisering på alternativ plats.

De pågående insatserna på sjukhusområdet inklusive en helt färdigställd funktionell nybyggnad bedöms innebära en investering om 5,4 miljarder exklusive utrustningsinvesteringar.

• **Hälsostaden Ängelholm**

Region Skåne har tillsammans med Peab och Wihlborgs Fastigheter AB bildat ett bolag med syfte att utveckla sjukhusområdet med en inriktning på att koncentrera sjukvårdsverksamheten till det norra sjukvårdsområdet. Under 2018 färdigställdes projektet och om- och nybyggnationerna togs i bruk. I samband med att det slutliga ramavtalet fastställdes i mars 2018 beslutade regionstyrelsen att inleda förhandlingar om ytterligare externa förhyrningar för de delar som inte ryms i de framtagna ytorna. I september 2019 beslutade regionstyrelsen om ett nytt avtal om nybyggnation av ett ytterligare ett hus på sjukhusområdet. Det nya huset beräknas vara färdigt 2022.

• **Framtidens ortopedi i Hässleholm (Forth)**

I Hässleholm pågår arbetet med att skapa ersättningslokaler för operation- och sterilverksamheten. En fysisk utvecklingsplan fastställdes av regionstyrelsen i december 2018 som belyste även övriga delar av sjukhusets förutsättningar för att bedriva en modern ortopedisk operationsverksamhet. Under hösten 2019 beslutades om genomförande av etapp 1 i det scenario som rekommenderas i den fysiska utvecklingsplanen. Etappen omfattar nytt operationshus med mottagning och vårdavdelning med mera, servicecentral och infrastruktur på sjukhusområdet. I beslutet gjordes en medelstilldelning om 1,6 miljarder inklusive utrustning. Projekteringsorganisation är upphandlad men pandemin har skjutit start av projektering från våren till hösten 2020. Detta har också inneburit att tidpunkt för färdigställande flyttats fram till 2024.

• **Kristianstad**

Akutmottagningen i Kristianstad är sedan länge sliten och i behov av såväl nya lokaler som viss ombyggnad samt ny MT-utrustning. Investeringsramen för dessa projekt fastställs till 95 miljoner kronor 2022.

• **Ej strategiska objekt**

Region Skåne har antagit en strategi för att långsiktigt säkra försörjningen av läkemedel. Under 2020 har en inventering genomförts avseende vilka insatser som behöver genomföras i lokaler och i utrustning. Under planperioden kommer arbetet fortsätta. I budgeten avsätts 50 miljoner kronor per år under planperioden för att finansiera insatserna.

Under 2021 sätts 377 miljoner kronor inklusive medel för läkemedelsförsörjningsstrategin av. Bland objekten finns medel för att utöka antalet rättspsykiatriska platser i Hässleholm med 25 miljoner kronor. Medel avsätts också för att ta fram ett förslag till en ny permanent sterilcentral inom sjukhusområdet i Landskrona. En förändring görs avseende vad som kan genomföras inom ramen för de lokala pottorna där gränsen utökas till 15 miljoner kronor per objekt. Objektens medelstilldelning fastställs av regiondirektören.

Servicenämnden

Ramen för fastighetsägarinvesteringar används för att förbättra, förnya och anpassa befintliga byggnader eller deras befintliga tekniska system i de fall där förändringen inte huvudsakligen beror på verksamhetsförändringar hos hyresgästen. Fastighetsägarinvesteringarna disponeras av servicenämnden och uppgår till 386 miljoner kronor under 2021, 411 miljoner kronor 2022 och 366 miljoner kronor för 2023. Basramen för fastighetsägareinvesteringar är 251 miljoner kronor om året. Utöver det avsätts 25 miljoner kronor per år för infrastrukturåtgärder på Malmö sjukhusområde. Dessutom sätts 35 miljoner kronor av för uppdatering av Region Skånes operationssalar och sterilcentraler. Under 2021-2022 sätts 20 miljoner kronor per år för kortsiktiga insatser i psykiatrihuset i Malmö. I fastighetsägarinvesteringarna ingår även 40 miljoner kronor per år för energi- och lokaleffektiviserande åtgärder. Slutligen ingår 15 miljoner per år för insatser för att upprätthålla funktionaliteten i Blocket i Lund. Under 2022 ingår 25 miljoner kronor för nytt huvudkontor för Skånetrafiken i Hässleholm vilket är en extern förhyrning.

Servicenämnden disponerar en lokal ram för investeringar i utrustning och byggnader kopplade till sin verksamhet om 59 miljoner kronor per år i vilken ingår riktade medel för uppgradering av kallelsesignalsystem i hälso- och sjukvården med 15 miljoner kronor per år och 10 miljoner per år för ett SCADA-system.

Utrustningsinvesteringar inom hälso- och sjukvård

Planeringsramen för investeringar i utrustning inom sektorn hälso- och sjukvård uppgår till 3,7 miljarder kronor, varav 1,2 miljarder kronor under 2021. Huvuddelen av medlen är avsatta för utbyte när det gäller utrustning inom hälso- och sjukvården. I ramen finns även avsatt medel för utrustning kopplade till de strategiska investeringsobjekten inom hälso- och sjukvården inklusive Skånes digitala vårdssystem (SDV).

SDV är en del i genomförandet av Region Skånes e-hälsostrategi och ett omfattande arbete pågår inför driftsättning av systemet som börjar hösten 2021. Regionstyrelsen beslutade i september 2017 om medelstilldelning för investeringen med drygt 1 miljard kronor under 2018 - 2022. I beslutet om medelstilldelning aviserades att det fanns tillkommande poster i projektet som då inte var möjliga att beräkna. Ett arbete har genomförts med att beräkna dessa poster under 2020 och det tillkommande behovet är 660 miljoner kronor under perioden 2021 - 2023. I de tillkommande medlen ingår bland annat migrering/integrering av data från befintliga system, uppbyggnad av tekniska förutsättningar för SDV med utbyggnad av trådlöst nätverk samt anpassning av det upphandlade systemet för den läkemedelsförsörjningsplan som Region Skåne har fastställt. I budgeten utökas ramen för SDV med 660 Mkr under planperioden.

Inom ramen för SDV-projektet har en inventering genomförts av medicinteknisk utrustning i Region Skåne och i vilken mån de är möjliga att överföra data till det nya vårdssystemet. En genomgång av nyttan av en sådan integrering har också genomförts. Ett område som identifierats som viktigt att integrera är patientövervakning. Det är den utrustning som

används på kritiskt sjuka patienter för att kontinuerligt mäta vitalparametrar på intensivvård, operation och post-op, akutmottagningar med mera. Patienterna finns även på neonatal- och barnavdelningar. Vitalparametrarna registreras, överförs och kan lagras i system bestående av nätverksanslutna monitorer och övervakningscentraler. Vitalparametrar presenteras i form av mätetal och kurvor, dessa distribueras till övervakningscentraler tillsammans med larm. Stora delar av den befintliga utrustningen är föråldrad. Region Skåne har därför startat en samupphandling av ny patientövervakning till alla sjukhus i regionen vilken kommer att rullas ut under 2021 - 2024. I budgeten avsätt en ram om 250 miljoner kronor som förstärkning av de lokala potterna under åren 2021 - 2024 för att finansiera utbytet av utrustning.

I enlighet med den reviderade investeringsprocessen har ett förslag till ram för objekt tagits fram i samråd med regionstyrelsens arbetsutskott. Under 2021 sätts 562 miljoner kronor inklusive medel för patientövervakning av. Objektens medelstilldelning fastställs av regiondirektören.

Region Skånes ska kunna erbjuda patienter hälso- och sjukvård av hög kvalitet. För att möjliggöra detta är en viktig delkomponent att den medicinska tekniska utrustningen som används för behandling och diagnostik håller en hög teknisk nivå och att det inom regionen finns tillgång till den senaste teknologin, trots att de ekonomiska resurserna är begränsade. För att kunna göra detta är det av stor vikt att de utrustningar som finns används kostnadseffektivt och att tillgänglighet till dessa ses i ett regionperspektiv.

Kollektivtrafiknämnden

Kollektivtrafiknämnden disponerar under planperioden 40 miljoner kronor årligen i syfte att förbättra informationen till resenärerna, genomföra anpassningar för funktionshindrade och för att öka framkomligheten för busstrafiken.

Regionfullmäktige beslutade under hösten 2019 om medelstilldelning av en ram om 2,2 miljarder för upphandlingen av det nya tågsystemet mellan Helsingborg och Köpenhamn, System 3. Den nya trafikplattformen innebär nya tåg med hög kapacitet. Upphandlingen som avslutades under våren 2020 har överprövats och det är osäkert när avtal kan tecknas. I budget 2021 med plan 2022 – 2023 har att antagande gjorts om ett års förskjutning av genomförandet och en sammanlagd investering om 2,4 miljarder kronor.

Regionstyrelsen beslutade i november 2019 om medelstilldelning med 438 miljoner kronor för installation av *European Rail Traffic Management System* (ERTMS), som är ett standardiserat europeiskt säkerhetssystem för järnvägar med syftet att möjliggöra effektiv gränsöverskridande tågtrafik. Övergången till det nya systemet innebär mycket omfattande investeringar för Trafikverket och för samtliga tågoperatörer. Upphandlingar har genomförts av system för både Öresundståg och för Pågatåg. Upphandlingen när det gäller Pågatåg har överprövats vilket innebär en förskjutning jämfört med antagen tidplan vid medelstilldelningen.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen disponerar ett utrymme för byggnads- och utrustningsinvesteringar inom dess verksamheter, resultatneutrala investeringar, samt oförutsedda behov på 150 miljoner kronor per år.

Utöver detta avsätts medel för kollektivtrafik- och servicenämnden att avropa från regionstyrelsen.

Sammanlagt är 1,1 miljard avsatt för bussdepåer i Malmö och Lund varav 0,3 miljarder är medelstilledat.

Servicenämnden tog i maj ett inriktningsbeslut om att den framtida måltidsproduktionen ska ske i en produktionsanläggning i Kristianstad. Projektet är i ett mycket tidigt stadium vilket gör att kalkylen är mycket osäker. I budgeten avsätts dock 200 miljoner kronor för bygg- och utrustningsinvestering.

I enlighet med den reviderade investeringsprocessen har ett förslag till ram för objekt tagits fram i samråd med regionstyrelsens arbetsutskott. Under 2021 sätts 5 miljoner kronor för passagerarinformationssystem på Öresundstågen av. Objektens medelstilledning fastställs av regiondirektören.

Regionfullmäktiges beslut

Budgetramar

1. Regionfullmäktige fastställer skattesatsen för 2021 till 11,43.
2. Regionfullmäktige fastställer upprättat förslag till resultatbudget, kassaflödesbudget, och balansbudget för verksamhetsåret 2021 enligt bilaga 1–3.
3. Regionfullmäktige fastställer upprättat förslag till regionbidrag till Region Skånes nämnder för verksamhetsåret 2021 enligt bilaga 4a-b.
4. Regionfullmäktige fastställer investeringsram för 2021 enligt bilaga 5a-b.
5. Investeringsramen ställs till regionstyrelsens förfogande. Styrelsen äger rätt att vidarefördela investeringsanslag till annan nämnd.
6. Regionfullmäktige fastställer ramen för långsiktig upplåning (inklusive leasing) till 14 000 miljoner kronor 2021.
7. Regionfullmäktige fastställer de finansiella målen som de beskrivs i avsnitt *Ekonomi*.
8. Regionfullmäktige uppdrar åt regionstyrelsen och nämnderna (tillika sjukhusstyrelserna) att genomföra de uppdrag och vidta de åtgärder som beskrivs i regionstyrelsens budgetförslag inklusive bilagor samt att följa den inriktning som i övrigt anges.
9. Regionfullmäktige ger hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att vid sammanträdet den 13 november justera och fastställa det samlade uppdraget för hälso- och sjukvården liksom sjukhusens uppdrag enligt inriktningen i verksamhetsplan och budget 2021.
10. Regionfullmäktige uppdrar åt regionstyrelsen och övriga nämnder (tillika sjukhusstyrelser) att under 2020, dock senast vid december månads utgång, fastställa egna verksamhetsplaner och internbudgetar i enlighet med angiven inriktning i denna verksamhetsplan och budget, inklusive bilagor samt under planperioden genomföra de uppdrag och vidta de åtgärder som beskrivs.

BILAGA 1

Resultatbudget (Mkr)

	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Verksamhetens intäkter	10 049	10 665	10 882	11 128
Verksamhetens kostnader	-51 208	-53 889	-54 019	-55 627
Avskrivningar	-1 584	-1 636	-1 722	-1 761
Verksamhetens nettokostnader	-42 743	-44 860	-44 859	-46 261
Skatteintäkter	32 879	33 785	35 054	36 492
Utgjämning o generella statliga bidrag	12 052	12 556	12 494	12 187
Skatt, utjämning och bidrag	44 931	46 342	47 547	48 679
Verksamhetens resultat	2 188	1 481	2 688	2 418
Finansnetto	2	3	18	29
Finansiella pensionskostnader	-1 290	-557	-584	-1 011
Årets resultat	900	927	2 123	1 436

Balanskravsberäkning (Mkr)

	Bokslut 2019	Progn 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	1 056	842	927	2 123	1 436
Justering för realisationsvinster	-28	-8	-5	-5	-2
Orealiserade kursförluster i värdepapper	-7	0	0	0	0
Justerat resultat enligt fullfondering	1021	834	922	2 118	1434
Justering för redovisning enligt blandmodell	-95	-336	-729	-755	-570
Balanskravsresultat	926	498	193	1364	864
<i>Ingående återställningskrav</i>	<i>-1 808</i>	<i>-882</i>	<i>-384</i>	<i>-191</i>	<i>0</i>
<i>Utgående återställningskrav</i>	<i>-882</i>	<i>-384</i>	<i>-191</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Kassaflödesbudget (Mkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Verksamheten				
Årets Resultat	900	927	2 123	1 436
Justering för ej likviditetspåverkande poster (not)	3 781	3 758	3 136	4 976
Pensionsutbetalningar	-1 432	-1 433	-1 487	-1 544
Realisationsvinster/förluster	-5	-5	-5	-2
Förändring av rörelsekapital	700	-626	554	-771
Medel från verksamheten	3 944	2 621	4 321	4 096
Investeringar				
Förvärv av immateriella tillgångar	-225	-180	-60	0
Förvärv av materiella tillgångar	-5 123	-6 488	-6 323	-6 482
Erhållna investeringsbidrag	3	3	3	3
Medel från investeringsverksamheten	-5 345	-6 665	-6 380	-6 479
Finansiering				
Nyupptagna lån	1 993	5 286	3 102	4 529
Amortering av lån/leasing	-544	-1 246	-1 048	-2 151
Förändring koncernlån	30	30	30	30
Amortering av långfristiga fordringar	0	-25	-25	-25
Medel från finansieringsverksamheten	1 479	4 045	2 059	2 383
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	-78	0	0	0
Årets kassaflöde	0	0	0	0
Likvida medel vid årets början	1 000	1 000	1 000	1 000
Likvida medel vid årets slut	1 000	1 000	1 000	1 000
Årets förändring av räntebärande nettoskuld	-1 479	-4 070	-2 084	-2 408
Räntebärande nettoskuld vid årets början	-6 228	-7 467	-11 537	-13 621
Räntebärande nettoskuld vid årets slut	-7 707	-11 537	-13 621	-16 028
Not Specifikation av ej likviditetspåverkande poster				
Justering för av- och nedskrivningar	1 643	1 636	1 722	1 761
Justering för avsättningar	2 861	1 944	2 238	2 435
Justering för upplösning av bidrag till statlig infrastruktur	38	38	38	38
Justering för kortfristiga finansiella poster	-732	168	-833	771
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-28	-28	-29	-29
Summa	3 781	3 758	3 136	4 976

BILAGA 3

Balansbudget (Mkr)

	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Immateriella tillgångar	871	1 008	988	903
Materiella anläggningstillgångar	28 067	31 989	36 671	41 476
Finansiella anläggningstillgångar	453	496	521	546
Anläggningstillgångar	29 390	33 493	38 180	42 925
Bidrag till infrastruktur	755	717	679	642
Omsättningstillgångar	4 865	5 512	5 513	5 512
SUMMA TILLGÅNGAR	35 010	39 722	44 372	49 079
Eget kapital	-18 601	-17 396	-15 273	-13 837
därav årets resultat	900	927	2 123	1 436
Pensionsförpliktelser	34 671	34 542	35 293	36 184
Övriga avsättningar	70	64	64	64
Avsättningar	34 741	34 606	35 357	36 248
Långfristiga låne- och leasingskulder	7 167	10 442	11 693	14 872
Övriga långfristiga skulder	454	418	389	361
Långfristiga skulder	7 621	10 860	12 082	15 233
Kortfristiga låne- och leasingskulder	1 593	2 164	2 997	2 226
Övriga kortfristiga skulder	9 656	9 488	9 209	9 209
Kortfristiga skulder	11 249	11 652	12 206	11 435
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	35 010	39 722	44 372	49 079

BILAGA 4a

Regionbidrag (Mkr)

	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Kulturnämnden	313,3	345,8	349,9	355,5
Kollektivtrafiknämnden	3 089,0	3 555,7	3 198,3	3 249,5
Regionala utvecklingsnämnden	200,0	284,4	287,9	292,5
SUMMA REGIONAL UTVECKLING	3 602,3	4 185,9	3 836,1	3 897,5
Psykatri-, Habiliterings- och hjälpmedelsnämnden	3 548,9	3 749,7	3 880,2	4 020,5
Sjukhusstyrelse SUS	10 472,0	10 992,6	11 333,4	11 730,0
Sjukhusstyrelse Landskrona	270,3	282,3	291,1	301,3
Sjukhusstyrelse Helsingborg	2 674,3	2 809,9	2 882,9	2 983,8
Sjukhusstyrelse Ängelholm	442,1	466,1	480,6	497,4
Sjukhusstyrelse Kristianstad	1 683,8	1 820,0	1 876,5	1 942,2
Sjukhusstyrelse Hässleholm	677,7	663,0	683,5	707,4
Sjukhusstyrelse Ystad	890,2	943,0	972,3	1 006,3
Sjukhusstyrelse Trelleborg	519,5	545,3	562,2	581,9
Primärvårdsnämnd	613,7	679,6	700,6	725,1
Medicinsk service	490,6	516,9	532,9	551,5
Hälso- och sjukvårdsnämnden	15 650,4	16 927,9	17 202,7	17 804,8
Anslag E-hälsa till RS förfogande	93,0	96,9	99,3	102,2
SUMMA HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	38 026,5	40 493,2	41 498,2	42 954,4
Regionstyrelsen (exklusive medicinsk service)	2 388,1	1 652,9	1 672,8	1 699,6
Personalnämnd	167,1	179,8	182,0	184,9
Patientnämnden	17,4	17,7	17,9	18,2
Revision	17,8			
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA VERKSAMHETSSTÖD/ÖVRIGA	2 590,4	1 868,5	1 891,0	1 921,3
TOTALSUMMA	44 219,2	46 547,6	47 225,3	48 773,2

Resultatkrav (Mkr)

	2020	2021	2022	2023
Servicenämnden	45,9	45,9	45,9	45,9
Primärvårdsnämnden	37,5	37,5	37,5	37,5

Uppräkningsfaktorer

Uppräkning Sjukvård	2,5%	2,4%	1,8%	2,2%
Uppräkning Övriga	3,0%	2,9%	2,2%	2,6%
Demografiuppräkning	0,0%	1,3%	1,3%	1,3%
Medicinskteknisk utveckling	0,5%	1,0%	1,0%	1,0%
Effektiviseringskrav	2,0%	1,0%	1,0%	1,0%

Regionbidrag 2020	KN	KTN	RUN	PHH	SUS	LKR	HGB	ÄHM	CSK	HHM	YSD	TBG	PV	MSFV	HSN	E-hälsa	RS	PeN	PN	REV	SN		Finans
(Mkr)	313,3	3 089,0	200,0	3 548,9	10 472,0	270,3	2 674,3	442,1	1 683,8	677,7	890,2	519,5	613,7	490,6	15 650,4	93,0	2 388,1	167,1	17,4	17,8	0,0		-44 219,2
Förändring 2021																							
<i>Tekniska justeringar; Interna förändringar och beslut</i>	0,0	0,0	53,5	8,4	4,8	-1,1	6,2	2,5	52,8	-45,7	9,4	0,6	32,0	-13,4	-66,1	0,0	-43,8	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0
LPIK, demografi och medicinsk-teknisk utveckling, effektivisering (summerat hälso- och sjukvård 3,2 %, övriga 1,9%)	6,0	58,7	4,9	135,4	387,6	10,0	99,1	16,5	64,3	23,4	33,3	19,3	23,9	17,7	576,6	3,9	44,6	3,1	0,3	0,3	0,0		-1 528,9
KN återställning	20,0																						-20,0
KN digitalisering	1,0																						-1,0
Barns läsande	0,5																						-0,5
Filmsatsning	5,0																						-5,0
Återställ trafik (ej bashöjande)		400,0																					-400,0
Statsbidrag kollektivtrafik direktfördelat		300,0																					-300,0
Statsbidrag kollektivtrafik direktfördelat		-300,0																					300,0
Landsbygdssatsning		8,0																					-8,0
Skånska landskap			0,5																				-0,5
Artrikedom			7,5																				-7,5
Folkhögskolesatsningar			8,0																				-8,0
Uppdragsutbildningssatsning			10,0																				-10,0
Barn- och ungdomspsykiatri				15,0																			-15,0
Psykiatri forskning				3,0																			-3,0
Rehabilitering utvecklingspott återinförande				4,0																			-4,0
Rättspsykiatri, 10 mkr 2021 halvårseffekt				10,0																			-10,0
Vuxenpsykiatri				10,0																			-10,0
Hjälpmedel (bla TLA och Innowalk)				15,0																			-15,0
Vårdskuldpeng					118,8	3,1	30,3	5,0	19,1	7,7	10,1	5,9			50,0								-250,0
FH-mottagning					9,5																		-9,5
Palliativa vårdplatser Trelleborg samt IT-stöd													7,0										-7,0
Undgomsmottagningar													3,0										-3,0
Ambulans														22,0									-22,0
IVA-platser																21,0							-21,0
Läkemedelskostnader utöver LPIK																369,0							-369,0
Familjecentraler, 13 kommuner (halvårseffekt)																4,0							-4,0
Strategiskt arbete mot demenssjukdomar																6,0							-6,0
Utredning om framtidens onkologi i hela Skåne																10,0							-10,0
HSN Primärvård+psykiatri																50,0							-50,0
HSN, Neuropsykiatri utredning behandling																50,0							-50,0
HSN Mobil vård, hälsovalet																30,0							-30,0
Primärvårdssatsning hälsoval HSN																80,0							-80,0
HSN fullföljande av piloter till breddinförande, inkl nalaxon																55,0							-55,0
HSN förlossningsvård																42,0							-42,0
Utredning beredskapslager																	1,0						-1,0
Sänk tandvårdstaxorna årligt kapitaltillskott FTV																	40,0						-40,0
Sänkt tandvårdstaxorna, Holdingbolaget																	30,0						-30,0
SDV																	100,0						-100,0
Tilläggsbudget 2020 åter																	-907,0						907,0
Reformutrymme																	200,0						-200,0
Reformutrymme åter																	-200,0						200,0
Utbildningssatsningar																		9,6					-9,6
RB förändring	32,5	466,7	84,4	200,8	520,6	12,0	135,6	24,0	136,2	-14,7	52,8	25,8	65,9	26,3	1 277,5	3,9	-735,2	12,7	0,3	0,3	0,0		-2 328,5
Regionbidrag 2021	345,8	3 555,7	284,4	3 749,7	10 992,6	282,3	2 809,9	466,1	1 820,0	663,0	943,0	545,3	679,6	516,9	16 927,9	96,9	1 652,9	179,8	17,7	18,1	0,0		-46 547,6

Investeringsbudget bilaga 5a

Mkr	Utfall				
	tom	2020	2021	2022	2023
Total					
BYGGINVESTERINGAR över 100 Mkr					
Strategiska bygginvesteringar kollektivtrafik		121	126	74	0,0
Strategiska bygginvesteringar hälso- och sjukvården		9 234	3 672	3 463	3 210
					22 213
Bygginvesteringar under 100 Mkr vård och hälsa			377	250	390
Servicenämndens ram för fastighetsägarinvesteringar och pågående projekt			386	411	366
SUMMA BYGGINVESTERINGAR			4 560	4 198	3 966
UTRUSTNINGSinVESTERINGAR					
Strategiska investeringar kollektivtrafik		1 907	506	294	461
Strategiska investeringar utrustningsobjekt HS		1 195	660	829	700
Utrustningsinvesteringar under 100 Mkr vård och hälsa			562	538	541
Kollektivtrafiknämnden			59	49	40
Servicenämndens verksamhet (bygg & utrustning)			59	59	59
SUMMA UTRUSTNINGSinVESTERINGAR			1 846	1 770	1 801
SUMMA REGIONSTYRELSEN			179	315	599
SUMMA INVESTERINGAR TOTALT			6 585	6 283	6 365
Kreditivränta, bygg			83	101	118
INVESTERINGAR, inklusive kreditivränta			6 668	6 383	6 482

Tabell 5 b strategiska investeringar Region Skåne

MKR					
Bygg	Tom 2020	2021	2022	2023	Total planutrymme
Bussdepåer Lund Malmö*	121	126	74	0	1 099
Summa strategiska investeringar bygg Kollektivtrafik	121	126	74	0	1 099
Nya sjukhusområdet i Malmö	5 203	2 718	1 962	1 349	12 294
Nya sjukhusområdet i Helsingborg**	3 218	633	765	823	6 100
Nya sjukhusområdet i Lund	703	65	112	101	1 617
Nya sjukhusområdet Ängelholm etapp 2***	33	32	21	16	140
Forth	26	47	361	743	1 423
Klinisk kemi	26	78	83	52	231
Psykiatri, h&H, palliativ m.m. Malmö****	7	21	55	113	196
Barn- och ungdom Malmö	18	77	104	13	212
Summa strategisk investeringar bygg HS	9 234	3 672	3 463	3 209	22 213
Utrustning kollektivtrafik					
Pågatåg	1 874	4			2 071
ERTMS	33	55	69	93	438
System 3	0	447	225	368	2 361
Summa strategiska investeringar utrustning kollektivtrafik	1 907	506	294	461	4 870
Nya sjukhusområdet i Malmö	186	200	414	442	2 121
Nya sjukhusområdet i Helsingborg*	131	40	0		906
NSL	48				48
Nya sjukhusområdet Ängelholm etapp 2*		12	3		15
Biva, SUS Lund		7			7
CT, akuten SUS-Lund		12			12
Ombyggnad akuten inkl inventarier, MT-utrustning, CSK			95		95
Sterilcentral, Landskrona utredning		1			1
Forth				40	190
Klinisk kemi				32	32
Barn- och ungdom Malmö			15		15
Psykiatri, h&H, palliativ mm Malmö					
SDV	831	389	302	186	1 706
Summa strategisk investeringar utrustning HS	1 195	660	829	700	5 149
Summa strategiska investeringar Region Skåne	12 457	4 963	4 661	4 370	33 331

*Avser beslutade medel, resterande plaeringsutrymme ligger i regionstyrelsens medel att avropa

**Planeringsutrymme Helsingborg avser belopp fastställt i RF 2016-11

***Nya sjukhusområdet i Ängelholm är en extern förhyrning, budgeterat belopp avser kapitaliserad hyra som inte genererar investeringsutfall

****Planeringsutrymme avser medel under planperioden för planering och markköp, produktion kommer ske efter planperioden

